

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ORMAN KAYNAKLARININ YOKSULLUK
YÖNETİMİ VE KIRSAL KALKINMA ÜZERİNE
SOSYO – EKONOMİK ETKİLERİ**

SEDEF NAZİK

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI**

KAHRAMANMARAŞ 2017

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ORMAN KAYNAKLARININ YOKSULLUK
YÖNETİMİ VE KIRSAL KALKINMA ÜZERİNE
SOSYO – EKONOMİK ETKİLERİ

SEDEF NAZİK

Bu tez,
Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalında
YÜKSEK LİSANS
Derecesi için hazırlanmıştır.

KAHRAMANMARAŞ 2017

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü öğrencisi Sedef NAZİK tarafından hazırlanan “Orman Kaynaklarının Yoksulluk Yönetimi Ve Kırsal Kalkınma Üzerine Sosyo – Ekonomik Etkileri” adlı bu tez, jürimiz tarafından 16 /06 /2017 tarihinde oy birliği ile Orman Mühendisliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Ömer EKER (DANIŞMAN)

Orman Mühendisliği Anabilim Dalı KSÜ

Prof. Dr. Özden GÖRÜCÜ (ÜYE)

Orman Mühendisliği Anabilim Dalı KSÜ

Prof. Dr. İsmet BOZ (ÜYE)

Ziraat Mühendisliği, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Doç.Dr. Mustafa ŞEKKELİ

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Sedef NAZİK

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ORMAN KAYNAKLARININ YOKSULLUK YÖNETİMİ VE KIRSAL KALKINMA ÜZERİNE SOSYO - EKONOMİK ETKİLERİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

SEDEF NAZİK

ÖZ

Bu çalışma, Orman kaynaklarının yoksulluk yönetimi ve kırsal kalkınma üzerine sosyo-ekonomik etkilerini ortaya çıkarmak üzere Kastamonu İli Pınarbaşı İlçesine ait kaynaklar ve kurum yöneticileriyle yapılan görüşmeler ile Pınarbaşı'na bağlı köylerde yaşayan insanlarla yapılan anket çalışmalarını kapsamaktadır.

Yapılan araştırmalar sonucu, kırsal alanda yaşamını devam ettiren halkın ekonomik kaynaklarının oldukça sınırlı olduğu, Pınarbaşı İlçesi ve çevresindeki köylerde halkın büyük bir kesimi geçimini; hayvancılık, orman işçiliği ve tarım uğraşlarıyla sağladığı, eğitim-öğretim seviyesinin orta düzeyde olduğu, ilçede yaşayan halkın meyve ve sebze ihtiyaçlarını dışarıdan, kırsaldaki halkın da Pınarbaşı İlçesinden karşıladıkları belirlenmiştir.

Darboğazların doğal kaynak kullanımını da sekteye uğratmaksızın aşılabilmesi doğrultusunda orman işlerinde yöre topografyasına uygun birim fiyat tespiti ile "gelir artırıcı ve gıda güvenliği sağlayıcı" uygulamalar, meyve ağacı plantasyon sahalarının kırsal halkın kullanımına arzı, hayvancılığın geliştirilebilmesi için bu alanlara yönelik seminer, tanıtım ve bilgilendirme programları uygulanması, kredi olanaklarının artırılması ve uygun mera yönetimi aracılığıyla otlakların kontrollü olarak kullanıma açılması, kooperatiflerin daha bilinçli ve aktif kullanılması, eğitim sorununun çözümlenmesi ve doğal kaynakların rasyonel ve sürdürülebilir kullanılması gibi uygulamalar köylülerin hem kalkınmasına hem de yoksulluğun azaltılmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anket Yöntemi, Ki-Kare Bağımlılık Testi, Pınarbaşı İlçesi

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Mayıs/2017

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ömer EKER

Sayfa Sayısı: 99

ORMAN KAYNAKLARININ YOKSULLUK YÖNETİMİ VE KIRSAL KALKINMA ÜZERİNE SOSYO - EKONOMİK ETKİLERİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

SEDEF NAZİK

ÖZET

"Orman Kaynaklarının Yoksulluk Yönetimi ve Kırsal Kalkınma Üzerine Sosyo-Ekonomik Etkileri"ni konu alan bu çalışma, orman kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı, kırsalda yoksulluğun azaltılması ve kırsal kalkınma ekseninde değerlendirildiğinde ormancılık yönetimi, ormancılık yönetiminin planlanması, ormancılık politikası ve ormancılık sektörünün örgütsel ve finansal yapısına ilişkin önemli bulguları ortaya çıkarmaktadır.

Ormanlar, işlevsel açıdan sadece odun üretimi, biyoçeşitlilik, erozyonu önleme, rekreasyonel ve hidrolojik hizmetler sağlama, iklim değişimi ve karbon emisyonunun şiddetini azaltma gibi özelliklere sahip doğal kaynaklar olmayıp, bununla birlikte kırsal kalkınma ve dolayısıyla ülke kalkınmasına katkı sağlayan ve aynı zamanda sosyo-ekonomik bakımdan da gelir artırıcı ve gıda güvenliği sağlayıcı yönleriyle de önem kazanmaktadır. Ormanların sunmuş olduğu pozitif etkiler bu kadar geniş yelpaze içerisinde farklılıklar gösterirken sosyo-ekonomik bakımdan kırsalda yaşayan orman köylülerinin yaşam koşulları ve standartları üzerine olumlu etkileri de yoksulluk yönetimi ve yoksullukla mücadele açısından değerlendirilmesi gereken önemli konular arasında yer almaktadır.

Bu çalışma; yoksulluk, yoksulluk yönetimi, yoksullukla mücadele ve kırsal kalkınma kavramlarını literatürel açıdan inceleyerek, Kastamonu ilinin Pınarbaşı ilçesindeki bazı orman köylerinde orman kaynakları yönetimi, kırsal kalkınma ve yoksulluk yönetimi ilişkileri üzerine yapılan anket çalışmalarını içermektedir.

Ülkemizin kalkınma çabalarında başarıya ulaşabilmesi ve gelişmiş ülkeler düzeyini ulaşabilmesi, ancak tüm sosyal tabakaların birlikte geliştirilmesi ile mümkündür. Kentlerde ve kırsalda yaşayan insanların yaşam standartları, eğitim, ulaşım, sağlık, iletişim ve diğer alt-yapı olanakları bakımından kıyaslandığında, kırsalda yaşayan toplulukların bu olanaklardan yeterli düzeyde yararlanamadığı saptanmıştır.

Oysa, kalkınmış orman köylüsü; ormana olan baskıyı da asgari düzeye indirebilecektir. Bu sayede orman, zaman sürecinde öngörülen standardını koruyabilecek

ve fonksiyonlarını yerine getirebilecektir. Bu araştırmada materyal olarak bölgeye ait kaynaklar, kurum kaynakları, çeşitli belge ve dokümanlar ve kurum yöneticileriyle yapılan görüşmeler ile köyde yaşayan insanlarla yüz yüze yapılan anketler ve mülakatlar kullanılmıştır. Anket, rastgele seşitilmiş 300 kişiye uygulanmıştır. Anket toplam 20 adet soru içermektedir.

Araştırmada yerel halkın ekonomik kaynaklarının kısıtlı olduğu; halkın genel olarak ormancılık ve hayvancılıkla geçimini sağladığı; okur yazar oranının ilkokul ve ortaokul düzeyinde yoğunlaştığı; yerel halkın sebze ve meyve ihtiyaçlarını Pınarbaşı ilçesinden karşıladıkları belirlenmiştir. Köylerde 1980-2016 yılları arasında ORKÖY projeleri adı altında süt sığırcılığı, süt koyunculuuğ, arıcılık ve ev dam örtüsü kredi uygulamaları yapılmıştır. 2010-2016 yıllarında da güneş enerjisi ile su ısıtma sistemi için kredi uygulaması hayata geçirilmiştir.

Araştırmada, her bir köy tek tek incelenmiştir. Elde edilen bulgular sonucu bu bölgede yaşayan halkın yaşam koşullarının iyileştirilmesine yönelik çeşitli eylem planlarının hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Bununla birlikte kırsal kalkınmanın önündeki sorunların ne şekilde çözülebileceğine ilişkin çözümler önerileri getirilmiştir.

Kırsal kesimde yaşayan halkın sosyo-ekonomik durumunun daha iyi bir düzeye getirilmesi birçok sorunların aşılmasında da anahtar rolü görecektir. Kalkınmış orman köylüsü, ormana baskının azalmasına, köylerden kentlere göçlerin önlenmesine ve daha da önemlisi ülkenin ekonomik büyümesine önemli pozitif etkiler sağlayacaktır.

THE SOCIO-ECONOMIC EFFECTS OF FOREST RESOURCES ON POVERTY MANAGEMENT AND RURAL DEVELOPMENT

(MSc THESIS)

SEDEF NAZİK

ABSTRACT

This study which deals with the socio-economic effects of forest resources on poverty management and rural development" focuses on sustainable use of forest resources, reduction of poverty in rural areas and planning of forest management, forestry policy and forestry sector's organizational and financial structure.

Forests are not only natural resources with features such as wood production, biodiversity, erosion control, recreational and hydrological services, regulation of climate change and the reduction of carbon emissions, but they are also important sources in terms of contributing to the rural development and hence the country's socio-economic development with regard to income generation and food safety. While the positive effects of forests vary within such a wide spectrum, the positive effects of socio-economic considerations on the living conditions and standards of rural villagers living in rural areas are also important issues to be taken into account in terms of combating poverty and strengthening poverty management.

This research includes literature review on poverty management, poverty alleviation and rural development and a questionnaire which was applied on some forest villagers in Pınarbaşı district of Kastamonu Province with regard to forest resources management, rural development and poverty management.

It is only possible for our country to achieve success in development efforts and reach the level of developed countries with the development of all social strata together. When the rural and urban communities are compared in terms of their living standards, education, transport, health, communication and other infrastructure facilities it has been identified that rural communities cannot adequately make use of these opportunities.

However, the developed forest villager will also reduce the pressure on forest at a minimum level. In this respect, the forest will be able to maintain its standard and fulfill its functions in time. In this research, institutional resources, various documents belonging to the region, interviews made with the managers of the institution and face-to-face surveys

and interviews with the local people living in the village were used as material. The survey was applied to randomly selected 300 people. The questionnaire consists of 20 questions.

Assessment of the results shows that the local people have quite limited economic resources and they supply their livelihood from forest resources and animal husbandry and provide their vegetable and fruit needs from Pınarbaşı District. Between 1980 and 2016, milk cattle, milk sheep, beekeeping and home-lying cover loans under the name of ORKÖY projects were applied by the villagers. In 2010-2016, the application of credit for solar water heating system with solar energy has been practiced.

In the survey, each village was examined individually. According to the results, it has been suggested that various social, economic and institutional action plans are required in order to improve the life standards of villagers in the district. Furthermore, some suggestions are also presented to solve the problems with regard to rural development.

Bringing the socio-economic situation of rural people to a better level will also play a key role in overcoming many problems. Developed forest villagers will have a significant positive impact on the reduction of pressure on forests, the prevention of immigration from villages to the cities, and even more importantly the economic growth of the country.

TEŞEKKÜR

“Orman Kaynaklarının Yoksulluk Yönetimi ve Kırsal Kalkınma Üzerine Sosyo-Ekonomik Etkileri” başlıklı bu çalışma Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı’nda yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Bu yüksek lisans araştırmasının ormancılığımıza fayda sağlamasını ve benzer çalışmalara ışık tutmasını temenni ederim.

Konu seçimi ve çalışmaların yönlendirilmesinde, görüş ve önerileriyle, karanlık bir tünelde yol bulmaya çalışırken, engin bilgileriyle beni aydınlatıp, yolumu açarak değerli katkılarını esirgemeyen danışman hocam, sayın Yrd. Doç. Dr. Ömer EKER ’e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmalarım sırasında yöre halkıyla yapılan mülakatlarda kolaylık sağlayıp yardım eden ve kasabalarında gösterdikleri misafirperverliklerinden dolayı köy muhtarlarına teşekkürlerimi sunarım.

Tez yazım aşamasında özellikle teknik konularda yardımlarını esirgemeyen ve anket sonuçlarının değerlendirilmesi sürecinde yardımcı olan Pınarbaşı İşletme Müdürlüğü’nün Kurtgirmez İşletme Şefi olan eşim Zeynel Duran NAZİK ’e teşekkür ederim.

Ayrıca hayatım boyunca ve bu çalışmayı hazırlamam sırasında benden manevi desteklerini esirgemeyen sevgili babam Ömer ÇAYIR’a ve sevgili annem Meral ÇAYIR’a sonsuz sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunarım.

Sedef NAZİK

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZ.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	x
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	2
2.1. Türkiye Ormancılığının Mevcut Durumu ve Gelir Dağılımı.....	2
2.1.1. Orman Kaynakları	2
2.1.2. Ormancılık Politikaları	4
2.1.3. Ormancılık Mevzuatı	5
2.1.4. Orman Köylerinde Kalkınma Çalışmaları	6
2.1.5. Orman Köyleri ve Yapı	8
2.1.6. Gelir ve Gelir Dağılımı	14
2.1.7. Gelir Dağılımı Analizinde Temel Kavramlar ve Tanımlar.....	14
2.2.1. Yoksulluğun Nedenleri	17
2.2.2. Yoksulluğu Azaltma Stratejisi	17
2.2.3. Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadeledeki Rollerini.....	19
2.3. Yönetim	20
2.3.1. Yönetimin Özellikleri	20
2.3.2. Yönetim Süreçleri	21
2.3.2.1. Karar Verme Süreci.....	21
2.3.2.2. Planlama Süreci.....	21
2.3.2.3. Örgütlenme Süreci.....	21
2.3.2.4. İletişim Süreci	21
2.3.2.5. Etkileme Süreci	21
2.3.2.6. Değerlendirme Süreci.....	21
2.4. Kırsal Kalkınma ve Sosyal Ormancılık	22
2.5. OrkÖY'den Yararlanma Şartları ve OrkÖY Çalışmaları	25
2.5.1. ORKÖY Genel Müdürlüğü'nün Tarihiçesi	25
2.5.2. OrkÖy Kredilerinden Yararlanma Şartları	27
2.5.3. Kooperatif ve Birliklerinin OrkÖy Kredisi Kullanabilmesi İçin Şartları	27
2.5.4. Kredi Kullanma Aşamaları	28
2.6. ORKÖY Çalışmaları.....	28
2.6.1. Süt sığırcılığı.....	28
2.6.2. Süt koyuncululuğu	28

2.6.3. Besi sığırcılığı	28
2.6.4. Besi koyuncululuğu	29
2.6.5. Seracılık	29
2.6.6. Kültür mantarcılığı.....	29
2.6.7. Bağcılık.....	30
2.6.8. Meyvecilik	30
2.6.9. Halıcılık ve kilimcilik	30
2.6.10. Boylu fidan yetiştiriciliği	30
2.6.11. Ekoturizm	30
2.6.12. Arıcılık	31
2.6.13. Güneş enerjisi	31
2.7.1. Pınarbaşı'nın Tarihçesi	31
2.7.2. Coğrafyası.....	32
2.7.3. Nüfusu.....	33
2.7.4. Ekonomik Durumu	36
2.7.5. Turistik Yerleri	36
2.7.6. Pınarbaşı İlçesinde Bulunan Kamu Kurum ve Kuruluşları	40
2.7.7. Orman İşletme Müdürlüğü'nün Sınırları	40
2.8. Pınarbaşı İlçesinde Uygulanan OrkÖy Projeleri, Orman Köylülerinin Geçim Kaynakları Ve Anket Çalışması	42
2.8.1. Güneş Enerjisi.....	42
2.8.2. Arıcılık	43
2.8.3. Süt Sığırcılığı	43
2.8.4. Köy Evleri Elektrik İç Tesisatların yenilenmesi.....	43
2.9. Orman İçerisinde ve Civarındaki Halkın Geçim İmkânları.....	44
2.10. Orman İçerisinde ve Civarındaki Halkın Ormandan Faydalanma Şekilleri ve Miktarları	47
2.11. Orman İçerisinde ve Civarındaki Halka ait Hayvan Cins ve Miktarları ile Otlatılma Tarzı.....	49
2.12. Orman İçerisindeki ve Civarındaki Halkın Ormana Yaptığı Etkiler	50
2.13. Orman-Halk İlişkilerinin Düzenlenmesine ait Gerçekleşmesi Mümkün Olan Tedbirler	51
3. MATERYAL VE METOD	52
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	52
4.1. Anket Çalışmaları	53
4.1.1. Anket Sorularına Verilen Yanıtların Grafikselsel Gösterimi:.....	53
4.2. Ki-Kare (CHI-SQUARE) Testi	75
4.2.1. Ki-Kare test istatistiği	76
4.2.2. Ki-Kare testi hangi durumlarda kullanılır.....	77
4.2.3. Örneklem büyüklüğü	77
4.2.4. Ki-Kare testi ile orman suçları ve öğrenim düzeyi arasındaki ilişkinin belirlenmesi	79
5. SONUÇ ve ÖNERİLER	84
KAYNAKLAR.....	87

Sayfa No

EKLER 93

ÖZGEÇMİŞ..... 99

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa No

Çizelge 2.1. Orman köylerinde nüfusun 1985-2016 döneminde değişimi	9
Çizelge 2.2. Orman köylülerinin 2016 yılı nüfusunun illere göre dağılımı.	10
Çizelge 2.3. Orman Köy Haneleri Gelirlerinin Değişik Gelir Kaynakları İtibariyle Oransal Dağılımı.....	13
Çizelge 2.4. Pınarbaşı'nın nüfusunun yıllara göre dağılımı	34
Çizelge 2.5. Yaş Gruplarına Göre Köy Nüfusunun Dağılımı	35
Çizelge 2.6. Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü'nün Orman varlığının dağılımı	41
Çizelge 2.7. Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü'nde kayıtlara giren suçlar	41
Çizelge 2.8. Pınarbaşı'nda çalışabilir nüfus potansiyeli	45
Çizelge 2.9. Mera varlığı ve niteliği (Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü)	48
Çizelge 2.10. Hayvan varlığı ve niteliği (İlçe Tarım Müdürlüğü).....	50
Çizelge 4.1. İşlenen suç ve öğrenim düzeyi arasındaki ilişki.....	79
Çizelge 4.2. İşlenen suç ve öğrenim düzeyi arasındaki ilişkinin karşılaştırılması	80
Çizelge 4.3. Ki-Kare Testi ile göçün nedenleri ve ekonomik durum arasındaki ilişkinin belirlenmesi	81
Çizelge 4.4. Göçün nedenleri ve Ekonomik durum arasındaki ilişkinin karşılaştırılması .	82

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 2.1. Türkiye’de Ormanlık Alanın Ülke Genel Alanına Oranı	3
Şekil 2.2. Geçmişten Günümüze Türkiye Orman Varlığı	4
Şekil 2.3. Seracılıktan Bir Görünüm	29
Şekil 2.4. Kültür Mantarcılığında Bir Görünüm.....	29
Şekil 2.5. Kastamonu ilçelerinin dağılımının görünümü.....	32
Şekil 2.6. Pınarbaşı İlçesinin görünümü	33
Şekil 2.7. Valla Kanyonu'nun görünümü	37
Şekil 2.8. Ilgarini Mağarası görünümü	38
Şekil 2.9. Ilıca Şelalesi'nin görünümü	39
Şekil 2.10. Horma Kanyonu (Anbar Gölü) görünümü	39
Şekil 2.11. Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü	40
Şekil 2.12. ORKÖY Projesi: Güneş enerjisi uygulama projesinden görünüm.....	42
Şekil 2.13. ORKÖY projesi: Arıcılık uygulama projesinden görünüm	43
Şekil 2.14. ORKÖY Projesi: Elektrik tesisatı uygulama projesinden görünüm.....	44
Şekil 2.15. Yaz aylarında halkın hayvanlarını otlatması	46
Şekil 2.16. Pınarbaşı Orman Köylülerinin Geçim Kaynağı: Orman Üretim İşleri.....	46
Şekil 2.17. Orman Köylülerinin Önemli Geçim Kaynakları: Mantarlar Toplayıcılığı	47
Şekil 2.18. Orman İşletmenin orman köylüsüne verdiği yakacak odun	49
Şekil 4.1 1.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	54
Şekil 4.2 2.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	55
Şekil 4.3 3.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	56
Şekil 4.4 4.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	57
Şekil 4.5 5.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	58
Şekil 4.6 6.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	59
Şekil 4.7 7.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	60
Şekil 4.8 8.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	61
Şekil 4.9 9.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	62
Şekil 4.10 10.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	63
Şekil 4.11 11.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	64
Şekil 4.12 12.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	66
Şekil 4.13 13.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	67

Sayfa No

Şekil 4.14 14.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	68
Şekil 4.15 15.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	69
Şekil 4.16 16.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	70
Şekil 4.17 17.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	71
Şekil 4.18 18.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	72
Şekil 4.19 19.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	73
Şekil 4.20 20.Soruya verilen yanıt yüzdeleri.....	75

1. GİRİŞ

Yaklaşık olarak son yirmi beş yıldır dünya genelinde adından sıkça söz ettiren ve her geçen gün kamuoyunda daha fazla yer edinmeye başlayan kırsal kalkınma, kırsal alanlarda yaşayan insanlar için daha iyi ve güvenli bir çevre sağlamaya ve kırsal toplumu dönüştürmeye yönelik ekonomik ve sosyal hedefler ile entegre edilmiş bir süreçtir. Buradan hareketle kırsal kalkınmayı, analizler yapmak suretiyle sorunları saptama ve bu sorunlara ilişkin uygun çözümler getirme süreci olarak da görmek mümkündür. Bu süreç genellikle, tespit edilen sorunları gidermeyi amaçlayan program ya da projeler çerçevesinde yürütülmektedir. Bu kapsamda, yaklaşık son yirmi beş senede, söz konusu kırsal kalkınma program ve projelerine artan bir ilgi görülmekte ve kırsal alanların kalkınmasının, kentsel ve sanayi alanların gelişmesi kadar önem arz ettiği gerçeği de toplumsal düzeyde kabul edilmektedir (Bulutcu, 2015).

Nüfusu hızla artan toplumların, beraberinde refah düzeylerini de artırma isteği, ormanlar üzerindeki toplumsal baskıyı da arttırmaktadır. Bir yandan orman varlığı azalmakta, diğer yandan ormana yönelik toplumsal talepler de artmaktadır (Ok, 2000). Ormanlara karşı talebin hızla artması orman ekosistemlerinin sürdürülebilir yönetimini de tehlikeye atmaktadır. Birçok pozitif işlevleri bünyesinde barındıran orman kaynaklarının yönetimi ve planlaması, kendine özgü nitelikler taşıyan bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu araştırma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Türkiye ormancılığının mevcut durumu ile ormancılık mevzuatı ve politikası, Türkiye’de kırsal kalkınma politikaları ve bunlara ilişkin uygulamalar incelenmiştir. Bu kapsamda ilk olarak; Türkiye’de kırsal kalkınma kavramının önemi, Cumhuriyet’in kuruluşundan bu yana kırsal kalkınma politikaları ile kırsal kalkınmaya ilişkin elde edilen sonuçlar ele alınmıştır.

İkinci bölümde ise Kastamonu ilinin Pınarbaşı ilçesinin tanıtımı ve orman köylülerinin geçim kaynakları ve bu kaynakların arzında orman köylüsüne destek olan devlet kurumlarının rolü ve destek türlerinin çeşitliliğine değinilmiştir. Orman köylülerinin hangi ORKÖY projelerinden yararlandığı ve Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü’nün 2017 yılı ORKÖY proje çalışmaları ele alınmıştır.

Çalışmanın sonuç bölümünde, kırsal kalkınma araçlarının nasıl harekete geçirilebileceği ve bu konuda daha etkin sonuçlar alabilmek için neler yapılabileceği çeşitli önerilerle sunulmaktadır.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

2.1. Türkiye Ormancılığının Mevcut Durumu ve Gelir Dağılımı

2.1.1. Orman Kaynakları

Orman teşkilatınca gerçekleştirilen orman envanter ve amenajman planlarına göre, Türkiye’de ormanlar 22.3 milyon ha. alan kaplamaktadır (ülke alanının % 28,6’sı). Ayrıca, orman amenajman planlarında, 23.0 milyon ha. alanın dışında 10 milyon hektarın üzerinde bir alan orman toprağı (OT) olarak tanımlanmaktadır. Bu sahaların bir bölümü mera olup kalanı ise taşlık, kayalık ve açıklık alanlardır. Ancak bu sahaların yönetimine dönük bilimsel bir araştırma yapılmamıştır. Orman envanter ve amenajman planlarında belirlenen orman sınırları, ormanların mülki sınırlarıyla uyum göstermemekte olup, kadastro ve sınırlandırma çalışmaları tamamlandığında, yasal orman alanlarında önemli miktarda artışların olacağı tahmin edilmektedir (OGM, 2015).

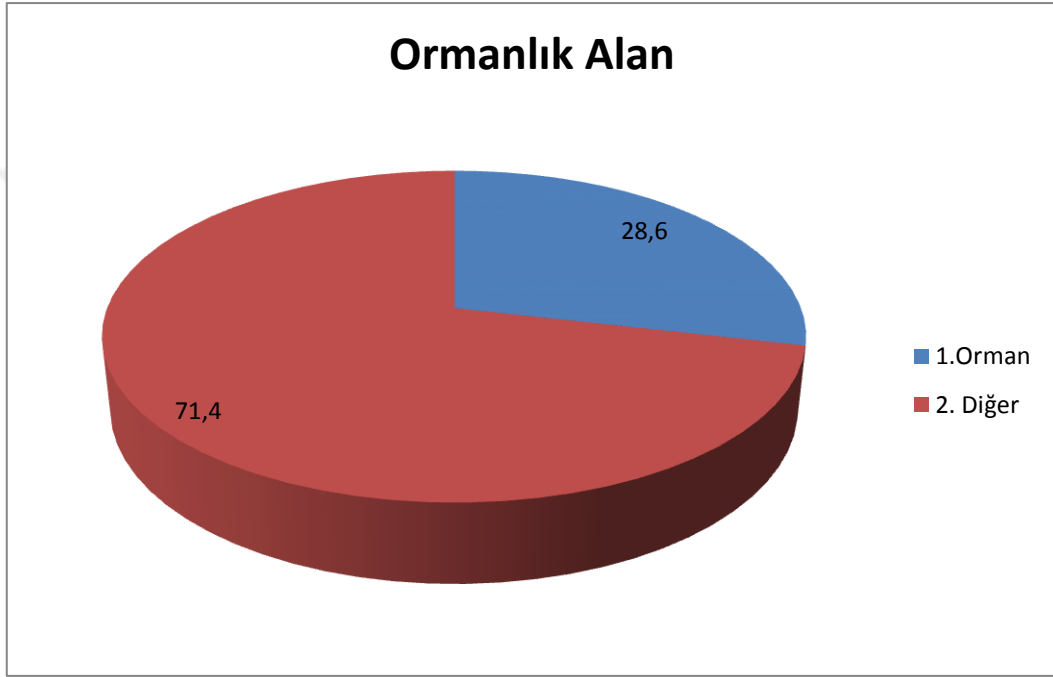
Ülke ormanlarının % 99’unun üzerindeki bölümünün mülkiyeti devlete ait olup, kamu tüzel kişiliklerine ait ormanlar yaklaşık 4,154 ha. alan kaplamakta, özel ormanlar (kavak ve diğer türlerle yapılan özel ağaçlandırmalar hariç) ise 10,269 hektarlık bir alana sahip bulunmaktadır (OGM, 2003). Ülke ormanlarının önemli bir bölümünün kadastro çalışmalarının yapılmış olması ancak tapuya tescil çalışmalarının büyük ölçüde bitirilememiş olması, orman idaresi ile yerel halk arasındaki sınır ve mülkiyet ihtilafları en önemli ormancılık sorunları arasında yer almaktadır (Türkiye Ulusal Ormancılık Programı, 2004).

Ülkemiz orman alanlarının ülke genel alanına oranı dünya ortalamasında yer almaktadır. Ancak, ülkemiz ormanlarının nitel durumu incelendiğinde fazla iyimser olmamak gerektiği ortaya çıkmaktadır. Zira ülkemiz ormanlarının yaklaşık %52’si bozuk orman karakterindedir. Bir önceki plan dönemine göre ise bu konuda olumlu gelişmeler meydana gelmiş bulunmaktadır. Zira, 1980 orman envanter sonuçlarına göre ülkemiz ormanlarının %56.2’si bozuk durumdadır. Bozuk nitelikteki ormanların kapalılıkları 0.1’in altındadır. Bu itibarla bozuk ormanlar kapsam dışında tutulduğunda sadece kapalılığı 0.1’in üzerinde olan orman alanlarının ülke genel alanına oranının %12.8 olduğu görülür. Bu oran ise, dünya ortalamasının çok altındadır (Gümüş, 1999).

Bu kapsamda değerlendirilebilecek bir başka husus da ormanlarımızın işletme şekillerine dağılımıdır. Bir önceki plan döneminde ormanlarımızın %54.1’i (10.9 milyon

ha.) kuru, %45.9'u (9.3 milyon ha.) baltalık ormanı şeklindedir. Son envanterlere göre; kuru ormanlarının %69'luk bir oranla 14.3 milyon hektara ulaştığı görülmektedir. Baltalık ormanları ise, %31'lik bir orana, yani 6.4 milyon hektara düşmüştür. Bu da ülke ormanlarının hızla kuru orman formuna dönüştüğünü göstermektedir (Gümüş, 1999).

Arazi Kullanımı	Alan (ha)	(%)
Orman	22.342.935	28,6
Diğer	55.661.709	71,4

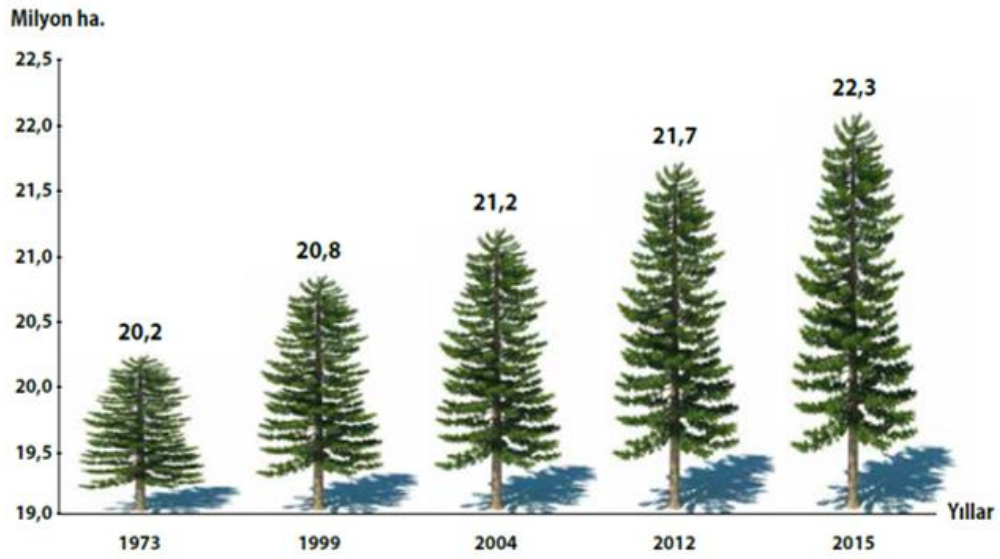
Şekil 2.1. Türkiye’de Ormanlık Alanın Ülke Genel Alanına Oranı

Türkiye ormanlarının geçmişteki durumuna göre bugünkü ormanların, alan ve serveti ile yıllık cari artımları artmaktadır. Bu değişimle son dönemlerdeki planlama ve uygulama faaliyetlerinde, ormanların odun üretimi dışında diğer ürün ve hizmet fonksiyonlarının dikkate alınması etkili olmuştur. Ayrıca ormanların korunması ve geliştirilmesi için yapılan faaliyetler de ormanların alan, servet ve artım bakımından artmasında etkili olmuştur. Ormanlık alanların büyüklüğü ve değişimleri bugüne kadar gerçekleştirilen orman envanter değerlendirme sonuçlarına ve yıllara göre;

- 1973 :20,199,296 ha (Ülke genelinin %26.1’i),
- 1999 : 20,763,248 ha (Ülke genelinin %26.7’si),

- 2004 : 21,188,747 ha (Ülke genelinin %27.2'si),
- 2012 : 21,678,134 ha (Ülke genelinin %27.7'si),
- 2015 : 22,342,935 ha (Ülke genelinin %28.6'sı)

olarak tespit edilmiştir. Bu envanter sonuçlarına göre; ormanlık alanda son 42 yılda yaklaşık 2,1 milyon hektarlık artış olduğu tespit edilmiştir. Yıllara göre ormanlık alanların durumu aşağıda karşılaştırılmıştır (OGM, 2015).

Şekil 2.2. Geçmişten Günümüze Türkiye Orman Varlığı (OGM, 2015)

2.1.2. Ormancılık Politikaları

Gelişmekteki ekonomilerin ana sosyal değişimlerinden biri hızlı ve görülmemiş derecedeki nüfus artışıdır. Bu durum, yüksek işçi istihdam etme kapasitesine sahip projelerin ağırlık taşıdığı politika ve programların takibine yol açacaktır. Bu durumun tersi ise, gelirdeki artışın işçi ücretlerinin artışı ile başabaş gittiği gelişmiş ülkeler için bahis konusudur. Gelişmekte olan ülkelerdeki işçi-yoğun ormancılık projeleri artan bir şekilde uygulanırken, gelişmiş bölgelerde mekanizasyon-yoğun işletmelere bir dönüş başlayacaktır. Bu çelişik fenomen, dünyanın ormancılık politikalarını ekonomik yönden çok taraflı ve kesin bir şekilde etkileyecektir (İstanbulu, 1974).

Ormancılık politikasının formüle edilmesinde yeni bir uyum getiren diğer bazı teknolojik ve bilimsel gelişmeler de vardır. Orman kaynaklarının ölçülmesinde hız ve

hassasiyet sağlayan yeni yöntemler, kara ve deniz ulaşımında ilerlemeler, odunu en küçük parçalarına kadar kullanılabilir hale getiren işlemler, ağaç yetiştirme ve ıslahındaki başarılar, gübrelemenin ağaç büyümesini etkilediğinin anlaşılmasındaki gelişimler, küçük ve çarpık tomrukların soyma işlemlerini başarabilen makinaların icadı ve odunun dayanıklılık özelliklerini artırma olanakları bunlar arasındadır (İstanbulu, 1974).

Türkiye’de geçmiş dönemlerde uygulanan geleneksel ormancılık politikaları aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

1. Ormanların muhafazası, geliştirilmesi, genişletilmesi, biyotik ve abiyotik zararlılara karşı korunması,
2. Ülkenin endüstriyel ve yakacak odun ihtiyaçlarının sürdürülebilir şekilde karşılanması,
3. Bozuk orman alanlarının rehabilitasyonu,
4. Milli parklar ve diğer korunan alanların genişletilmesi, rekreasyon, yaban hayatı ve avcılık ve benzeri kaynakların değerlendirilmesi,
5. Orman köylülerinin odun ihtiyaçlarının yasal hak olarak sağlanması ve köylerde gelir artırıcı faaliyetlerin (ormancılık ve ormancılık dışı) ORKÖY ve diğer kırsal kalkınma fonlarından desteklenerek; ormanlar üzerindeki baskıların ve zararlı müdahalelerin azaltılması (TUOP, 2004).

Bu politikaların gerçekleşmesinde devamlılık ve kamu yararı ilkeleri benimsenmiş, politikaların uygulanması sorumluluğı ve gerçekleştirilmesi orman teşkilatı tarafından yüklenilmiştir. Bu politikaların öncelik ve ağırlıklarında ise zaman içinde önemli değişiklikler olduğu görülmektedir(TUOP, 2004).

2.1.3. Ormancılık Mevzuatı

Türkiye ormancılık sektöründe ormancılığı yönlendiren mevzuatın da incelenmesi gerekmektedir. Türk anayasası ormancılık ile ilgili hükümlere yer vermesiyle, dünyanın pek çok ülkesinden ayrılmaktadır. Düzenli ormancılık çalışmalarının başladığı 1937 yılından, ormancılık ile ilgili hükümlerin anayasaya ilk kez sokulduğu 1960 yılına kadar geçen sürede, orman tahribine neden olan pek çok siyasal içerikli faaliyetler yapılmıştır. Oy kazanmak için orman içine yerleşmeler dahil pek çok suç teşvik edilmiş, af vaatleri yapılmıştır. Bu nedenlerle 1961 anayasasında ormancılığa da yer verilmiştir.Ormancılık ile ilgili hükümlere yer verme anlayışı 1982 anayasasında da devam ettirilmiştir (Ok,2007).

Orman kaynaklarının yönetiminde katılımcılığın geliştirilmesi ile ilgili mevzuat geliştirme çalışmalarında aşağıdaki ilkelerin dikkate alınması uygun olacağı muhtelif kaynaklarda vurgulanmaktadır.

1. Yasal çerçeve (mevzuat) ormancılıkla ilgili ulusal düzeyde kararlarda toplumun (ilgi gruplarının) katılımına imkân sağlamalıdır.
2. Ormancılık ile ilgili kararlarda şeffaflığı ve toplumun bilgilendirilmesini sağlamalıdır.
3. Orman kaynakları yönetim planlamasında yerel halkın katkıları ve girdilerini sağlamalıdır.
4. Yerel halka yörelerindeki orman kaynaklarından yararlanmaları konularında uygun mekanizmaları ve yasal hakları açık olarak sağlanmalıdır.
5. Halkın ormancılığa çeşitli seviyelerde katılımı için örgütler kurmasını mümkün kılan kolaylık ve esnekliği sağlamalıdır.
6. Odun dışı orman ürünlerinin sürdürülebilir olarak yararlanmasını ve yerel halkın bu faaliyetlere katılımını mümkün kılacak uygun mekanizmaları sağlamalıdır.
7. Arazinin yasal statüsü (mülkiyet hakkı) konusunda açıklık sağlamalıdır.
8. Özel araziler üzerinde ağaç yetiştirme ve yönetimi konusunda caydırıcılık değil özendirme esas olmalıdır.
9. Orman kaynakları yönetiminin kırsal kalkınma ve diğer doğal kaynakların yönetimi faaliyetleri ile entegrasyonuna imkân sağlanmalıdır.
10. Gerçekçi ve toplum ve ilgi grupları tarafından anlaşılması kolay olmalıdır.
11. Uygun durumlarda ormancılıkta karar verme ve planlamada yerelleşmeyi kolaylaştırmalıdır (TUOP, 2004).

2.1.4. Orman Köylerinde Kalkınma Çalışmaları

6831 sayılı Orman Kanunu'na göre orman köylerinin kalkındırılmasına yönelik uygulamalar üç başlık altında toplanabilir:

1. Doğrudan kaynak aktarımı,
2. Dolaylı kaynak aktarımı,
3. Ormancılık çalışmalarında işlendirme,

Orman köylülerine doğrudan kaynak aktarımı, bir fona dayalı olarak ve örgütlü bir biçimde 1970'li yılların başında Orman Bakanlığı'na bağlı Orman Köy İlişkileri Genel

Müdürlüğü'nün (ORKÖY) kurulmasıyla başlamıştır. Bu amaçla Orman Köylülerini Kalkındırma Fonu'ndan köylülere ve köy kalkındırma kooperatiflerine kredi verilmektedir. Orman köylerine dolaylı kaynak aktarımı, köylülerin yapacak ve yakacak odun ihtiyaçlarının Orman Genel Müdürlüğü tarafından indirimli fiyatla karşılanması şeklinde uygulanmaktadır. 6831 sayılı orman kanununun 31. ve 32. maddelerine göre orman köyleri, kendileri kullanmak ve tüketmek koşuluyla ihtiyaç duydukları yapacak (tomruk) ve yakacak odunu piyasa fiyatının çok altında bir fiyatla satın alabilmektedir (Solmaz, 2007).

Bütün kredi uygulamalarında ana hedef; ormanların korunması, geliştirilmesi ve genişletilmesi hedeflerine ulaşılmasını sağlamak için, ormanların içindeki ve bitişiğindeki köylerde yaşayan halkın kalkınmalarına katkıda bulunmaktır. Bu amaç doğrultusunda orman köylüsüne odun tüketiminin azaltılması için sosyal nitelikli, gelirlerinin artırılması için ise ekonomik nitelikli ferdi krediler kullanılmaktadır. Sosyal nitelikli projelerden dam örtülüğü malzemeleri, ısıtma-pişirme aracı ve odun yerine kullanılacak yakıt maddeleri, köy bütünlüğü esasına dikkate alınarak verilmektedir (Solmaz, 2007).

Sürdürülebilir orman yönetimi prensipleri çerçevesinde ormanların işletilmesi ve korunması ile birlikte, orman içi ve bitişiğinde bulunan orman köylüsünün ormancılık faaliyetlerinde işlendirilerek ekonomik katkı sağlanması temel hedefler arasında yer almaktadır (TBMM, 2005; Solmaz, 2007). Bu amaçla 6831 sayılı Orman Kanununun 40. maddesi ile devlet ormanlarında ağaçlandırma, bakım, imar, yol yapımı, kesme, toplama, taşıma, imal gibi orman işlerinin öncelikle o yöredeki köy kooperatifleri aracılığı ile orman köylülerine yaptırılması öngörülmüştür (Solmaz, 2007).

Türkiye dokuzuncu kalkınma planında ormancılıkla ilgili bazı çalışmalar tasarlanmış olup tasarılar özetle şu şekildedir:

- Su ve odun üretimi ile biyolojik çeşitliliğin temel kaynağı ormanların sürdürülebilir yönetimi çalışmalarına devam edildiği,
- Endüstriyel ve toprak muhafaza ağaçlandırmaların 2000 yılında toplam orman alanının yüzde 10'u seviyesinde iken 2005 yılı sonunda yüzde 12'si seviyesine yükseldiği,
- 52 ilde bazı orman sahalarının kent ormanı şeklinde hizmet vermesinin sağlandığı; Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde ağaçlandırılan alanların yaklaşık

%9'unun yangınlarla tahrip olduğu, %17'sinin de orman rejimi dışına çıkartıldığı belirtilmektedir.

Kaydedilen gelişmelere rağmen sektörde kadastro çalışmalarının ve yol altyapısının tamamlanamadığı, milli park ve benzeri korunan alanların istenen miktara çıkartılmadığı, odun dışı ürün ve hizmetlere gereken önemin verilmediği, orman bakım çalışmalarının yetersiz kaldığı, yıllık ağaçlandırmaların azlığı, ekosistem ağırlıklı eğitimin noksanlığı Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda ormancılık sektörünün sorunları olarak sıralanmıştır (DPT, 2006). Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda ayrıca, doğal orman ekosistemini; başta yangınlar ve zararlılar olmak üzere çeşitli faktörlere karşı, etkin şekilde korumak; koruma-kullanma dengesi, biyolojik çeşitlilik, gen kaynakları, orman sağlığı, odun dışı ürün ve hizmetler ile ekoturizmin geliştirilmesi gözetilerek, çok amaçlı ve verimli şekilde yönetilmesinin amaçlandığına vurgu yapıldıktan sonra, öncelikle çölleşme ve toplum sağlığı dikkate alınarak, havza bazında endüstriyel ve toprak muhafaza ağaçlandırmaları, rehabilitasyon çalışmaları, kent ormancılığı ve tarımsal ormancılık yapılmasıyla arazilerin daha iyi değerlendirilmesi, özel ağaçlandırmaların geliştirilmesi ve toplumun bu konularda bilinçlendirilmesinin önemine işaret edilmiştir (DPT, 2006).

2.1.5. Orman Köyleri ve Yapı

Türkiye'de, sınırları içinde devlet ormanı bulunan köyler orman köyü olarak tanımlanmakta olup, bunlar orman içi köyler ve orman bitişiği köyler olarak iki sınıfa ayrılmaktadır. Orman içi köy: "mülki sınırları içinde orman olması şartıyla evlerin toplu bulunduğu yerleşim alanından itibaren aralıksız devam eden arazileri dört yönden ormanlarla çevrili köyler"; ormana bitişik köy "mülki sınırları içinde orman olup da orman içi sayılmayan köyler" olarak tanımlanmaktadır. 2000 nüfus sayımına göre, 20,550 orman köyünde 7.6 milyon kişi yaşamakta olup, ülke nüfusunun yaklaşık % 11.2'sini, kırsal nüfusun üçte birini oluşturmaktadır. Bu nüfustan 2.5 milyonu orman içi köylerde, 5.1 milyonu orman bitişiği köylerde yaşamaktadır. 2016 yılı ORKÖY Bilgi Sistemi (ORKBİS) kayıtlarına göre orman köylülerinin toplam nüfusu yaklaşık olarak 7.5 milyon kişidir. Normal olarak köyler birden fazla yerleşim alanından oluşmaktadır. Orman köylerinin toplam hane adedi 2 milyon civarında olup, ortalama hane büyüklüğü 3.75 kişidir. 1985-2016 döneminde orman köy nüfusundaki değişimler Çizelge.2.1'de gösterilmiştir. 2016 yılına ait Türkiye'de orman köylülerinin nüfusunun illere göre dağılımı Çizelge.2.2'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.1. Orman köylerinde nüfusun 1985-2016 döneminde değişimi

Yıl	Orman İçi Köyler		Orman Bitişiği Köyler		Orman Köyleri (Toplam)	
	Köy Sayısı	Nüfus	Köy Sayısı	Nüfus	Köy Sayısı	Nüfus
1985	7506	3,849,893	10,058	6,311,215	17,564	10,161,108
1990	7488	3,644,868	10,452	5,472,608	17,940	9,117,476
1997	7282	2,515,533	11,738	4,630,006	19,020	7,145,339
2000	7313	2,453,719	13,237	5,189,855	20,550	7,643,574
2016	15,697	-	7,151	-	22,848	7,519,138

Kaynak: ORKÖY Kayıtları, 2016

Çizelge 2.2. Orman köylülerinin 2016 yılı nüfusunun illere göre dağılımı.

	İLLER	Orman köyleri nüfus(kişi)	Orman içi köy sayısı	Orman bitişiği köy sayısı
1	Adana	168,516	175	184
2	Adıyaman	82,421	102	85
3	Afyonkarahisar	134,433	229	47
4	Ağrı	1,199	4	1
5	Amasya	82,128	216	71
6	Ankara	49,529	322	78
7	Antalya	258,098	229	284
8	Artvin	69,333	155	163
9	Aydın	156,268	236	101
10	Balıkesir	277,299	487	333
11	Bilecik	40,227	168	77
12	Bingöl	73,291	46	191
13	Bitlis	63,542	127	35
14	Bolu	76,115	366	75
15	Burdur	32,570	133	46
16	Bursa	188,277	408	183
17	Çanakkale	153,188	301	260
18	Çankırı	35,075	224	73
19	Çorum	149,911	440	147
20	Denizli	126,225	180	125
21	Diyarbakır	159,342	116	197
22	Edirne	65,461	150	16
23	Elazığ	53,534	205	102
24	Erzincan	28,182	340	13
25	Erzurum	89,900	399	39
26	Eskişehir	45,833	168	75
27	Gaziantep	92,054	137	50
28	Giresun	107,031	342	72
29	Gümüşhane	41,728	206	58
30	Hakkâri	35,405	43	10
31	Hatay	103,620	120	85
32	Isparta	90,061	118	60
33	İçel (Mersin)	183,230	201	232
34	İstanbul	105,849	80	65
35	İzmir	235,826	349	191
36	Kars	25,305	51	2
37	Kastamonu	159,272	632	403
38	Kayseri	36,701	117	13
39	Kırklareli	47,776	81	40
40	Kırşehir	9,668	44	5
41	Kocaeli	98,722	204	40
42	Konya	161,815	290	52

Çizelge 2.2'nin devamı

	İLLER	Orman köyleri nüfus(kişi)	Orman içi köy sayısı	Orman bitişiği köy sayısı
43	Kütahya	136,690	563	130
44	Malatya	80,734	187	59
45	Manisa	216,758	449	196
46	Kahramanmaraş	165,874	151	149
47	Mardin	102,105	89	174
48	Muğla	219,023	230	137
49	Muş	35,659	70	22
50	Nevşehir	14,695	28	0
51	Niğde	40,194	56	2
52	Ordu	164,682	317	66
53	Rize	33,830	103	41
54	Sakarya	195,446	363	57
55	Samsun	314,043	575	247
56	Siirt	62,529	76	94
57	Sinop	95,585	265	197
58	Sivas	79,113	434	127
59	Tekirdağ	50,736	123	24
60	Tokat	175,112	304	257
61	Trabzon	149,149	338	28
62	Tunceli	19,884	115	154
63	Şanlıurfa	12,972	20	0
64	Uşak	72,128	189	33
65	Van	17,168	23	1
66	Yozgat	81,649	216	82
67	Zonguldak	211,274	333	50
68	Aksaray	33,816	49	0
69	Bayburt	7,466	75	0
70	Karaman	45,587	77	35
71	Kırıkkale	26,050	122	2
72	Batman	40,022	43	64
73	Şırnak	34,557	21	46
74	Bartın	101,705	159	106
75	Ardahan	25,304	106	3
76	Iğdır	621	2	0
77	Yalova	29,944	34	6
78	Karabük	43,343	178	95
79	Kilis	13,771	33	9
80	Osmaniye	84,076	50	57
81	Düzce	91,884	190	22
	TOPLAM	7,519,138	15,697	7,151

Kaynak: OGM Bilgi Sistemi (ORKBİS, 2016)

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü üzere, kırsaldan kente göçün bir sonucu olarak orman köylerinin nüfusu son yıllarda önemli ölçüde azalmakta olup, göçün devam etmesi nedeniyle, gelecek dönemlerde daha da azalması beklenmektedir. Dışa göçün en önemli nedeni, yetersiz gelir imkanları, alt yapı ve sosyal hizmetler nedeniyle düşük refah seviyesi ve yoksulluktur. Sürekli ve mevsimsel göç özellikle genç erkek nüfus arasında çok yaygın olduğundan orman köylerinde mevcut nüfusun çok büyük bölümünü kadın, çocuk ve yaşlılar oluşturmaktadır. Erkeklerin köy dışında çalışmalarından dolayı bir çok hanede, kadınlar hane yönetimi sorumluluğunu ve geleneksel erkek işlerini üstlenmektedirler (TUOP, 2004).

Orman köylerinde diğer köylere nazaran gelir düzeyi önemli derecede daha düşük olup, yoksulluk yaygındır. ORKÖY tahminlerine göre, orman köylerinde kişi başına ortalama gelir sadece 400 dolar civarındadır. Ormancılık Sektör İncelemesi kapsamında gerçekleştirilen Sosyal Değerlendirme çalışmasında, orman köylerinde hane başına ortalama gelir, Karadeniz, Akdeniz ve Ege Bölgeleri için sırasıyla 1,961, 1,746 ve 2,564 dolar olarak tahmin edilmiştir (Orman Bakanlığı-Dünya Bankası, 1998). Bu değerler, ulusal ortalama (4,734 dolar) ve kırsal ortalama (3,594 dolar) değerlerinin çok altındadır. Sosyal Değerlendirme Çalışması'na göre, Türkiye'de kırsal alanda hane başına ortalama arazi 64 dekar (6.4 hektar) iken, orman köylerinde sadece 25 dekar civarındadır. Orman köy sakinlerinin yaklaşık %10.4'ü topraksız olup, %27.8'i 1-10 dekar, %31.1'i 11-25 dekar, %30.2'si 26-50 dekar ve sadece % 0.5'i 51 dekarın üzerinde araziye sahip bulunmaktadır (DPT, 2001). Tarım alanları toplam köy alanının yaklaşık % 31.7 sini oluşturmakta, geri kalanı orman ve mera alanlarından oluşmaktadır. Tarım ve mera alanlarının az olduğu köylerde yoksulluk daha yaygındır (TUOP, 2004).

Orman köylerindeki işsizlik oranı %60 olarak tahmin edilmektedir. Halen ormanlardan sağlanan gelirlerin orman köylülerinin geçimleri içindeki katkılarının çok mütevazı ve yetersiz düzeylerde olduğu bilinmekte olup, bu durum orman köylülerinin orman kaynaklarından beklentilerinin ve bu kaynaklara olan ilgilerinin azalmasına, orman köylerinden göçün artmasına neden olmaktadır (TUOP, 2004). Orman köylüleri gelirlerinin değişik gelir kaynakları itibariyle dağılımı aşağıda Çizelge2.3'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.3. Orman Köy Haneleri Gelirlerinin Değişik Gelir Kaynakları İtibariyle Oransal Dağılımı

Gelir Kaynağı	Karadeniz Bölgesi(%)	Ege Bölgesi(%)	Akdeniz Bölgesi(%)	Ortalama (%)
ORMAN KAYNAKLARINDAN GELİRLER	18	15	11	14
-Odun faydalanması	14	7	7	9
-Orman işçiliği gelirleri	3	6	3	4
-Orman alanlarında otlatma	1	2	1	1
ORMANCILIK DIŞI GELİRLER	82	85	89	86
- Öz tüketim değeri	48	25	47	41
- Tarımsal/hayvansal ürünlerin satışı	12	45	30	29
- Köy dışında çalışma gelirleri	22	15	12	16

Kaynak: Orman Köylerinde Sosyal Değerlendirme, Ormancılık Sektör İncelemesi, 1997

Türkiye ormancılığında, politika ve stratejilerin geliştirilmesinde ve orman kaynakları planlama ve yönetim kararları ve uygulamalarında orman köylülerinin katılımları bugüne kadar yeterli düzeyde olamamıştır. Geleneksel politika ve stratejiler, orman idaresince köylülere yardım etmeye dayalı olup, orman köylülerini, orman kaynaklarının yönetiminin karar taraflarından biri olarak görme, bu kaynakların yönetiminde karar almaya atılımlarını sağlama yönünden eksik kalmıştır. Mevcut kurumsal kapasiteler ve yasal yapı da bu çerçevede geliştirilmiştir (TUOP, 2004).

Köy tüzel kişilikleri bütçe imkanları yeterli olmaktan uzaktır. Orman köy kooperatifleri, orman işçiliğinde köylülerin haklarını koruma açısından önemli katkılar sağlamakla beraber, orman köylerinde kırsal kalkınma faaliyetleri ve ulusal düzeyde politik irade ve desteklerin oluşması yönünden katkıları bugüne kadar yetersiz kalmıştır. Sivil toplum örgütlerinin büyük çoğunluğunun, çevre kaynaklarının korunması konusundaki hassasiyet ve çabaları, yerel halkların korunması ve kırsal yoksulluğun azaltılması alanında istenilen seviyede olmamıştır (TUOP,2004).

2.1.6. Gelir ve Gelir Dağılımı

Gelir, bir kişinin belli bir dönem içerisinde, dönem başı ve dönem sonu aynı zenginlikte kalmak koşuluyla, faaliyetleri sonucunda elde ettiği, tüketebileceği mal ve hizmet toplamıdır (Pekin, 1999; Sürücü, 2007).

Bir ülkede, belirli bir dönemde elde edilen milli gelirin bireyler, toplumsal gruplar, bölgeler veya üretim ögeleri arasında dağılımına gelir dağılımı denilmektedir (Pehlivan, 2009 ; Acar, 2015).

Gelir dağılımı, nüfusun tümüne ait dağılımı belirlediği için yoksulluktan daha geniş bir kavram olmasına rağmen, gelir dağılımı ve yoksulluk arasında pozitif bir ilişki vardır. Gelir dağılımındaki eşitsizlik ne kadar artarsa yoksulluk düzeyi de o kadar artar. Bu sebepten dolayı, gelir dağılımını belirleyen faktörler ele alınırken yoksulluğu etkileyen faktörler de düşünülmelidir (Aktan ve Vural, 2002; Halaç, 2002).

Gelir dağılımındaki değişiklikler, küreselleşme ve/veya teknolojik değişim gibi yapısal etkilerden veya ülkenin makro-ekonomik performansının kötüleşmesinden kaynaklanabilir. O halde, gelir dağılımını belirleyen faktörler şu şekilde açıklanabilir: İşgücü piyasası ve işgücünün dağılımı, üretim faktörlerinin ve bu faktörlerin fiyatlarının dağılımları, servetin dağılımı, eğitim düzeyi, sosyal kurallar ve düzenlemeler, dünya ekonomisindeki değişiklikler (küreselleşme, teknolojik değişim, vb.) ve ülke ekonomisindeki değişiklikler ve politikalar (enflasyon, krizler, bütçe açıkları, devalüasyon, özelleştirme, vb.) (Thorbecke ve Charumilind, 2002; Halaç, 2002).

2.1.7. Gelir Dağılımı Analizinde Temel Kavramlar ve Tanımlar

Gelir dağılımı analizi ile ilgili üç gözlem yapılabilir:

1) Gelir dağılımı istatistikleri her ülkede belli bir kurum tarafından açıklandığı için araştırmacıların aynı temel trendleri tanımlamaları kaçınılmazdır.

2) Ancak araştırmacılar arasındaki gelir dağılımı ile ilgili tartışmalar, konuyla ilgili kullanılacak birçok tanım ve kavramın mevcut olmasından dolayı karışıklık yaratabilir.

Gelir dağılımındaki trend, gelir çeşidine (ücret, yevmiye faiz, vb.), gelir dağılımı eşitsizliği ölçütlerine (Gini katsayısı, Kuznet Katsayısı, Lorenz Eğrisi, Genel Entropi Ölçütleri vb.), incelenilen zaman birimine ve incelenilen gruba (erkek, kadın, aile, yaş grupları, vb.) bağlıdır. Dolayısıyla, çok sayıda gelir dağılımı veya eşitsizliği trendi

hesaplanabilir, ancak bunlardan hangisinin en sağlam olduğunu bilmek önemlidir (Burkhauser, Crews ve Daly, 1997; Halaç, 2002).

3) Bu konuda araştırma yapanları bekleyen en önemli soru, kuşkusuz, gelir dağılımındaki eşitsizliğin nereden kaynaklandığının açıklanmasıdır (Sharpe and Zyblook, 1997; Halaç, 2002).

Gelir dağılımının başlıca dört türü vardır. Bunlar aşağıdaki gibi açıklanabilir:

a) Fonksiyonel gelir dağılımı: Bir endüstri veya milli ekonomi içinde üretilen değerlerin üretime katılan faktörler arasındaki dağılımı olarak tanımlanabilir. Diğer bir tanımlama ile üretilen gelirin ne kadarlık bir kısmının emek sahiplerine ücret, sermaye sahiplerine faiz, toprak sahiplerine rant ve müteşebbislere kar olarak verilmesi halindeki dağılımı gösteren gelir dağılımı türü fonksiyonel gelir dağılımı olarak adlandırılmaktadır (Tuncer, 1970).

b) Kişisel gelir dağılımı: Milli gelirin kişiler, tüketici birimleri arasındaki dağılımını gösterir. Kişisel gelir dağılımı fertlerin veya hane halklarının elde ettikleri gelirin büyüklüğüne göre bir sıralama gerçekleştirir. İktisat literatüründe genel olarak kişisel gelir dağılımı daha yaygın kullanılan bir yaklaşımdır. En yüksek ve en düşük gelir grupları arasındaki farklar ve bu eşitsizlik dağılıma yol açan mekanizmalar incelenir. Bu dağılımda ülke nüfusu genelde beş eşit gruba ayrılır. Nüfusun % 20'sini temsil eden her bir gruba düşen gelir hesaplanarak hane halkının yüzde dağılımı karşılaştırılır (Noğay, 2015; Acar, 2015). Fonksiyonel gelir dağılımında olduğu gibi üretim faaliyetleri hesaba katılmamakta, sadece milli gelirden alınan pay hesaplanmaktadır (Uysal, 2007; Acar, 2015).

c) Sektörel gelir dağılımı: Bu dağılım milli geliri ekonomideki üretim sektörlerine göre ayırır. Tarım, sanayi, hizmet, ticaret ve diğer sektörlerin milli gelirden aldıkları payları gösteren sektörel gelir dağılımı, o ülkenin ekonomik gelişimi açısından da bilgi verir. Yıllara göre incelenebilecek olan bu dağılım, o ülkenin endüstrileşme sürecinde hangi konumda olduğu, küreselleşme sürecinde ise hangi sektöre ağırlık vermesi veya vermemesi gerektiği gibi konularda ülkelere politika önerileri açısından ışık tutar (Halaç, 2002).

d) Bölgesel gelir dağılımı: Bir ülke sınırları içerisinde elde edilen gelirin coğrafi olarak dağılımını göstermektedir. Ülke coğrafyası içerisinde bazı bölgeler gelirden daha fazla pay alırken kimi bölgeler gerekli payı alamamakta ve geri kalmaktadır. Bölgesel gelir bölüşümünde bir ülkede elde edilen gelirden, farklı bölgelerde yaşayan insanların ne kadar pay aldıkları gösterilmektedir (Çetinkaya, 2012; Acar, 2015).

Gelir dağılımı ayrıca, cinsiyete, mesleğe, yaşa ve diğer faktörlere göre de incelenebilir. Tüm türleri incelemek ve irdelemek elbette o ülkedeki karar verici mekanizmalar için gerekli bir koşuldur. Ancak, araştırmacının dikkat etmesi gereken konu, araştırmanın amacına yönelik olan dağılım türünü veya türlerini seçmektir. Ayrıca, gelir dağılımındaki eşitliği veya eşitsizliği ölçmek için de birçok ölçüt geliştirilmiştir. Gini Katsayısı ve Lorenz eğrisi, bunlardan en çok kullanılanlarıdır (Halaç, 2002).

2.2. Yoksulluk, Türkiye’de Yoksulluğun Durumu ve Nedenleri

Yoksulluk, genel anlamıyla, insanların yaşamlarını devam ettirebilmesi için temel gereksinmelerini karşılayamama durumu olarak tanımlanmaktadır (Şenses, 2001; İbrişim, 2008). Yoksulluk, insanların sadece gelir, tüketim gibi maddi nesnelere (gıda, barınma, giyim, vb.) mahrum olmalarını değil, aynı zamanda sağlık, eğitim, ulaştırma vb. hizmetlerden de mahrum olmalarını ifade etmektedir (World Bank, 2000; İbrişim, 2008).

Dünyada artan yoksulluğun Türkiye coğrafyası için de bir tehdit oluşturduğu görülmektedir. Türkiye’de nüfusun yaklaşık %0,54’ü yani 374 bin kişi sadece gıda harcamalarını içeren açlık sınırının, diğer yandan %17,11’i yani 11 milyon 933 bin kişi ise gıda ve gıda dışı harcamaları içeren yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu’nun 2011’de yayınladığı verilere göre, Türkiye’de her türlü yoksulluk dahil genel yoksulluk oranı %18’dir. Başka bir ifadeyle ülke nüfusunun %18’i yoksuldur (TÜİK, 2011). Ayrıca bir işi olup çalışanlar arasında da %16 oranında yoksul olduğu belirlenmiştir (Buğra, 2011). Üstelik Türkiye’de çalışan nüfusun yaklaşık %25,9’u kayıt dışı yani kaçak çalışmakta ve dolayısıyla çalışan nüfusun önemli bir bölümü iş güvencesinden ve sosyal sigorta sisteminin korumasından uzak bulunmaktadır (Reis ve Torres, 2009).

Türkiye’deki sosyal yardımlarla mücadeleye çalışılan yoksulluğun niteliği incelendiğinde; genelde hane halkı büyüklüğü arttıkça yoksulluk oranının da arttığı görülmektedir. TÜİK (2011)’in yoksulluk çalışması sonuçlarına göre, hane halkı 1-2 kişiden oluşan hanelerdeki yoksulluk oranı %16.48 iken özellikle hane nüfusunun 7 kişi veya daha kalabalık olduğu kentsel yerlerde yoksulluk riskinin %25,21’e, kırsal yerlerde bu risk oranının %54,06’ya çıktığı ve Türkiye genelinde ise %47.38 oranına ulaştığı görülmektedir. Yoksulluk oranlarına eğitim açısından bakıldığında ise eğitim durumu yükseldikçe yoksul olma riskinin de azaldığı belirlenmiştir. Türkiye geneli için %11.27’lik nüfus payına sahip okur-yazar olmayan fertlerde yoksulluk oranı %41.07 iken, %3.79’luk

nüfus payına sahip yükseköğretim, fakülte ve daha üstü eğitimli fertlerde yoksulluk oranı %1.57'ye düşmektedir (TÜİK, 2011).

2.2.1. Yoksulluğun Nedenleri

Yoksulluğun nedenleri çeşitlidir. Bu nedenler (Başoğlu, 1999; Hazman, 2010);

- a) Yaşlılık ve hastalık: Bu sebeple insanların emek piyasasının dışına çıkmaya zorlanması,
- b) Kendilerini ya da ailelerini yoksulluk düzeyinin üstünde tutmaya yetecek ücreti elde edecek ölçüde beceriye sahip olunmaması,
- c) Faktör mobilitesinin olmaması. Yani hizmetlerine olan talebin azaldığı meslek alanlarından yaşları ya da demode olan becerileri nedeniyle yeni iş alanlarına geçilememesi,
- d) Ekonomik durumun olumsuz yönde seyir izlemesi şeklinde sıralanmaktadır.

2.2.2. Yoksulluğu Azaltma Stratejisi

Yoksulluğu azaltmaya yönelik stratejiler;

- Yoksulluğu ve onun temel belirleyicilerini değerlendirmek,
- Yoksulluğu azaltmak için hedefler koymak,
- Yoksulluğu azaltmak için kamu eylemlerini önceliklendirmek,
- Yoksulluk eğilimlerinin sistematik denetimini ve hükümet program ve politikalarının değerlendirilmesini oluşturmak,
- Katılımcı süreçlerin temel yönlerini betimlemektir (World Bank, 2002; Yılmaz, 2011).

Yoksullukla mücadele”nin uluslararası gündemde tam anlamıyla ilan edilmesi 1990 yılında olmuştur. Hatta bu tarihten sonra yoksullukla mücadele uluslararası kuruluşların politikalarının amacı haline gelmiştir. 1980’li yıllarda yoksulluğu daha çok ülkelerin bir iç sorunu olarak değerlendiren Dünya Bankası, "1990 Dünya Kalkınma Raporu: Yoksulluk” ile yoksulluğa duyarlı bir büyüme stratejisini benimsediğini resmen ilan etmiş, yapısal uyum programlarının yoksulluk üzerindeki olumsuz etkisinin uzun süre ihmal edildiğini itiraf ederek yoksulluğu gelişme topluluğunun karşı karşıya olduğu en acil sorun olarak tanımlamıştır. Uluslararası gündemde zaman zaman “yoksulluğun ortadan kaldırılması” (poverty eradication)'na ilişkin görüşler de tartışılmaktadır. Ancak, ortak kanı yoksulluğun azaltılmasının daha gerçekçi bir hedef olduğu yönündedir. Bu hedef, emek-yoğun büyüme stratejisinin de belkemiğini oluşturmaktadır. Banka raporda, yoksulluğu azaltmayı

ekonomik gelişmeyle özdeşleştirerek, hiçbir amacın bundan daha önemli olamayacağını ve bunun Dünya Bankası açısından da en önde gelen amaç olduğunu ilan etmiştir (Şenses, 2003).

1993 yılında insani gelişme ve yoksulluğun azaltılmasından sorumlu bir başkan yardımcılığının oluşturulması ve yapısal uyum kredileri içinde sosyal sektör şartlılığı içerenlerin payının 1984-1986'da %5'ten 1990-1992'de % 30'a yükselmesi, Dünya Bankası'nın yoksulluk konusuna karşı 1990'lı yıllardaki tutum değişikliğinin birer göstergesi olarak yorumlanmaktadır (Şenses, 2003).

Banka bu dönemde kredi vermede, yoksulluğun azaltılmasında ciddi olma koşulu aramıştır. Banka, piyasayı güçlendiren ve rekabeti geliştiren politikalar setini benimsemeyen ülkelerin yoksulluğun azaltılmasında ciddi olmadığını ileri sürmüş ve bu ülkelere yardım etmeyi reddetmiştir (Cammack, 2004).

Uluslararası Para Fonu (IMF) de bu dönemde, özellikle en yoksul ülkelerde yoksulluğun azaltılması konusunda Dünya Bankası'yla ortak hareket etmiştir. 1990'ların başından itibaren bu kuruluşların uyguladıkları çeşitli programların gelir dağılımı ve sosyal refah etkilerinin dikkate alınması gerektiğini vurgulamaya başladıkları ve bu amaçla başlattıkları kredi programlarını yakın bir işbirliği içinde ve ortak bir çerçevede yürüttükleri gözlenmektedir. Bu çerçevede IMF, Artırılmış Yapısal Uyum Kredisi'ni Yoksulluğun Azaltılması ve Büyüme Kredisi'ne dönüştürüp, çok borçlu yoksul ülkelerin dış borç yüklerinin hafifletilmesini bu ülkelerin yoksulluğun azaltılması yolunda gösterecekleri çabayla ilişkilendirmeye başlarken, Dünya Bankası da "Yoksulluğun Azaltılması Destek Kredileri"ni vermeye başlamıştır (Şenses, 2003).

Ancak her iki girişim de aslında yoksulluğun azaltılması adı altında borç rejimini reforme etmek ve sürdürülebilir kılmak amacından kaynaklanmıştır (Özdek, 2002; Chossudovsky, 1999).

Uluslararası düzlemde yoksulluğa ilginin artışı bu iki kuruluşla sınırlı değildir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 1990'ların başından itibaren yoksulluğa artan bir ilgi göstermiş, 1992'de "yoksulluğun yok edilmesi uluslararası günü"nü (17 Ekim) ilan etmiştir. Bunu "yoksulluğun yok edilmesi uluslararası yılı"nın (1996) ve "birinci on yılı"nın (1997-2006) ilan edilişi izlemiştir (Özdek, 2002).

Uluslararası kuruluşların ilgisine ek olarak yoksulluk, 1990'lı yıllarda Birleşmiş Milletlerce gerçekleştirilen çeşitli uluslararası toplantıların da ana gündem maddesini

oluşturmuş; 1992 yılında Rio’da toplanan Dünya Zirvesi’nde çevrenin korunması, 1994 yılında Kahire’de toplanan Nüfus ve Gelişme Konferansı’nda nüfus sorununun çözümü ve 1995 yılında Pekin’de toplanan Birleşmiş Milletler 4. Kadın Konferansı’nda kadınların karşı karşıya kaldığı sorunlar açısından ele alınmıştır (Şenses, 2003). Literatür taraması sonucu; kırsalda yoksullukla mücadele, yoksulluk ve çevre tahribatı arasındaki ilişkiler, kırsal kalkınma ve yoksulluğun azaltılmasına yönelik küresel politikaların oluşturulması, sürdürülebilir ormancılık politikaları ve geleneksel ormancılık bilgilerinin yoksulluğun şiddetinin hafifletilmesindeki rolü ve iklim değişimi ve yoksulluk arasındaki ilişkileri ön plana çıkaran araştırmaların son otuz yıllık zaman diliminde arttığı belirlenmiştir (Jazairy ve ark., 1992; Bass ve ark., 2005; Rositah, 2006; Parotta ve ark., 2008; Williams ve ark., 2012).

Yoksullukla mücadele, Mart 1995’te, Kopenhag’da yapılan Dünya Sosyal Gelişme Zirvesi ile “kalkınma” gündemine dahil olmuştur. Kopenhag Zirvesi, yoksulluğun yok edilmesini “insanlığın etik, sosyal, politik ve ekonomik bir zorunluluğu” olarak ilan etmiştir. Ancak Zirve, “zengin ve yoksullar arasındaki açığın kapatılması” gibi ideallerin gerçekleşmesi için ekonomik entegrasyondan (küreselleşme) ve gelişmiş ülkelere az gelişmiş ülkelere, son yıllarda miktarı giderek azalan resmi kalkınma yardımından başka bir önlem öngörmemiştir. Kalkınma yardımlarının 1990’lar boyunca azalmasının yanı sıra, örneğin ABD’nin Kopenhag Zirvesi’nin resmi kalkınma yardımlarının aktarılmasını öngören taahhütlerine çekince koyması uluslararası toplumun yoksullukla mücadele konusundaki samimiyezsizliğinin bir göstergesi olarak yorumlanmaktadır (Özdek, 2002; Nakiboğlu, 2004).

2.2.3. Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadeledeki Roller

Yoksulluğu azaltmada belediyelere düşen görevler şu şekilde sıralanmaktadır (Vanderschueren ve ark., 2003; Hazman,2010):

- Sosyal hizmet sunumunda belediyelerin önemi merkezi idarelerce algılanmalı ve yerel yönetimlere kentsel yoksulluk sorunu konusunda verilen sorumluluk artırılmalı,
- Yerel yönetimlerin yoksullukla mücadele sorumluluğunu arttıracak nitelikte karar verme ve uygulama konusunda özerklikleri sağlanmalı,
- Sosyal politika oluşturma ve uygulamada yerel yönetimlerden yararlanılmalıdır.

2.3. Yönetim

Literatürde yönetim kavramı ile ilgili birçok tanıma rastlamak mümkündür; fakat ne kadar farklı şekilde ifade edilirse edilsin, yaklaşık olarak bütün tanımlar aynı anlamı ifade etmektedirler.

Yönetim kavramı farklı açılardan ele alındığında;

Yönetim, işletmelerin belirli bir takım amaçlara ulaşmak amacıyla başta insanlar olmak üzere parasal kaynakları, donanımı, demirbaşları, hammaddeleri, yardımcı maddeleri ve zamanı birbiriyle uyumlu, verimli ve etkin kullanabilecek kararlar alma (Eren, 2003; Gürel, 2012) ve bu kararları stratejik bilinç çerçevesinde uygulatma süreci olarak tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle, amaçlara yönelmiş, beşeri ve psiko-sosyal özü olan yönetim süreci, insanlar arasında işbirliğini ve uyumu sağlayarak onları ortak amaca doğru yöneltme ve yürütme faaliyet ve çabalarını kapsamaktadır (Tosun, 1984; Gürel, 2012).

2.3.1. Yönetimin Özellikleri

Yönetimin özellikleri aşağıdaki gibi özetlenebilir (Dalay, 2013):

- Yönetim amaca yönelik bir faaliyettir.
- Yönetim bir grup faaliyetidir.
- Yönetim faaliyetinin beşeri özelliği vardır.
- Yönetim bir iş bölümü ve uzmanlaşma faaliyetidir.
- Yönetim bir koordinasyon ve haberleşme sürecidir.
- Yönetim bir yetki ve otorite faaliyetidir.
- Yönetim rasyonel bir faaliyettir.
- Yönetim evrensel özelliğe sahiptir.
- Yönetim basamaksal (hiyerarşik) özelliğe sahiptir.
- Yönetim bir karar alma sürecidir.

2.3.2. Yönetim Süreçleri

2.3.2.1. Karar Verme Süreci

İnsanlar yaşamları boyu birçok konuda karar vermek zorundadırlar. İstenen bir sonuca ulaşmak için birtakım alternatifler arasından bilinçli olarak seçim yapma olarak ifade edilebilen karar verme sürecinde bir tercih söz konusudur (Karagöz, 2006).

2.3.2.2. Planlama Süreci

Her örgüt bir amaç için kurulur. Örgütün amaçlarına ulaşabilmesi için de, işleyiş tesadüflere bırakılarak değil planlama ile sağlanır. Planlama; genel olarak ileride yapılacak işleri önceden saptamak olarak tanımlanabilmektedir. (Karagöz, 2006).

2.3.2.3. Örgütlenme Süreci

Örgütlenme, bir amacı gerçekleştirmek, işi yapacak bireyleri tespit etmek, üretim için gerekli araç-gereç ve yöntemleri belirlemek ve amaca ulaştıracak yapıyı kurma eylemlerinin saptanması gibi özellikleri taşıyan bir süreçtir (Özer, 2015).

2.3.2.4. İletişim Süreci

Geniş anlamda iletişim, toplumsal yapının temelini oluşturan bir sistem, örgütsel ve yönetsel yapının düzenli işleyişini sağlayan bir araç ve bireysel davranışları görüntüleyen ve etkileyen bir teknik olarak tanımlanabilir (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1996; Yatkın, 2009).

2.3.2.5. Etkileme Süreci

Bir organizasyonun işleyişinin temelinde etkileme olayı bulunmaktadır. Yönetici kendisine verilen sorumluluğu, başkalarını etkileyerek, onların belirli davranışları göstermelerini sağlayarak yerine getirmektedir. Yani yöneticilik, insanları belirli davranışlara sevk edebilme sanatıdır (Koçel, 1998; Karagöz, 2006).

2.3.2.6. Değerlendirme Süreci

Örgütsel faaliyetlerin amacına ulaşip ulaşmadığını, hedeflerin ne derece gerçekleştirilebildiğini ölçmeyi amaçlayan değerlendirme süreci kurumda yönetim süreçlerinin nedenli sağlıklı işletildiği konusunda somut bilgiler alınan bir aşamadır (Karagöz, 2006).

2.4. Kırsal Kalkınma ve Sosyal Ormancılık

Türkiye’de kırsal kalkınmaya yönelik yaklaşımlar Cumhuriyet’in kuruluşundan hemen sonra başlamıştır. Kırsal alanda bilgi ve teknoloji düzeyinin yükselmesi ve tarımda makineleşmenin artması ile hızlı bir göç ve kentleşme süreci başlamıştır. Kır-kent arasındaki gelişmişlik farklılıklarından kaynaklanan göç ve hızlı kentleşme süreci hem kırsal alanlarda hem de kentsel alanlarda sorunlar yaratmaya başlamıştır. Bundan dolayı da kırsal kalkınma alanındaki arayışlar da hızlanmıştır (Gülçubuk ve ark, 2010).

Kırsal kalkınmaya ilişkin yedi başlık dünyadaki gelişmeler ile Türkiye’yi de doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle, işsizlik, yoksulluk, toplumsal katılım, cinsiyet, dengeli kalkınma, göç ve bölgelerarası eşitsizlikler Türkiye’nin kırsal kalkınma konusunda daha duyarlı çalışmasını gerektirmektedir. Bundan dolayı katılımı ve toplum dinamiklerini ön plana alan, cinsiyet dengeli, küçük ve orta ölçekli, tarım dışı ekonomik faaliyetleri de harekete geçirebilecek ve insan kaynaklarını geliştirmeyi amaçlayan kırsal kalkınma uygulamalarına daha fazla gereksinim duyulmaktadır. Türkiye, Avrupa Birliği uyum sürecini de dikkate alarak bu konulara karşı daha duyarlı hale gelmeye başlamıştır. Fakat kaynakların sınırlı olması, kurumsal yapılanmalar, küçük üreticiliğin dikkate alınmaması ve hatta tasfiye sürecine sokulması, kırsal kalkınmadaki sorunların fazlalığı, tarımda serbest piyasa kurallarına keskin ve hazırlıksız geçiş henüz somut ve uygulanabilir politika yaklaşımlarını tam ortaya koyamamıştır. Bütün bu sorunlar sadece kamu yaklaşımı ve politikası ile çözülebilecek sorunlar da değildir. Yerelde sorunların saptanması ve sahiplenilmesi, üretici örgütlenmesi ve etkililiğinin sağlanması, sivil toplum yapısının kalkınma yönünde harekete geçirilmesi gereği kırsal kalkınma çalışmalarında arayışları beraberinde getirmiştir (Gülçubuk ve ark, 2010).

Ülkemizde kırsal nüfusun önemli bir kısmını oluşturan orman köylülerinin kalkındırılması 1956 yıl ve 6831 sayılı yasa ile onaylanmıştır. Orman içi ve kenarında yaşayan 21,310 orman köyünde, 7.8 milyon orman köylüsünün yaşam standardı oldukça düşüktür (ORKÖY, 2011). Bu durum orman kaynaklarına olan baskıyı arttırırken, bir yandan da sosyal sorunlara (terör, göç vb.) sebep olmaktadır. Ormanlara yapılan baskılar sonucunda ormansızlaşma ve ormansızlaşmanın beraberinde getireceği erozyon, su kıtlığı, çığ vb. sorunlar kaçınılmaz olacaktır.

Kırsal kalkınmaya ve özelde de orman köylülerinin kalkındırılmasına gereken önemi vermek devletin asli görevlerindedir. İnsanların yaşam standardını yükseltmek, refah seviyesini arttırmak ve onları mutlu etmek siyasi ve hukuki kurumsal bir yapı olan

devletin sorumluluğudur. Gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelere benzemeye çalışan diğer dünya ülkeleri, kalkınma politikaları oluşturarak, teknolojik olarak gelişmişliği sağlamaya çalışırken bir taraftan da nüfusunun büyük bir kısmını oluşturan kırsalda yaşayan insanların sorunlarını çözmek zorundadır (Tolunay, 1998; Özsan, 2011).

Kırsal Kalkınma: Kırsal kalkınma, kısaca kırsal kesimde yaşayan vatandaşların kendi yörelerinde sürdürülebilir iş ve yaşam koşullarına ulaşması temel amacı doğrultusunda yaşam standartlarının artırılması şeklinde tanımlanabilir. Kırsal kalkınma; ilk kez Birleşmiş Milletler (BM) tarafından yapılan tanıma göre kırsal alanda yaşayan ve geçimini tarım sektöründen veya benzer kırsal mesleklerden sağlayan birey ve toplulukların, insanca yaşam koşullarına kavuşturulması için, bireylere maddi ve manevi açıdan tüm yardımların yapılması ile demokratik yoldan bu toplulukların ekonomik, toplumsal, kültürel kalkınmalarını sağlama uğraşı olarak ifade edilmiştir (Aydın, 2010; Küçük, 2013).

Kırsal yörenin temel kaynaklarından biri olan ormanlar kırsal yörelerde, özellikle orman köylerinde yaşayan insanların temel ihtiyaçlarında önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Orman kaynaklarının verimli kullanılması; kırsal kesimde yaşayan çoğunluğun kalkınma hızının artırılması ve gelir açığının azaltılmasında etkin rol oynamaktadır. Orman kaynakları artık tüm dünyayı ilgilendirir hale gelmiştir. Bu kaynakların azalmasında ormansızlaşma ve ormanların nitelik kaybı önemli bir etken olarak görünmektedir. Kırsal kesim halkının hayat standardının yükseltilmesi ve ormanla ilişkilerinin sürdürülebilirlik ilkesine dayandırılması ormanları korumanın ön koşuludur (Hopur, 2004; Özsan, 2011).

Gelişmiş batı ülkelerinde kırsal alanların kalkınması için aile ekonomisini çeşitlendirme, ek gelir sağlama, kırsal alanlarda var olan fiziksel, insan ve kültürel sermayeyi değerlendirme isteği, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için daha fazla önem arz etmektedir. Türkiye’de düşük gelirli grubu oluşturan orman köylüsünün gelirini artırma ve yaşam düzeyini yükseltme çabaları bütün kalkınma planlarında gündeme gelmiştir. Ancak birçok kalkınma uzmanı, kırsal alanların (özellikle dağlık ve ormanlık bölgelerin) yalnızca kendine yetebilen tarım ve ormancılık faaliyetleri ile kalkındırılmasının olanaksız olduğu görüşünde hem fikirdirler. Bunun için, kırsal alanlarda göç sorununu çözecek, bunun yanı sıra fazla işgücünü değerlendirecek ve ek gelir sağlayacak alternatif faaliyetlere (kırsal sanayi ve kırsal turizm gibi) gereksinim vardır. Türkiye’de, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan Beş Yıllık Kalkınma Planlarında kırsal alanlarda istihdamın artırılması ve gelirin çeşitlendirilmesi için yeni

Üretim dallarında çalışmaların teşvik edileceği ve tarım dışı ekonomi kollarının destekleneceği belirtilmektedir (Esengün ve ark, 2002; Küçük, 2013).

Ekim 2005'den itibaren AB ile tam üyelik müzakereleri yürüten Türkiye'de kırsal kalkınma politikaları, planlı dönemde oluşturulan beş yıllık kalkınma planları ile gündeme gelmiştir. Özellikle Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda kırsal kalkınma başlığı altında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi vurgulanarak gelir ve istihdamın artırılması temel amaç olarak ortaya konmuştur. AB'ye uyum süreci dikkate alınarak, ilk defa 2007-2013 döneminin kapsayacak şekilde yedi yıllık olarak hazırlanan Dokuzuncu Kalkınma Planı içerisinde yer alan ve Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi doğrultusunda hazırlanan Kırsal Kalkınma Eylem Planı'nın amacı, kırsal kalkınmanın sadece tarım ve bölgesel politikalar bağlamında değil; eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, sanayi ve ticaret, istihdam, nüfus, kültür, konut ve şehirleşme, enerji, turizm ve evre sektörleri açısından da dikkate alınması gerektiği şeklinde vurgulanmıştır (Işık ve Baysal, 2011; Küçük, 2013).

Kırsal Kalkınmanın Sonuçları:

Dünya kaynaklarının kıt olması, insan ihtiyaçlarının ise sınırsız olması, insanlığı yenilenebilir kaynakların kullanımını sınırlandırmaya, yenilenemeyen kaynakların ise yok olmasına karşı önlemler almaya mecbur bırakmıştır. Gelişmiş lkeler kırsal kesime uyguladıkları politikaları da son yıllarda sürdürülebilir kalkınma kapsamında düzenleme yoluna gitmektedirler (Anonim, 2013).

Kırsal kalkınma projeleriyle birlikte oluşan yoğun ve bilinçsiz girdi kullanımıyla tarımsal ürünlerde görülen artış, tarımsal gelirleri arttırmamaktadır. Uygun pazarlama koşullarının yaratılamaması yüzünden yurtiçi piyasalarda fiyatlar dalgalanma göstermekte ve ifti örgütlenmesi sağlanamadığı için ihracat imkanı da ortadan kalkmaktadır. Oysaki kırsal kalkınma projelerinde tarımsal ürün artışı yerine ifti gelirlerini arttırıcı hedefler belirlenmeli ve alternatif gelir alanları araştırılmalıdır. Avrupa Birliği'ne tam üyelik yolundaki Türkiye, Avrupa Birliği politikalarına her alanda olduğu gibi kırsal kalkınma alanında da uyum sağlamak zorundadır. Gelecek kuşaklara da sağlıklı bir yaşam ortamı sağlayacak sürdürülebilir kalkınma kavramının kırsal kalkınma projelerine aktarılması ve bunun mevcut kalkınma planlarında da yer alması kaçınılmazdır (Anonim, 2013).

2.5. Orköy'den Yararlanma Şartları ve Orköy Çalışmaları

Orman köylüsü geçimini sağlamak ve yaşamını devam ettirebilmek için zaman zaman ormandan kanun dışı yararlanmak zorunda kalabilmektedir. Bu bağlamda politikanın yapabileceği en önemli müdahale bu zorunluluğu asgari düzeye çekip yararlanmanın ormanın sürdürülebilirliğine zarar vermesini engellemektir. Orman köylüsünün ormandan yararlanması sifira indirgenemez. Bugün kırsal kesim halkının yaşam standardını yükseltmeyi hedefleyen iç ve dış kaynaklı sosyal ormancılık projeleri uygulanmaktadır. Projelerin tek amacı ormana baskıyı azaltıcı etkiye sahip olan kabul edilebilir yaşam standardı seviyesinin yakalanmasını sağlamaktır. Yaşam standardı makul seviyeye yükselmiş bir kırsal kesim, kalkınma uğraşı içindeki ülkemizin bu amacına yönelik en büyük adımdır. Dolayısı ile kırsal kalkınma faaliyetleri ormancılığın üstünde, ülke sathında önemli bir yere sahiptir (Hopur, 2004; Özsan, 2011).

Sosyal ormancılık faaliyetleri ile kalkındırılmış kırsal kesimlerin çoğalmasi ülke kalkınması açısından bir temel teşkil eder. Yalnız başına kentlerin gelişmesi, ülkenin kalkınması ve gelişme seyrine girmesi için yeterli değildir. Kırsaldaki yaşam standardı kabul edilebilir bir seviyede olmadıkça; kentlerin gelişmişliği, ülke kalkınmasını tek başına taşıyamaz. Çünkü; ülkemizin kalkınma çabalarında başarıya ulaşabilmesi ve gelişmiş ülke düzeyini yakalayabilmesi, ancak tüm sosyal tabakaların birlikte kalkındırılması ile mümkündür. Kentlerde yaşayan insanların yaşam standardı kalkınmışlık ölçüsünde üst düzeylerde iken, kırsal alanlarda yaşayan insanların yaşam standardı çok düşük seviyelerde seyretmektedir (Hopur, 2004; Özsan, 2011).

Kırsal kesimin kalkınmasına ve dolayısıyla da ülkenin kalkınmasına yardımcı olacak dış destekli kaynaklardan bir tanesi de kısa adı ORKÖY olan kurum; Ormanların korunması, geliştirilmesi, işletilmesi ve genişletilmesi hedeflerine ulaşılmasını sağlamak için, ormanların içinde veya bitişiğinde yaşayan köy halkının kalkınmalarına katkıda bulunmak suretiyle ormanlar üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla kurulmuş bir Genel Müdürlük'tür (Hopur, 2004; Özsan, 2011).

2.5.1. ORKÖY Genel Müdürlüğü'nün Tarihçesi

ORKÖY Genel Müdürlüğü, 21.1.1970 yılında Orman Bakanlığı'na bağlı olarak kurulmuştur. 12 Eylül 1980'den sonra Orman Bakanlığı'nın kapatılması üzerine, 1982 yılına kadar Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde faaliyetlerini sürdürmüştür. 1982 yılından itibaren müstakil Orman ve Köy İlişkileri Dairesi Başkanlığı'na dönüştürülmüştür.

1984 yılında da tamamen kapatılarak bütün personel ve mal varlığı Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı'na devredilmiştir. Bundan sonra hizmetler, merkezde Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı'nın ana hizmet birimi olan Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü, taşrada ise Tarım İl Müdürlüklerine bağlı Destekleme Şube Müdürlüğü bünyesinde yürütülmüştür. 1991 yılında Orman Bakanlığı'yla beraber ORKÖY Genel Müdürlüğü yeniden kurulmuştur (ORKOOP, 2016).

Amacı

Ormanların korunması, geliştirilmesi, genişletilmesi ve işletilmesi hedeflerine ulaşılmasını sağlamak için, ormanların içinde veya bitişiğinde yaşayan köy halkının ekonomik, sosyal, kültürel yönden kalkınmalarını sağlayarak, ormanlar üzerindeki olumsuz baskılarını en aza indirmektir (ORKOOP, 2016).

Teşkilat Yapısı

Merkez: Orman Bakanlığı'nın 3 ana hizmet Genel Müdürlüğü'nden birisi olan Orkoy Genel Müdürlüğü, Merkezde 1 Genel Müdür, 3 Genel Müdür Yardımcısı, 4 Daire Başkanlığı, bu Daire Başkanlıklarına bağlı 14 Teknik Şube Müdürlüğü ile İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü'nden oluşmaktadır (ORKOOP, 2016).

Görevleri

Orman Bakanlığı'nın üç ana hizmet biriminden biri olan ORKÖY'ün görevleri 3800 sayılı Kuruluş Kanunu'nun 10. maddesinde şöyle belirlenmiştir.

Genel Müdürlüğün görevleri (ORKOOP, 2016):

a)-Ormanların korunması, geliştirilmesi genişletilmesini gerçekleştirmek, orman içi ve bitişiğindeki köylülerin sosyal ve ekonomik gelişmelerini sağlamak maksadıyla, kalkınma havzalarında, etüt-araştırma, plan ve projeleri hazırlamak ve uygulamak, her türlü kredi ve yardım kaynaklarının bu hizmetlere yöneltilmesini temin etmek ve diğer kuruluşlarla iş birliği yapmak,

b)-17.10.1983 tarihli ve 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanunun uygulanması ile ilgili her türlü hizmetleri yürütmek,

c)-6831 sayılı Orman Kanununun ek 3. maddesi ile temin edilen fon kaynaklarının en iyi şekilde kullanılmasını temin etmek.

d)-Bakanlıkça verilen diğer görevleri yapmak.

e)-Orman Bakanlığınca 04.06.1992 tarih ve 3800 sayılı Kuruluş Kanununa dayanılarak hazırlanan ve 03.12.1992 tarihinde yürürlüğe giren "Orman Bakanlığı Merkez Teşkilatı Görevleri, Çalışma Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik" de Daire Başkanlıkları ile İ.M.İ. Şube Müdürlüğü ve Merkez Fon Saymanlığının görevleri belirtilmiştir.

2.5.2. Orköy Kredilerinden Yararlanma Şartları

ORKÖY kredilerinden yararlanma şartları aşağıdaki şekillerde gerçekleşmektedir:

- Dilekçe ile idareden kredi talebinde bulunma,
- Kredi talep edilen konunun hazırlanmış olan İlçe Kalkınma Planı'nda önerilmiş olması,
- Orman köyü nüfusuna kayıtlı olma,
- Ekonomik amaçlı kredi kullanacaksa muhtaç olması ve bunu Köy Muhtarlığı'ndan alınacak onaylı belgeyle belgelemiş olması, ayrıca daimi işçi, memur, esnaf, emekli olmaması (Tarım BAĞ-KUR'un veya sigortalısı hariç)
- Yapılacak yardımı bildirilen şartlara göre kullanmayı ödemeyi kabullenmiş olması şarttır (Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2016).

2.5.3. Kooperatif ve Birliklerinin Orköy Kredisi Kullanabilmesi İçin Şartları

Kooperatif ve Birliklerinin ORKÖY kredisi kullanabilmesi şartları şunlardır:

- Kooperatifçilik amaç ve ilkelerine uygun ortakların sosyo-ekonomik ihtiyaçlarının giderilmesine yararlı, istihdam sağlayıcı, ortaklarının ürünlerini ve iş gücünü değerlendirici nitelikte kalkınma planlarıyla tutarlı proje uygulamaya koyması,
- Kanun ve ana sözleşmede belirtilen tüm yükümlülüklerini yerine getirmiş, yasal muhasebe defterlerini usulüne uygun tutmuş olması,
- En son Genel Kurul Toplantısını yapmış, faaliyet göstereceği merkez ve alanın Genel Kurulca veya ana sözleşme ile saptanmış olması,
- Uygulanacak projenin kooperatif genel kurulu ve Bakanlığın onayından geçmiş olması,
- Kooperatifin merkez edindiği köydeki hanelerin %51'inin kooperatifte temsil edilmesi,
- Uygulanacak projenin kapasitesine uygun olarak yeteri kadar köyden ortak alınması şarttır (Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2016).

2.5.4. Kredi Kullanma Aşamaları

Kredi kullanma aşamaları aşağıdaki gibi gerçekleşmektedir:

- Köyün protokole ve çalışma programına alınması,
- Kredi talebi olanların belirleneceği günün Köy Muhtarlığına yazıyla bildirilmesi ve bunun muhtarlıkça ilan edilmesinde köyde şartları uyan en az 3 kişinin tespitinin yapılması,
- Tespit edilen kişilerin Noterden Borçlanma Senedini düzenlemeleri,
- Kredi kullanacakların buldukları taahhütleri yerine getirerek hesaplarına kredilerin aktarılmasıdır (Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2016).

2.6. ORKÖY Çalışmaları

2.6.1. Süt sığırcılığı

Orman Genel Müdürlüğü sosyal ormancılık kapsamında, orman köylülerine teşvik kapsamındaki projesi olan ORKÖY süt sığırcılığının amacı; orman köylülerinin ormana olan baskılarını azaltmak ve köylülere geçim kaynağı sağlamaktır. Bu projede alınacak hayvanların ORKÖY Projelerine uygun (Buzağılı olması, kulak küpesinin bulunması vb.) olması gerekmektedir. ORKÖY kapsamında bulunan krediler faizsizdir. Yem bitkisi tarımı için tohum bedeli (yonca, korunga tohumu), kaba ve keşif yem, sigorta primi, hayvan bedeli krediden karşılanmaktadır. Arazi bedeli, genel ve beklenmeyen giderler öz kaynaktan karşılanmaktadır (OGM, 2016).

2.6.2. Süt koyuncululuğu

ORKÖY kapsamında bulunan süt koyuncululuğunun kapasitesi 30 adet koyun ve 1 adet koç olmak üzere 31 adet küçükbaş hayvan verilmektedir. Hayvan bedeli, kaba ve keşif yem ile sigorta primi krediden karşılanmaktadır. Arazi bedeli, genel ve beklenmeyen giderler öz kaynaktan karşılanmaktadır (OGM, 2016).

2.6.3. Besi sığırcılığı

ORKÖY kapsamında bulunan Besi sığırcılığının kapasitesi 10 baş olup geri ödeme 5 yıl olup ilk yıl ödemesiz dönemdir (OGM, 2016).

2.6.4. Besi koyunculuğu

ORKÖY kapsamında bulunan Besi Koyunculuğu kapasitesi 7.200 kg/Yıl (50 baş) geri ödeme 6 yıl olup ilk yıl geri ödemesizdir (OGM, 2016).

2.6.5. Seracılık

Şekil 2.3. Seracılıktan Bir Görünüm

ORKÖY kapsamında bulunan Seracılık kapasitesi 6 ton/yıl olup 1.yıl ödemesiz olup geri kalan yıllarda ise ödeme şekilleri şu şekildedir 2. yıl %10, 3. yıl %20, 4. yıl %30, 5. yıl %40'tır. Sera yapımı ve damla sulama sistemi ile fide ve tohum bedeli krediden karşılanmaktadır. Arazi bedeli, genel ve beklenmeyen giderler özkaynaktan karşılanmaktadır (OGM, 2016).

2.6.6. Kültür mantarcılığı

Şekil 2.4. Kültür Mantarcılığından Bir Görünüm

ORKÖY kapsamında bulunan Kültür mantarcılığı kapasitesi 4000 kg/yıl olup 1. yıl ödemesizdir. Pastörize edilmiş hazır kompost, inşaat bedelinin bir kısmı, havalandırma ve sulama ekipmanı ile termometre, higrometre, zaman saati ve terazi krediden karşılanmaktadır (OGM, 2016).

2.6.7. Bağcılık

ORKÖY kapsamında bulunan Bağcılık kapasitesi 10000 kg/yıl olup 4. yıla kadar ödemesizdir. Fidan bedeli, çit bedeli ve gübre krediden karşılanmaktadır. Arazi bedeli, genel ve beklenmeyen giderler özkaynaktan karşılanmaktadır (OGM, 2016).

2.6.8. Meyvecilik

ORKÖY kapsamında bulunan Meyvecilik kapasitesi 5 dekar alanda meyve yetiştiriciliği (ceviz, vişne, kiraz,elma, nar, kivi vb.) olup, geri ödeme süresi 7 yıldır (OGM, 2016).

2.6.9. Halıcılık ve kilimcilik

ORKÖY kapsamında bulunan Halıcılık kapasitesi 24m²/yıl, Kilimcilik kapasitesi 24 ad./yıl veya 72m²/yıl, geri ödeme şekli 4 yıl olup 1.yıl ödemesizdir (OGM, 2016).

2.6.10. Boylu fidan yetiştiriciliği

ORKÖY kapsamında bulunan Boylu fidan yetiştiriciliği kapasitesi 5 dekar alanda boylu fidan yetiştiriciliği (Sedir, Karaçam, Mavi Ladin, At Kestanesi, Meşe, Ihlamur, Huş, Akçaağaç, Dişbudak, İğde, Çınar, Ceviz, Altuni Mazı, Servi, Sarıçam vb.) olarak uygulanmaktadır. Geri ödeme şekli 7 yıl olup ilk 4 yıl ödemesizdir. Fidan bedeli, repikaj kabı, damlama sulama sistemi, tel bedeli ve nakliye bedeli krediden karşılanmaktadır (OGM, 2016).

2.6.11. Ekoturizm

ORKÖY kapsamında bulunan Ekoturizm 1 yıl içinde 672 kişiye hizmet vermesidir. Geri ödeme şekli 6 yıl olup 1.yıl ödemesizdir. Geri kalan yıllarda ise ödeme şekilleri şu şekildedir. 2. yıl %10, 3. yıl %15, 4. yıl %20, 5. yıl %25, 6. yıl %30'dur.

Ekoturizm; deniz, güneş ve kum üçgenindeki geleneksel turizmden ayrılan ve son yıllarda hızla gelişen doğal alanlara yapılan, çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını arttıran bir seyahat olarak tanımlanmaktadır. Ekoturizm, genellikle küçük gruplar halinde, ailelerin işlettiği küçük tesislerde, geleneksel mimarinin ve yerel kaynakların kullanımını hedef almaktadır. Ekoturizm amacına uygun gerçekleştirildiği takdirde, hassas ekosistemlerin korunması ve bu bölgelerin içinde ve çevresinde yaşayan nüfusun sosyo-ekonomik gelişmesi için kaynak yaratabilen bir araçtır. Önemli ekoturizm potansiyeli olan

dağlık ve ormanlık bölgelerdeki orman köylerinde yaşayan halkın yaşam yerlerinin özellikleri ve yoksulluğu göz önüne alınarak ekoturizmi iyi bir geçim kaynağı haline dönüştürmek için 2007 yılında ekoturizm kapsamlı ev pansiyonculuğu kredisi verilmeye başlanmıştır (OGM, 2016).

2.6.12. Arıcılık

ORKÖY kapsamında bulunan arıcılık kredisi almak için arıcılık sertifikası olmalıdır. Kapasitesi 20 kovandır (OGM, 2016).

2.6.13. Güneş enerjisi

ORKÖY kapsamında bulunan güneş enerjisi projelerinin geri ödeme şekli 3 yıl olup, ödeme koşulları 1. Yıl %30, 2.yıl %35, 3.yıl%35 şeklindedir (OGM, 2016).

ORKÖY, Orman Genel Müdürlüğü'nün orman köylülerinin ormanlara olan baskılarını azaltmak ve orman köylülerinin geçim koşullarını iyileştirmek yukarıda belirtilen kredi imkanlarını sağlamaktadır.

2.7. Pınarbaşı İlçesinin Genel Tanıtımı

2.7.1. Pınarbaşı'nın Tarihçesi

Pınarbaşı, Azdavay'a bağlı bir köy durumunda iken, 4 Temmuz 1987 tarih ve 19507 Sayılı Resmi gazetede yayımlanan 3392 Sayılı Kanunla İlçe haline gelmiş olup, 26 Ağustos 1988 tarihinde faaliyete geçmiştir. Pınarbaşı ve çevresinde sırayla Gasgaslar, Kimmerler, Lidyalılar, İranlılar, Helenler, Pontuslar, Romalılar, Bizanslılar ve Çobarlar hakim olmuş, 1460 yılından itibaren Osmanlı İmparatorluğu'na katılmıştır. Değişik yazılı kaynaklardan alınan bilgilere ve rivayetlere göre şimdiki adı Çamkışla, önceki adı Erkemle olan köy Roma ve Bizanslılar döneminde kalabalık bir yerleşim yeri olduğu, aynı zamanda Çamkışla köyü Benle mahallesinin ve Çalkaya köyünün de Roma ve Bizanslılar döneminde önemli yerleşim merkezi olduğu belirtilmektedir (Pınarbaşı Belediyesi, 2015).

Tarihi kalıntılar bakımından zengin sayılan Pınarbaşı ilçesinde Sümenler Köyü sınırlarında bulunan Ilgarini Mağarası, yine aynı köyün Kayadibi mahallesinde Hacet Kayası, Çalkaya köyünün batısında bulunan Kurtgirmez tepesinde büyük bir mağara, aynı köyün güneyinde Kedikayası, Ilıca köyünde Bizanslılardan kalma hamam, Çamkışla köyü Benle mahallesindeki yüksek dik kayalığa insan sureti kazılmış ve yörede Kızkayası olarak

bilinen örnekler verilebilir. Ama son dönemlerde bu alanlar define avcıları tarafından harap edilmektedir (Pınarbaşı Belediyesi, 2015).

2.7.2. Coğrafyası

Pınarbaşı'nın doğusunda Azdavay ilçesi, batısında Bartın ili Ulus ilçesi, kuzeyinde Cide ilçesi, kuzeydoğusunda Şenpazar ilçesi, güneyinde ise Daday ilçesi ve Karabük ili ve Eflani ilçeleri ile çevrilidir (Şekil 7.1). Pınarbaşı; zümrüt yeşili ormanları, eşi bulunmaz kanyonları ve mağaraları, ahşap evleri, şirin köyleri ve geleneksel yaşam tarzı ile Anadolu'nun Kuzeyinde Küre Dağlarının güney kesiminde yer almaktadır (Şekil 7.2.) Yüzölçümü 571 km², rakımı 650 m'dir. İlçe dağlık engebeli bir araziye sahiptir (Pınarbaşı Belediyesi, 2015).

Şekil 2.5. Kastamonu ilçelerinin dağılımının görünümü (Kaynak:Vikipedi)

Genel görünümü:

Şekil 2.6. Pınarbaşı İlçesinin görünümü (Kaynak:Vikipedi)

Dağlar arasında kalan vadiler küçük plato düzlükleri ile Zara Çayı'nın vadi tabanı ekonomik faaliyet ve yerleşim alanıdır. Başlıca dağları; Kurtgirmez Dağı 1338 m, Büyük Dağı 1151 m, Gavurharman Dağı 1136 m. yüksekliğe sahiptir. Önemli akarsuyu Zara Çayıdır. Çavuş köyü hudutları içinden doğan bu çay güneyden kuzeye akarak Ilıca köyünde Devrekani Çayı ile birleşir. İklim Karadeniz iklimi ile kara iklimi arasında geçiş iklimidir. Kışlar uzun ve soğuk geçer, yazlar kısa ve sıcaktır. İlçe orman bakımından oldukça zengin olup, yörenin %63'ü ormanla kaplıdır. Yükseklerde iğne yapraklı ağaçlar yaygın olup, alçak kesimlerde çayır ve makiye benzer bitki örtüsü hakimdir (Pınarbaşı Belediyesi, 2015).

2.7.3. Nüfusu

31 Aralık 2009 tarihinde açıklanan Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre ilçe merkezi nüfusu 1,698 kişi, köylerin nüfusu 3,373 kişi olup, toplam nüfus 5,071'dir. Nüfus varlığının gelişmemesinin nedeni dışarıya göçtür. Ekonomik zorluklar halkı özellikle İstanbul ve diğer büyük şehirlere itmiştir. Köy nüfusunun %85'i 50 yaş ve üzerindeki insanlardan oluşmaktadır. Öğrenim çağı dışına çıkan gençler askerlik öncesinde İstanbul'a göçmekte, askerlik dönüşünde de İstanbul'a yerleşmektedir. Pınarbaşı, Kastamonu'nun İstanbul'a en çok göç veren ilçelerindendir (Pınarbaşı Belediyesi, 2015).

Çizelge 2.4. Pınarbaşı'nın nüfusunun yıllara göre dağılımı

Yıl	Toplam(kişi)	Şehir(kişi)	Kırsal(kişi)
1990	7,596	1,555	6,041
2000	5,978	2,270	3,708
2007	5,337	2,054	3,283
2008	5,263	1,792	3,471
2009	5,071	1,698	3,373
2010	5,075	1,751	3,324
2011	5,040	1,672	3,368
2012	5,101	1,889	3,212
2013	6,231	2,435	3,796

Kaynak: Pınarbaşı Nüfus Müdürlüğü

Çizelge 2.5. Yaş Gruplarına Göre Köy Nüfusunun Dağılımı

Köyler	0 - 6 yaş Grubu (kişi)	7 - 14 Yaş Grubu (kişi)	15 - 65 Yaş Grubu (kişi)	65 +Yaş Grubu (kişi)	TOPLAM (kişi)
Başköy,		2	51	40	93
Demirtaş	1	2	75	53	131
Esentepe	2	3	65	46	116
Gümberi		2	50	44	96
Hocalar			13	12	25
Ilıca	2	4	80	45	131
Kalaycı		3	42	16	61
Mirahor	2	2	38	16	58
Savaş	3	4	100	50	157
Urva	1	5	72	33	111
Üyükören	4	5	99	36	144
Yamanlar	4	6	110	77	197
Boğazkaya	6	6	208	108	328
Dizdarlı	1	2	30	10	43
Kapancı	2	3	110	60	175
Karafasıl	3	6	109	94	212
Karacaören	2	4	85	42	133
Kayabükü	5	6	113	84	208
Kerte	4	8	140	72	224
Kutlugedik	1		30	144	175
Muratbaşı	1	5	70	32	108
Sümenler	2	3	55	46	106
Yukarıaktaş	7	7	183	100	297
Çavuşköy	1	4	32	37	74
Çengel	2	4	70	55	131
Uzla	1	3	48	44	96
Şirinler	3	5	80	78	166
Elmacık					

Kaynak: Pınarbaşı Nüfus Müdürlüğü

2.7.4. Ekonomik Durumu

İlçe ekonomisi 3 ana sektörde toplanmaktadır. Bunlar; tarım, hayvancılık ve ormancılıktır. Ekili alanların büyük çoğunluğu hububat alanlarıdır. Hububat ekim alanı 3,950 hektardır. Bunun 3,100 hektarında buğday, 850 hektarında arpa ekimi yapılmaktadır. Sebze ekim alanı 384 hektardır. Sulanabilir alanda yapılan sebzeçilik çiftçinin kendi ihtiyacını karşılamaya yöneliktir. Fasulye, domates, patates, biber, karalahana, bakla, yetiştirilen sebzeler arasındadır. Son yıllarda örtü altı sebzeçiliği uygulanmaya başlanmıştır. Meyvecilik dağınık ve düzensiz ağaçlar biçiminde olup, pazara yönelik üretim mevcut değildir. Hayvancılık küçük aile işletmeleri biçiminde yerli ırk ile yapılmaktadır. Kültür ırkı hayvan mevcudu oldukça azdır. Irk iyileştirilmesi için suni tohumlama istasyonuna ihtiyaç duyulmaktadır (Pınarbaşı Belediyesi, 2015).

İlçe halkının çoğu hayvancılıkla geçinirken, ilçenin büyük kısmının ormanla kaplı olması nedeni ile orman ürünleri üretimi de önemli yer tutmaktadır. İlçe merkezinde küçük esnaf kesimi mevcuttur. Ayrıca ilçede yaklaşık 350 kişi işlendiren, tekstil ürünlerine yönelik bir fabrika faaliyet göstermektedir. Bu fabrika ilçeye istihdam yönünden büyük katkı sağlamıştır. İlçenin turizm yönünden belirli bir yere gelmesi, ayrıca fabrikanın iş istihdamı sağlaması sayesinde ilçeden göçün biraz olsun azaldığı gözlenmektedir (Pınarbaşı Belediyesi, 2015).

2.7.5. Turistik Yerleri

Valla Kanyonu:

Pınarbaşı İlçesi Muratbaşı Köyü sınırları içerisinde bulunmaktadır. Kanyonun ilçeye uzaklığı 26 km'dir. Muratbaşı Valla Mahallesi kadar stabilize yoldur. Kanyona kadar olan 1.5 km'lik kısmı ise orman içi patika yoldur. Pınarbaşı ilçesine bağlı Muratbaşı köyündeki Valla Kanyonu Devrekani Çayı ile Kanlıçay'ın birleştiği bölgeden başlamakta olup, Cide ilçesi istikametinde 12 km uzunluğunda yan duvar kayaların yüksekliği yer yer 800–1300 m'yi bulmaktadır (Vikipedi, 2016).

Valla Kanyonu 1994 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'nden gelen 4 öğrencinin burada kaybolup, 14 gün sonra Cide ilçesinden çıkmaları ve burasını Vahşi Cennet olarak tanımlamaları ile basında yer alıp, doğa severlerin ziyaret yeri haline gelmiştir. Kanyonun teçhizatsız geçilmesi mümkün değildir (Vikipedi, 2016).

Şekil 2.7. Valla Kanyonu'nun görünümü

Ilgarini Mağarası:

İlçe merkezine uzaklığı 36 km olup, Sümenler Köyü Kazla mahallesi Top Meydana mevkiine kadar vasıta ile ulaşmak mümkündür (Şekil 7.4.). Sorkun Yaylasından itibaren dik ve kayalık orman içi patika yoldan yaya olarak 2 saat yürüyerek mağaraya ulaşmak mümkündür (Vikipedi, 2016).

Mağaranın tabii kemerli bir girişi vardır. İçeri girildiğinde iki kola ayrıldığı görülür. Girişte Bizans dönemine ait olduğu sanılan bir köy yıkıntısı mevcuttur. Sağdaki düz yoldan gidildiğinde bir su sarnıcı bulunmaktadır. Bu sarnıç zaman içinde tahribata uğramıştır. Bu bölümde odalar ve sarkıtlar bulunduğundan Avizeli Salon denilmektedir. Mağaranın sola ayrılan diğer yolundan gidildiğinde ağızdan itibaren 250 m derinliğe kadar inilmekte ve M.Ö. 2000 yılına ait insan yaşantısı izlerine rastlanılmaktadır. Bu değerleri ile dünyanın 4. mağarası olduğu bilinmektedir. Yolun başlangıcından aşağıya inildiğinde küçük bir düzlüğe ulaşılmaktadır. Buraya kadar inerken 40 kadar dönüşlü, taştan örülmüş ve viraj şeklinde bir yol kullanılmaktadır. Bu düzlükte kilise kalıntısı ve mezarlar vardır. Bu kısımda 7 adet mezar mevcuttur. Mezarlar zaman içinde gerek araştırmacıların dikkatsizliği, gerekse başka amaçlarla tahrip edilmiştir. Kafatası, kol ve bacak kemiklerine rastlanılmaktadır. Buradan sonra da yola devam edebilmek için teknik malzeme

gerekmektedir. Böylece ulaşılabilen yere kadar mağaranın uzunluğu 858 m'dir (Vikipedi, 2016).

Şekil 2.8. Ilgarini Mağarası görünümü

Ilıca Şelalesi:

Pınarbaşı Ilıca Köyü sınırları içerisinde bulunup, 12 km uzaklıktadır. Ilıca Köyünden itibaren patika yoldan yaya olarak yarım saat sürmektedir. Su yaklaşık 10 metre yükseklikten dökülmektedir ve bu suyun döküldüğü yerde doğal olarak bir havuz oluşmuştur (Şekil 7.5.). Bu şelalenin en önemli özelliği de oluşan bu havuzun etrafının çok sayıda ağaç ve bitki örtüsü ile çevrili olmasıdır. Yine şelalenin üst kısmından gidildiğinde yıllardır akan su ile kayaların aşınması sonucu kayalarda oluşan çukurluklar ve oymalar şelaleye ayrı bir güzellik katmaktadır (Vikipedi, 2016).

Yine aynı köy içerisinde Bizanslılardan kalma bir hamam mevcuttur. Hamam yontma taştan yapılmış kubbe şeklinde 2 metre genişliğinde 3.5 metre uzunluğunda 1.8 metre yüksekliğindedir. Hamamın yaz ve kış aylarında su sıcaklığı 23°C'dir. Hamamın yan duvarlarında insanların yıkanmaları için sabunluklar ve oymalar mevcuttur (Vikipedi, 2016).

Şekil 2.9. Ilıca Şelalesi'nin görünümü

Horma Kanyonu (Anbar Gölü):

Zara Çayı üzerinde olup, suyun taştaki kireçleri aşındırması ile oluşan derin kazanlar şeklinde çukurlar mevcuttur (Şekil 7.6.). Eski dönemlerde yaşayan insanların kayaları oyarak su kanalı açıp, bu kanaldan su ile çalışan un değirmenine su akıtmaları ayrı bir dikkat çekmektedir. Kanyon girişi Meydandüzü diye bilinen havzadan başlar. Ayıderesi'ni geçerek Ilıca Şelalesi'nde sona ermektedir (Vikipedi, 2016).

Şekil 2.10. Horma Kanyonu (Anbar Gölü) görünümü

2.7.6. Pınarbaşı İlçesinde Bulunan Kamu Kurum ve Kuruluşları

Pınarbaşı ilçesinde 1 adet belediye binası, 1 adet sağlık ocağı ve Orman İşletme Müdürlüğü'nün binası bulunmaktadır (Şekil 13).

Pınarbaşı ilçesinde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarından biri olan Orman İşletmesi, Pınarbaşı ilçesinin ve köylerinin kalkınmasında en çok rol oynayan kurumların başında gelmektedir.

Şekil 2.11. Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü (Sedef Nazik)

Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü 1976 yılında Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'ne bağlı olarak kurulmuştur. İşletme Müdürlüğü kurulmadan önce Azdavay Orman İşletme Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyet olarak göstermiştir.

2.7.7. Orman İşletme Müdürlüğü'nün Sınırları

Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü'nün doğusunda Azdavay, batısında Ulus, güneyinde Daday ve Safranbolu, kuzeyinde Cide Orman İşletme Müdürlüğü bulunmaktadır. Ayrıca kuzeyinde Küre Dağları Milli Parkı bulunmaktadır.

Bünyesinde 4 adet Orman İşletme Şefliği vardır. Bunlar; Kurtgirmez, Çöme, Sarnıç ve Sorkun'dur.

Çizelge 2.6. Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü'nün Orman varlığının dağılımı

İşletme Müdürlüğü	İşletme Şefliği	Verimli Orman (Ha)	Bozuk Orman (Ha)	Toplam Ormanlık Alan (Ha)	Açıklık Alan (Ha)	Genel Alan (Ha)
Pınarbaşı	Kurtgirmez	9098.9	8,150.5	17,249.4	7,702.1	24,951.4
	Çöme	10,090.7	989.4	11,080.1	3,957.2	15,037.3
	Sarnıç	3,337.2	397.4	3,734.6	1,466.4	5,201.0
	Sorkun	6,465.2	1,728.7	8,193.9	5,071.2	13,265.1

Pınarbaşı'nda ve köyde yaşayan vatandaşlar ekonomik nedenlerden dolayı bazı suçlara karışabilmektedirler. Orman İşletmesi'nden alınan ve kayıtlara geçen suç adetleri aşağıdaki gibidir. Fakat kayıtlara geçmeyen birçok suç da edinilen bilgiler arasındadır.

Çizelge 2.7. Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü'nde kayıtlara giren suçlar

İşlenen suçun adı	2012 yılı	2013 yılı	2014 yılı	2015 yılı
Kesme	24 adet	7adet	3 adet	3 adet
İşgal ve faydalanma	-	2 adet	3 adet	1 adet
Açma	-	-	3 adet	-

Orman İşletmesinden alınan verilere göre bazı suçlarda yıllara göre artma olurken bunun yanı sıra diğer suçlarda da yıllara göre azalma görülmektedir

Orman İşletme Müdürlüğü, Pınarbaşı İlçesini ve köylü vatandaşları üretim, gelir getirici türler ve ORKÖY projeleri ile ekonomik yönden desteklemektedir (Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü, 2015).

2.8. Pınarbaşı İlçesinde Uygulanan Ork y Projeleri, Orman Köylülerinin Geçim Kaynakları Ve Anket alışması

Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü, 2017 yılında Orman Genel Müdürlüğü'ne sunmak üzere, ormanda çalışan orman köylülerinin iş güvenliği elbiselerinin ORKÖY projeleri ile orman köylülerine verilmesi konusunda çalışmalar başlatmıştır. Bu proje kapsamında orman köylülerinin ihtiyaçlarının karşılanması ve tedbirsizlik nedeniyle ölümle sonuçlanan orman iş kazalarının azaltılması hedeflenmektedir.

Edinilen bilgilere göre, Kastamonu İli Pınarbaşı ilçesi halkının Orman Genel Müdürlüğü'nün sağlamış olduğu kredilerden yeterli düzeyde faydalanmadığı anlaşılmıştır. Buna, ORKÖY projelerinin halka tanıtımının yeterli ölülerde yapılamaması gerekçe olarak gösterilebilir. Pınarbaşı halkının faydalanmış olduğu ORKÖY projeleri şunlardır:

2.8.1. Güneş Enerjisi

Pınarbaşı'nda güneş enerjisi projesi ilk kez 2008 yılında uygulanmış ve 71 köylü bu projeden faydalanmıştır (şekil 2.12).

Güneş enerjisi projesini Pınarbaşı çevresindeki köylüler 2008 yılından sonra kullanmamışlardır. Katılımcılara güneş enerjisi projesinden neden faydalanmadıkları sorulduğunda, alınan yanıtlar; ORKÖY' n uyguladığı bu projenin dışarıdaki güneş enerjisi firmalarından bir farkının olmadığı, hatta daha pahalı ve taksit s resinin uzun olduğu gerekçe olarak gösterilmiştir.

şekil 2.12. ORKÖY Projesi: Güneş enerjisi uygulama projesinden görünüm

2.8.2. Arıcılık

Arıcılık projesi ilk kez 2010 yılında uygulanmıştır. 3 köylü bu projeden faydalanmış olup ilerleyen yıllarda arıcılık projesinden yararlanan olmamıştır (Şekil 8.2.).

Şekil 2.13. ORKÖY projesi: Arıcılık uygulama projesinden görünüm

2.8.3. Süt Sığırcılığı

Süt sığırcılığı projesi ilk kez 2016 yılında uygulanmış olup, toplam 5 köyde 19 aile bu projeden faydalanmıştır.

2.8.4. Köy Evleri Elektrik İç Tesisatların yenilenmesi

Kastamonu İlinin özellikle orman içi köylerindeki evlerin ahşap malzeme kullanılarak yapılmış olması ve bu ahşap evlerin elektrik tesisatlarının yenilenmemesi ilerleyen zamanlarda ev yangınlarına sebebiyet verebilecektir. Bu nedenle 2017 yılından itibaren ilk kez uygulanan "köy evleri elektrik iç tesisatlarının yenilenmesi projesi" hem can ve mal kaybının önlenmesi, hem de ormanların korunması açısından önemlidir. 1 köyde 3 aile bu projeden faydalanmıştır.

ESKİ (Kaynak: Zeynel Nazik)

YENİ (Kaynak: Zeynel Nazik)

Şekil 2.14. ORKÖY Projesi: Elektrik tesisatı uygulama projesinden görünüm

Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü personelleri, 2016 yılı içerisinde ORKÖY Projeleri hakkında, Pınarbaşı Merkezini ve köylerini gezip halkı bilinçlendirmeye çalıştıklarını, bundan sonraki yıllarda da halkı bilinçlendirmeye devam edeceklerini ve halkın bu projelerden faydalanmasını sağlayacaklarını belirtmişlerdir.

2.9. Orman İçerisinde ve Civarındaki Halkın Geçim İmkânları

Pınarbaşı çevresindeki ve köylerdeki halkın çoğunluğu geçimini; hayvancılık, orman işçiliği ve tarım ile sağlamaktadır. Yöre halkı orman ve orman çevresinden toplanan mantarları ilçede satarak ek gelir elde etmektedir. Buğday, meyve, sebze vs. ekimi ile uğraşmamaktadırlar. Çünkü iklim şartları buna elverişli değildir. Seracılık da çok maliyetli olduğu için yapılmamaktadır. Bölgede küçük çaplı büyükbaş, küçükbaş ve kümes hayvanları yetiştiriciliği ve arıcılıktan bahsedilebilir. Arazi yapısının elverişli olmaması nedeniyle, orman köylüleri kendi ihtiyaçlarını dahi karşılayamayacak oranda ve zor şartlarda tarımsal üretim yapabilmektedir. Genç nüfus geçimini sağlamak için genellikle İstanbul, Kastamonu ve diğer büyük kentlere göç etmektedir.

Çizelge 2.8. Pınarbaşı'nda çalışabilir nüfus potansiyeli

Köyler	7 –14 yaş İşgücü Pot.	15 - 65 Yaş İşgücü Pot	65+.... Yaş İşgücü Pot	Toplam Aktif Nüfus
Aşağıaktaş	2	51	40	93
Başköy,	2	75	53	130
Demirtaş	3	65	46	114
Esentepe	2	50	44	96
Gümberi		13	12	25
Hocalar	4	80	45	129
Ilca	3	42	16	61
Kalaycı	2	38	16	56
Mirahor	4	100	50	154
Savaş	5	72	33	110
Urva	5	99	36	140
Üyükören	6	110	77	193
Yamanlar	6	208	108	322
Boğazkaya	2	30	10	42
Dizdarlı	3	110	60	173
Kapancı	6	109	94	209
Karafasil	4	85	42	131
Karacaören	6	113	84	203
Kayabükü	8	140	72	220
Kerte	6	115	49	170
Kutlugedik	5	70	32	107
Muratbaşı	3	55	46	104
Sümenler	7	183	100	290
Yukarıaktaş	4	32	37	73
Çavuşköy	4	70	55	129
Çengel	3	48	44	95
Uzla	5	80	78	163
Şirinler				
Elmacık				

Kaynak: Pınarbaşı Nüfus Müdürlüğü, 2015

Şekil 2.15. Yaz aylarında halkın hayvanlarını otlatması (Z. Nazik)

Şekil 2.16. Pınarbaşı Orman Köylülerinin Geçim Kaynağı: Orman Üretim İşleri (Z. Nazik)

Şekil 2.17. Orman Köylülerinin Önemli Geçim Kaynakları: Mantarlar Toplayıcılığı

2.10. Orman İçerisinde ve Civarındaki Halkın Ormandan Faydalanma Şekilleri ve Miktarları

Pınarbaşı içindeki veya civarındaki halk, ormandan zati yapacak ve yakacak odun ihtiyaçlarını (Orman Kanunu'nun kendilerine sağladığı imkânlar çerçevesinde) birim fiyatla orman işletmesinden temin ederlerken, bir kısmı orman emvali taşımacılığında mevsimlik işçi olarak istihdam edilmektedir. Ancak, yasalara uygun yararlar sağlamanın yanında, hayvan otlatma ve zaman zaman (ciddi boyutlarda olmamakla birlikte) orman emvali kaçakçılığı gibi yasa dışı eylemlerde de bulunabildikleri tespit edilmiştir.

Bunun dışında halk yaygın olarak, eski geleneksel yayla alanlarından ve orman içi açıklıklarından, yaz aylarında yayla olarak faydalanmaktadır. Son zamanlarda yaylalardan, turizm ve rekreatif amaçlı yararlanılmaktadır.

Çizelge 2.9. Mera varlığı ve niteliği (Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü)

KÖYLER	Mera Varlığı (Da)	Mera Niteliği (verimli/verimsiz)	Potansiyel Otlatma Alanı (Da)
Aşağıaktaş			
Başköy,			
Demirtaş			
Esentepe	36.33	verimli	36.33
Gümberi			
Hocalar			
Ilıca			
Kalaycı			
Mirahor			
Savaş			
Urva			
Üyükören			
Yamanlar			
Boğazkaya			
Dizdarlı			
Kapancı			
Karafasıl			
Karacaören			
Kayabükü			
Kerte			
Kutlugedik	46.17	verimli	46.17
Muratbaşı			
Sümenler			
Yukarıaktaş	22.68	verimli	22.68
Çavuşköy			
Çengel			
Uzla			
Şirinler			
Elmacık			
Uzla			
Şirinler			
Elmacık			

Şekil 2.18. Orman İşletmenin orman köylüsüne verdiği yakacak odun

2.11. Orman İçerisinde ve Civarındaki Halka ait Hayvan Cins ve Miktarları ile Otlatılma Tarzı

İlçe sınırları içindeki veya civarındaki halkın çoğunluğu geleneksel küçükbaş hayvancılığıyla, bir kısmı da büyükbaş sürü hayvancılığı ile geçinmektedir. Hayvan olatmaya uygun alanlar yetersiz olduğundan, otlatma genellikle ormanlık alanlarda yapılmaktadır. Halk büyükbaş ahır hayvancılığına yoğun olarak yönelmiştir. Koyun, keçi, sığır ve manda dışında at, eşek ve katır gibi yük hayvanları da bulunmaktadır. Tarım İlçe Müdürlüğü yetkililerinden alınan bilgilere göre küçükbaş hayvan yoktur. Büyükbaş hayvan 4213 adettir. 200 kovan arı bulunmaktadır. Kümes hayvanı ise 120 adede düşmüştür.

Çizelge 2.10. Hayvan varlığı ve niteliği (İlçe Tarım Müdürlüğü)

KÖYLER	HAYVAN VARLIĞI (Adet)						KANATLI
	BÜYÜK BAŞ SAYISI			KÜÇÜK BAŞ SAYISI			
	SÜT	BESİ	TOPLAM	SÜT	BESİ	TOPLAM	
Aşağı Aktaş	150	168	318	0	0	0	84
Başköy,	65	100	165	0	0	0	143
Demirtaş	4	6	10	0	0	0	39
Esentepe	115	200	315	0	0	0	71
Günberi	4	8	12	0	0	0	60
Hocalar	105	60	165	0	0	0	74
Ilıca	47	50	97	0	0	0	67
Kalaycı	24	30	54	0	0	0	39
Mira hor	50	70	120	0	0	0	111
Savaş	200	99	299	0	0	0	18
Urva	25	50	75	0	0	0	18
Üyükören	12	13	25	0	0	0	117
Yamanlar	97	100	197	0	0	0	0
Boğaz kaya	24	99	123	0	0	0	9
Dizdarlı	24	52	76	0	0	0	18
Kapancı	29	71	100	0	0	0	480
Karafasıl	65	136	201	0	0	0	0
Karacaören	28	96	124	0	0	0	0
Kayabükü	65	201	266	0	0	0	15
Kerte	65	132	197	0	0	0	26
Kutlugedik	29	139	168	0	0	0	0
Muratbaşı	32	68	100	0	0	0	0
Sümenler	25	128	153	0	0	0	29
Yukarıaktaş	26	82	108	0	0	0	147
Çavuşköy	13	90	103	0	0	0	94
Çengel	52	95	147	0	0	0	200
Uzla	39	124	163	0	0	0	45
Şirinler	36	198	234	0	0	0	76
Elmacık	29	69	98	0	0	0	85

2.12. Orman İçerisindeki ve Civarındaki Halkın Ormana Yaptığı Etkiler

Pınarbaşı sınırları içindeki veya civarındaki halk usulsüz ve kontrolsüz hayvan otlatmayla ormanlara zarar vermektedir. Kaçak kesim, açmacılık vs. gibi ormana zarar veren faaliyetler ciddi oranlarda değildir. Orman İşletme Şefliği'nin yapacağı her türlü ormancılık faaliyetleri için yeterince işgücü vardır.

2.13. Orman-Halk İlişkilerinin Düzenlenmesine ait Gerçekleşmesi Mümkün Olan Tedbirler

Pınarbaşı içerisinde ve civarında yaşayan halkın ormanla olan ilişkileri iyi düzeydedir. Yıllık 70,000 m³ üretim yapılmaktadır. Yöre halkına daha çok iş imkânı sağlanması, geleneksel sürü hayvancılığında ahır hayvancılığına geçişin sağlanması, arıcılığın teşviki, yaylacılığın bir turizm sektörü haline dönüştürülmesi suretiyle yöre halkına yarar sağlanmalıdır. Kadastro işleri hızlandırılarak devlet ormanları ile özel mülk sınırlarının kesinleştirilmesi, tarım faaliyetlerinin daha verimli duruma getirilmesi ve bu faaliyetler dışında el sanatları vb. gibi başka ve yeni geçim alanlarının teşvik edilmesi gibi tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Pınarbaşı'ndaki köylülerin temel geçim uğraşları önceleri hayvancılık ve orman idaresince verilen işlerdir. Köyün orman kenarı olması ve orta dağlık bir arazi yapısının bulunması nedeni ile köy içi tarımsal alanlar sınırlıdır. Genç nüfus, köydeki kaynakların azalması ile şehre göç etmektedir

Köy yönetiminden birinci derece sorumlu kişi muhtardır. Köyün yönetiminde muhtara sekiz kişilik "Köy İhtiyar Heyeti" yardımcı olmaktadır. Köy kararları ihtiyar heyetinin de katıldığı toplantılarda, oy birliği ile alınmaktadır. Alınan kararlar köyün karar defterine işlenmektedir. Köydeki hanelerin hepsinde televizyon bulunmaktadır. Yurtta ve dünyada gelişen olaylar bu iletişim aracından izlenmektedir. Köylüler, ancak ilçeye gittiklerinde gazete alabilmektedirler.

Kastamonu Pınarbaşı ilçesinde bu projeler o kadar az sayıda uygulanmıştır ki yöre halkı bu konulardan çok yakınmaktadır. Sadece Güneş Enerjisi proje uygulamaları rağbet görmektedir. Süt ve besi sığırcılığı projesi diğer orman köylerinde olduğu gibi, genel olarak istenilen başarıyı gösterememiştir. Başarısızlığın yaşanmasında ve kredilerin istenilen oranda geri dönüşümünün temin edilememesinde bazı faktörler rol oynamıştır. Bunlardan en önemlisi, kredi sisteminin sadece büyükbaş hayvanların tahsisi ile ayakta tutulmaya çalışılmasıdır. Kırsal yöre halkı yem girdisinde büyük oranda hazır yem satın alma durumunda kalmıştır. Üretilen hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi yine kırsal yöre insanının kendi becerisine bırakılmıştır. Kredilerin kırsal kalkınmada istenilen etkiyi gösterebilmesi; yem bankalarının oluşturulması hayvansal ürünlerin pazarlama garantisine alınması ile mümkündür. Yem bankaları; köylünün tarım arazisinin belli bir bölümünün ORKÖY kredisi ile alınan süt ve besi sığırcılığı için korunga, fiğ, yonca vb. yem türlerinin yetiştirilmesi ile sağlanmaktadır.

3. MATERYAL VE METOD

Bu araştırmada materyal olarak; vaka çalışmasına konu olan Kastamonu iline bağlı Pınarbaşı ilçesi ve köylerini kapsayan yazılı kaynaklar, kurum verileri, ilçenin ve köylerinin sosyo-ekonomik yapısıyla ilişkili belge ve dokümanlar, kurum yöneticileriyle görüşmeler sonucu elde edilen bilgiler ile ilçe köylerinde yaşayan insanlarla yüz yüze yapılan anketler ve mülakatlar sonucu toplanılan veriler kullanılmıştır.

Araştırmada anket tekniği kapsamında 20 adet soru hazırlanarak, rastgele seçilen 300 kişiye uygulanmıştır. Anketten elde edilen bulgular değerlendirilerek çeşitli çıkarsamalarda bulunulmuş ve ankete konu olan değişkenler arasında Ki-Kare Testi aracılığıyla istatistik açıdan anlamlı ilişkiler bulunup bulunulmadığı kontrol edilmiştir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. Anket Çalışmaları

Yörenin sosyo-ekonomik yapısını ve muhtemel sorunları ortaya koymayı hedefleyen “*anket soruları*” hazırlanmıştır. Anketin uygulanması esnasında kişinin yalnız olmasına ve çevredeki insanlardan etkilenmemesine dikkat edilmiştir. Birebir anket uygulanmıştır.

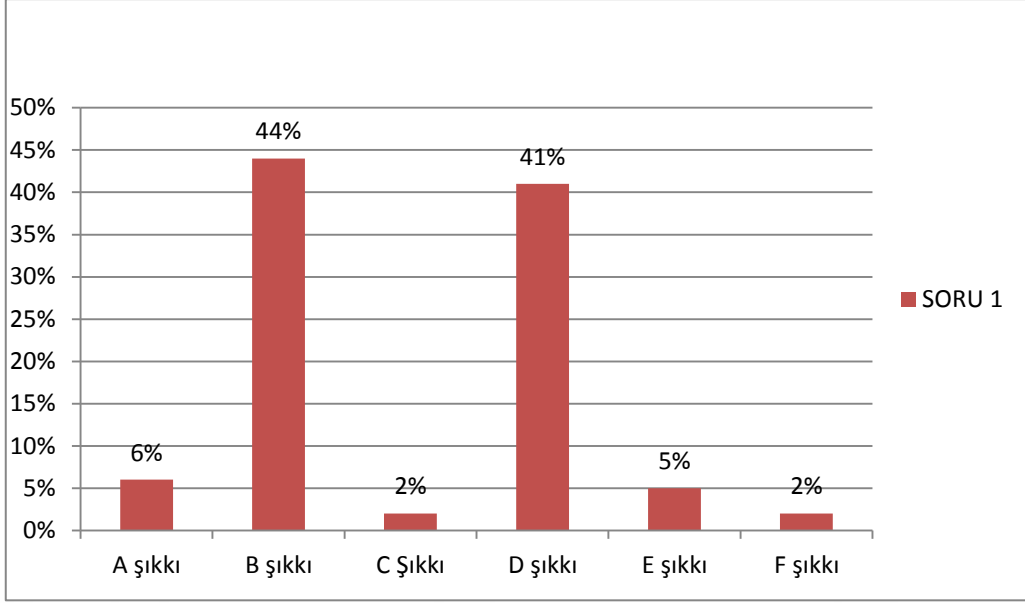
Anket soruları 20 sorudan oluşmakta ve uygulaması 1 aile için ortalama 15-20 dakika sürmektedir. Anketler hane reislerine uygulanmakta ve doğru cevaplar alınması için isim yazılmamaktadır.

Anket sorularına verilen cevaplar, yüzde oranları, grafikleri ve yorumları aşağıda verilmiştir.

4.1.1. Anket Sorularına Verilen Yanıtların Grafikselleştirilmesi:

Soru 1- Orman idaresinden bugüne kadar ne gibi talepleriniz oldu? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- a) ORKÖY Ferdi kredisi için müracaat edildi
- b) Yapacak/Yakacak ihtiyacı için müracaat edildi
- c) Fidan almak için müracaat edildi
- d) İstihsal işlerinde çalışmak için müracaat edildi
- e) Herhangi bir talebim olmadı
- f) Diğer (.....)

Şekil 4.1 1.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

- % 6'sı ORKÖY Ferdi kredisi için müracaat edildiğini,
- % 44'ü yapacak/yakacak ihtiyacı için müracaat edildiğini,
- % 2'si fidan almak için müracaat edildiğini,
- % 41'i istihsal işlerinde çalışmak için müracaat edildiğini,
- % 5'ı herhangi bir talebinin olmadığını,
- % 2'si diğer konuları belirtmişlerdir.

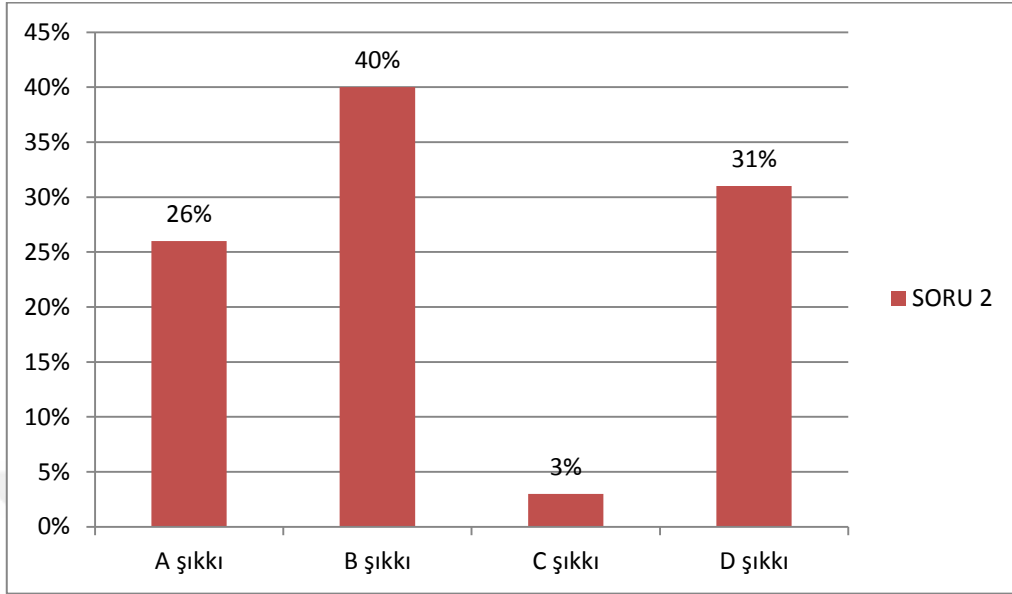
Günümüze değin yöre halkının %44'lük kesimi yapacak ve yakacak odun, %41'i ise üretim işlerinde istihdam edilmek üzere Orman İdaresine müracaat etmişlerdir. İkili mülakatlardan anlaşıldığı üzere belli bir konuda yoğun bir talep söz konusu değildir. %6'lık bir kesim ORKÖY'den ve Tarım İlçe Müdürlüğü'nden meyve fidanı talebinde bulunmuşlardır. %5'lik kesimin bir beklentisi olmamıştır. %2'si değişik uygulamalar için taleplerde bulunmuştur. Bunlar son zamanlarda bağ, arıcılık ve güneş enerjisi yoğunluklu taleplerdir. %2'lik kesim orman çalışmalarındaki fiyatların düzeltilmesi, çevre sorunlarının giderilmesi, kültürel ve eğitimle odaklı konularda il kurs taleplerinde bulduklarını ifade etmişlerdir.

Soru 2 – Ormanla olan ilişkileriniz nelerdir?

- a) Orman idaresince ücretli çalıştırıldım
- b) Hayvanlarımı otlatmaktayım

c) Yaprak, dal ya da kozalak yararlanması yapmaktayım

d) Ormandan hiçbir şekilde yararlanmıyorum

Şekil 4.2 2.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

- % 26'sı Orman idaresince ücretli çalıştırıldım,
- % 40 'ı hayvanlarımı otlatmaktayım,
- % 3 'ü yaprak, dal, çıra ya da kozalak yararlanması yapmaktayım,
- % 31 'i ormandan hiçbir şekilde yararlanmıyorum, yanıtını vermiştir.

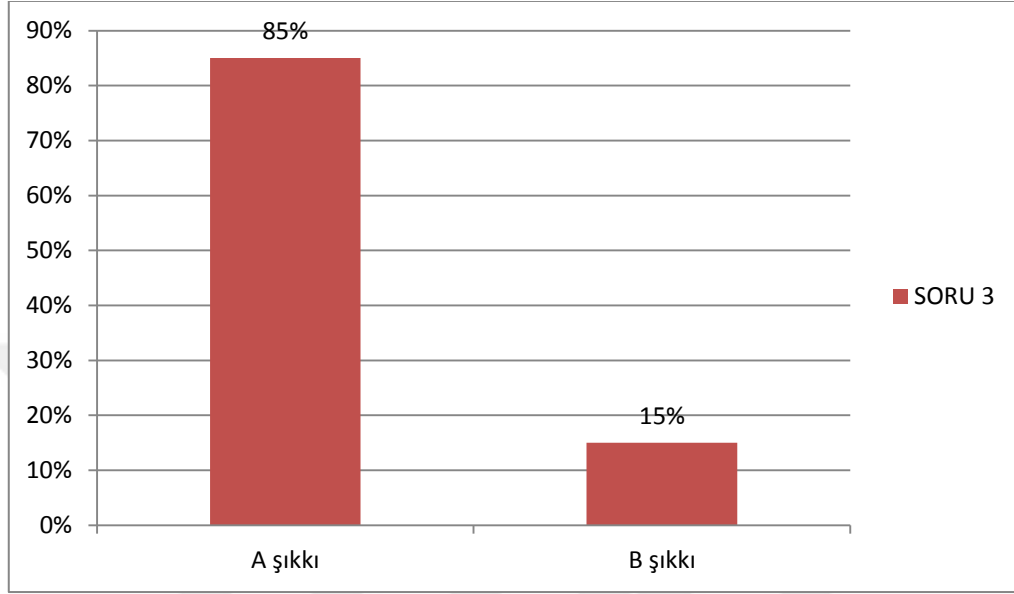
Pınarbaşı İlçesinin köylerinde yaşayan, fiziksel olarak orman işlerinde çalışmaya elverişli olan yöre halkının % 26'lık kısmı, orman işletmelerinin verdiği işlerde kurdukları orman kooperatifleri aracılığıyla çalışmakta iken, diğer bir kısmı da Orman İşletme Müdürlüğü ile İŞKUR arasındaki sözleşme kapsamında çalışmaktadır.

Halkın %40'ı hayvanlarını otlatarak ormandan faydalanmaktadır. %3'lük kesim hayvanlarına yem vermek amacıyla ve bunun yanı sıra yakacak, çıra, kozalak ve dal yararlanması yapmaktadır.

Ormandan yararlanmadığını söyleyen %31'lik kesim ise bedensel olarak çalışma gücünü yitirmiş ileri yaşlı insanlardır. Daha önceki yıllarda, çalışmak için İstanbul ve Kastamonu'ya göç etmiş ve orada emekliliğini tamamlamış kişiler, köy ve temiz hava özlemi ile köyelerine göç ederek emekliliğinin tadını çıkarmaya çalışırlar.

Soru 3 - Köyünüzde ormandan elde edip pazarlayabileceğiniz yan ürünler (kuşburnu, ahlat, mantar vb.) var mı? (Varsa neler olduğunu belirtiniz.)

- a) Oluyor (.....)
- b) Olmuyor

Şekil 4.3 3.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

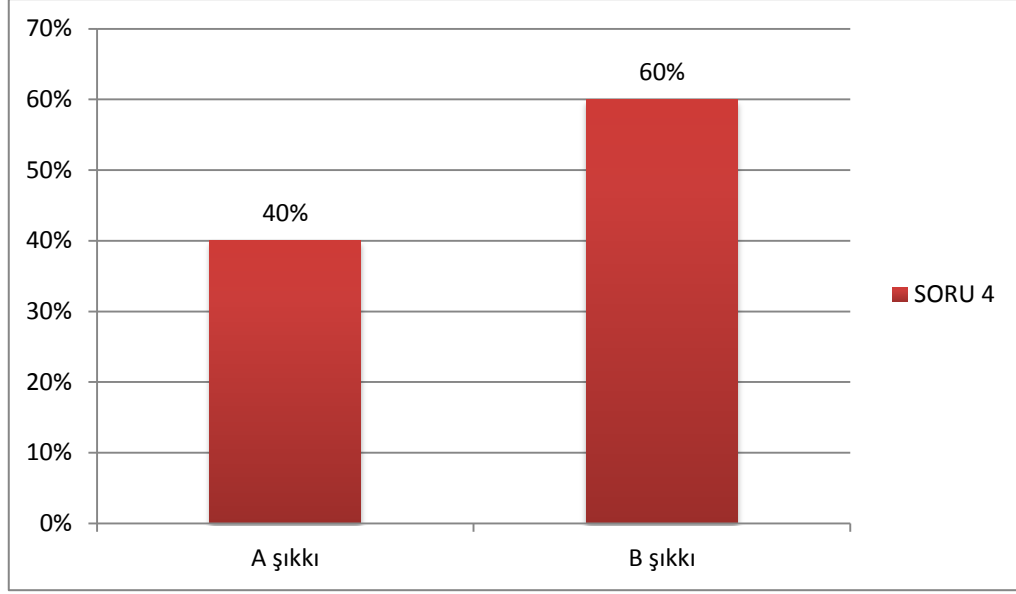
Katılımcıların,

- % 85 'i "oluyor",
- % 15 'i "olmuyor" yanıtını vermiştir.

Yörede ormandan ya da diğer hazine arazileri ve işletilmeyen özel arazilerde; ahlat, armut, alıç, kuşburnu, mantar, yabani erik, yabani elma, adaçayı ve kekik bulunmaktadır. Bunlar arasında yöre halkınca en çok mantar toplanmaktadır. Toplanan mantarın Pınarbaşı İlçesinde piyasa değeri 5-20 TL/kg arasında değişmektedir. Tüm bu bulgular, bölgede yaşayan yöre halkının orman kaynaklarına ne denli sıkı sıkıya bağlı olduklarının göstergeleridir.

Soru 4 - Çevrenizdeki ormanlarda hayvan otlattığınız oluyor mu? Oluyorsa hangi mevsimde, hangi hayvanlar otlatılıyor?

- a) Oluyor (.....)
- b) Olmuyor

Şekil 4.4 4.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Ankete katılanların,

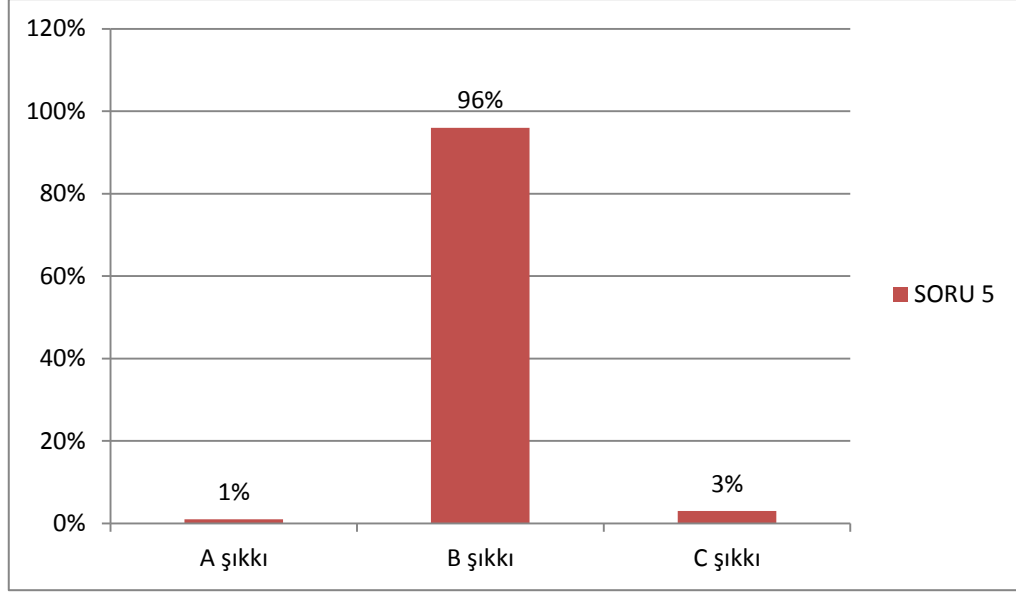
- % 40 'ı "oluyor",
- % 60 'ı "olmuyor" yanıtını vermiştir.

Bölgede Nisan ayından başlayarak Kasım ayına kadar hayvan otlatması yapılmakta olup, bunlar daha çok büyükbaş hayvan otlatması formundadır. Hava sıcaklıkları azaldıkça daha düşük rakımlara hayvanlar indirilerek otlatmaya devam edilmektedir. Büyükbaş hayvanlar ve küçükbaş hayvanlar genelde köylerin civarında ve ormanlarda otlatılmaktadır.

Büyükbaşları otlatmak için çoban dahi tutmamışlardır. Hayvanlar köyün dışına kadar çıkarılıp kendi başlarına yayılmalarını beklemektedir. Yöre halkı, büyükbaş hayvanlara yazın tarladan biçip kuruttuğu otları ve samanı yedirmektedir. Hazır yem kışın yedirilmektedir. Bu şekilde süt verimi arttırılmaya çalışılmaktadır.

Soru 5 - Köyünüzde geçim sağlama amacıyla orman arazisi açılmakta mıdır?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Diğer (Belirtiniz.....)

Şekil 4.5 5.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

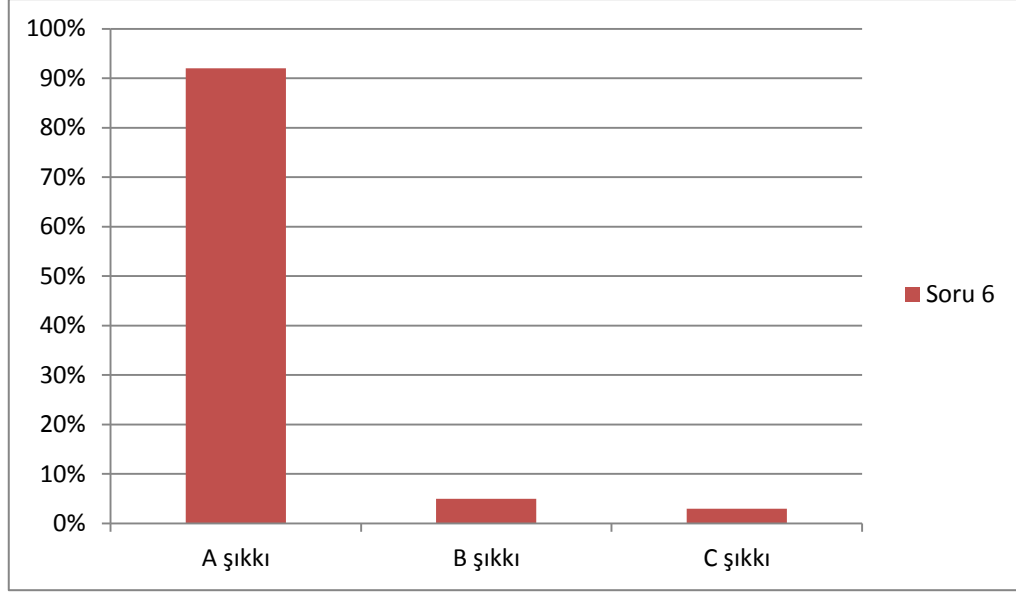
Katılımcıların;

- % 1'i evet,
- % 96'sı hayır,
- % 3'ü ise bu konuda bilgilerinin olmadığını ifade etmiştir.

Ankete katılan kişilerin %96'sı orman arazisi üzerinde açmacılık yapmadıklarını beyan etmelerine rağmen geçmişte açmacılık fiilinin günümüze kıyasla daha fazla yapıldığına dair bilgiler mevcuttur. Son dönemlerde açmacılık fiilinin azalma göstermesi köy nüfuslarının azalması ve dolayısıyla orman kaynaklarına olan baskının şiddetinin hafiflemesiyle açıklanabilir. Önceden açmacılığa konu alanlar ise terk edilerek otlak halini almıştır.

Soru 6 - Orman işletmesi size yapacak/yakacak odun tahsis ediyor mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Diğer (Belirtiniz.....)

Şekil 4.6 6.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Katılımcıların,

- % 92' si evet,

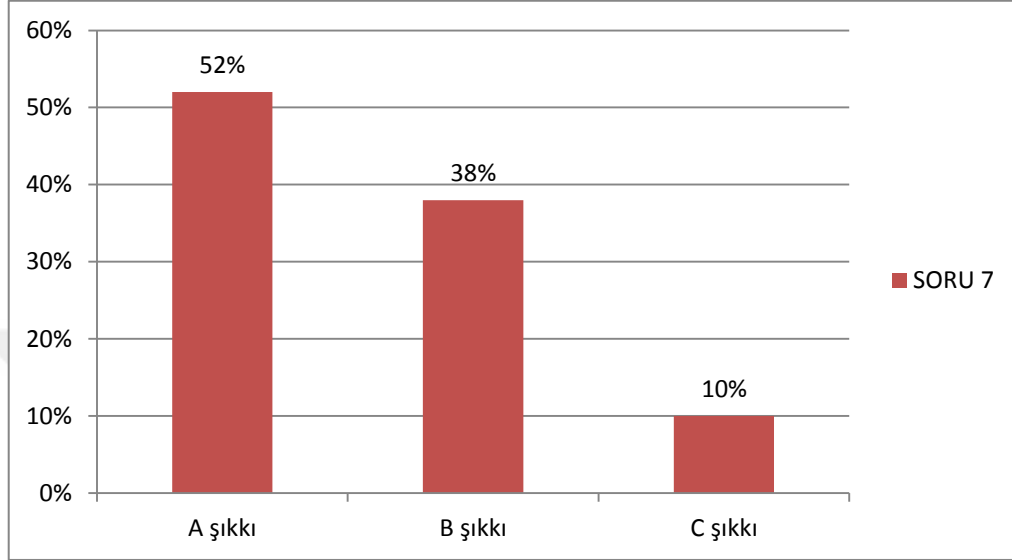
- % 5 'i hayır,

- % 3'ü soruya farklı bir açıdan bakarak, bunun çok kârlı olmadığını ifade etmiştir.

Bu soruya verilen yanıtta da anlaşılacağı üzere Pınarbaşı Orman İşletmesi, civarındaki orman köylerinin yakacak ve yapacak odun ihtiyacını karşılamaktadır. Üretimde çalışan insanların az ve yaşlı nüfusun fazla olması nedeniyle yöre halkı yakacak ihtiyaçlarını çıkaramadıklarını, bunu orman işletmesinden para ile satın aldıklarını ifade etmiştir. %5'lik kesim ise talep edildiğinde yakacak ve yapacak odunun kendilerine verildiğini beyan etmiştir. % 3'lük kesimin bazıları köyde yaşasalar da ikametleri ilçe veya şehirde olduklarından orman köylüsüne sağlanan imkânlardan faydalanamamaktadır.

Soru 7 - Orman işletmesi tarafından size hiç iş verildi mi?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Diğer (Belirtiniz.....)

Şekil 4.7 7.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Ankete katılanların,

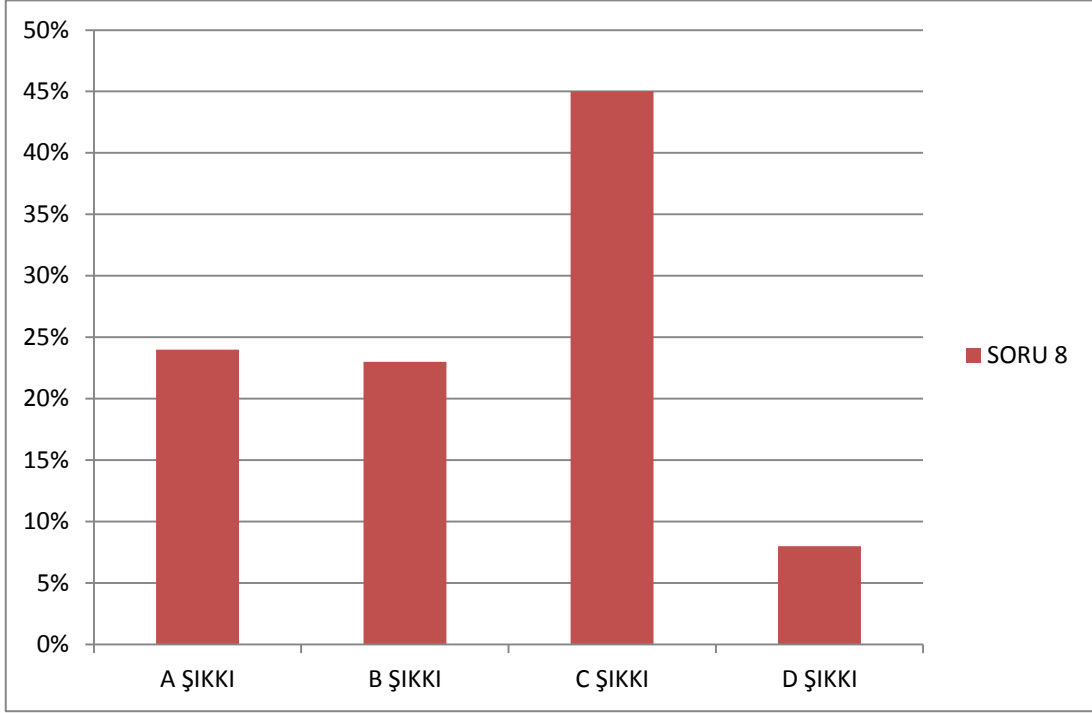
- % 52'si evet,
- % 38'i hayır,
- % 10'u ise yaşlandıklarından dolayı iş ile ilgilenemediklerini ifade ettiler.

Orman idaresince köylerde tarımsal kalkınma kooperatifleri bulunuyorsa üretim işlerini, orman kanununun ilgili 40. maddesine dayanarak direkt olarak köylüye vermektedir. Kalkınma kooperatifleri, üyeleri arasında tevziyatı yaparak orman işletme şefliğine bildirirler. Yine aynı şekilde elde edilen orman ürünlerinin tüm nakliye işleri köylerde bulunan yöre halkı tarafından kurulan nakliyeciler ve taşıyıcılar kooperatifi tarafından yapılmaktadır. Bunun dışında orman deposundaki istif yükleme işleri, gençlik ve sıklık bakımı gibi müdahaleler ve böceklerle mücadele gibi işler birim fiyat karşılığında orman köylülerine yaptırılmaktadır.

Bölge, orman işletmeciliği açısından yüksek bir iş yoğunluğuna sahiptir. Köyler kendi iş güçleri seviyesinde verilen işleri yaptırmaktadır. Geriye kalan işler bir sonraki yıla kalmakta veya dışarıdan gelen orman köylüleri tarafından yapılmaktadır.

Soru 8 –Orman işletmesinde (Üretim işlerinde) hangi mevsimlerde çalışmaktasınız ve kazancınız mevsimlere göre değişiyor mu?

- a) İlkbaharda
- b) Sonbahar
- c) Yaz
- d) Kış

Şekil 4.8 8.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Verilen yanıtların,

- %24'ü İlkbahar mevsiminde,
- %23'ü Sonbaharda,
- %45'i Yaz mevsiminde,
- %8'i Kışın çalışıldığı şeklindedir.

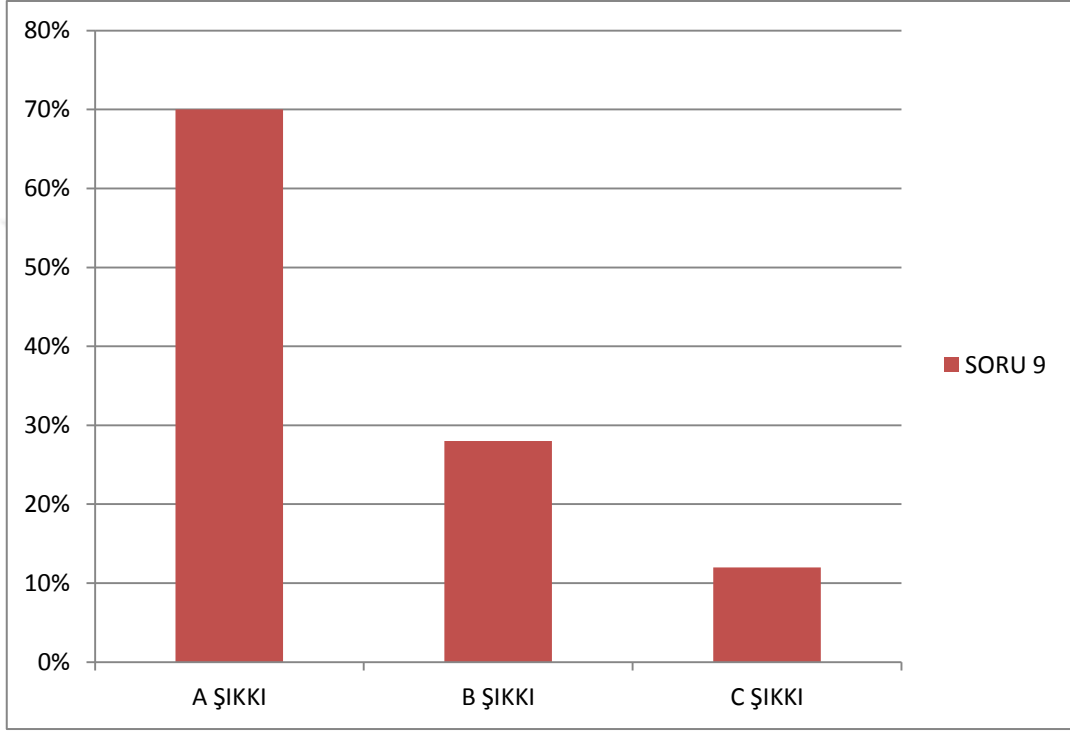
Üretim işleri çoğunlukla yaz aylarında yapılmaktadır. Hava şartlarının yazın elverişli olması ve kış mevsiminde dışarıya göç etmiş insanların yazın köylerine gelmesi ile üretimde çalışan insan sayısı artmaktadır.

Kış mevsimlerinde yapılan üretimde kesme, sürütme, yükleme ve nakliye m³ birim fiyatları yaz mevsimine göre daha iyidir. Kışın üretim işlerinde çalışmak daha kârlıdır.

Kışın ne kadar kârlı olsa da yaz mevsiminde çalışmakla kıyaslandığında kolay olmadığı gibi günlük yapılan iş de çok az olmaktadır.

Soru 9- Orman işletmesinden aldığınız yakacak ve yapacak fiyatları yüksek mi?

- a) Pahalı
- b) Normal
- c) Düşük

Şekil 4.9 9.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Yapacak ve yakacak fiyatlarını katılımcıların,

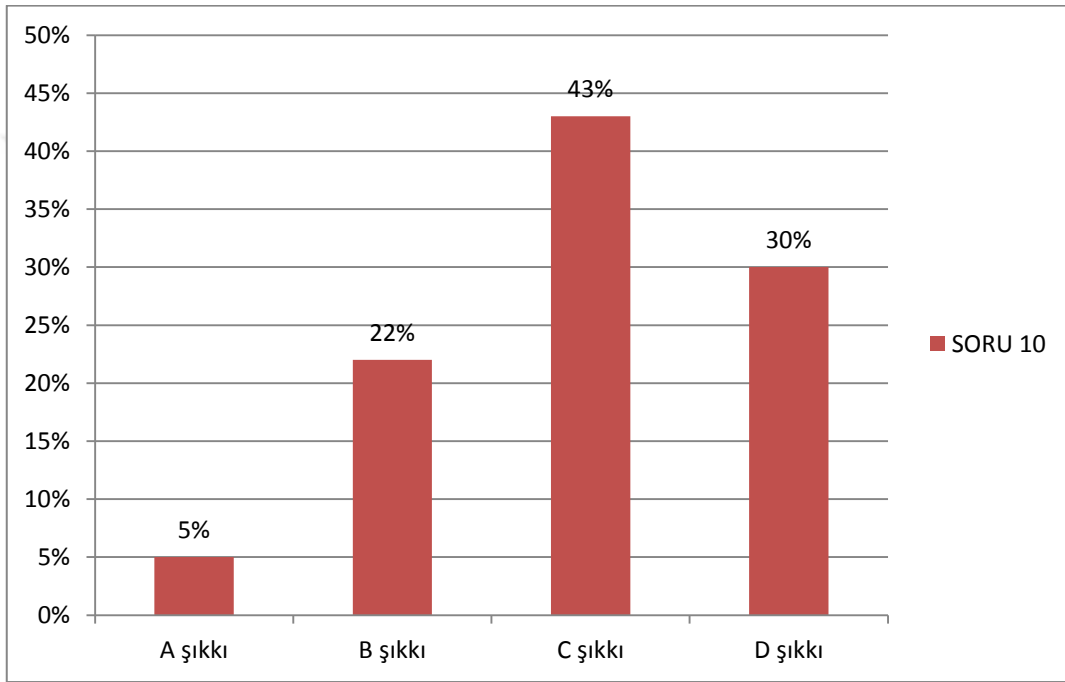
- %70'i pahalı
- %28'i normal
- %12'si düşük bulmaktadır.

Yukarıda da ifade edildiği üzere, katılımcıların %70'i orman işletmesinden aldıkları yakacak ve yapacak odun fiyatlarını pahalı bulmakta, bu nedenle ödemelerde zorlandıklarını beyan etmektedir. Ormanları kendilerinin koruduğunu ve orman köylülerinden para alınmadan, orman köylüsünün yakacak ihtiyacının devlet tarafından karşılanması gerektiğini söylemektedirler.

Orman köylüleri, geçim kaynaklarının ormancılık ve hayvancılık olduğunu ve bu işlerden de kâr edemediklerini beyan etmiştir.

Soru 10 – Sosyal ormancılık kapsamında hangi faaliyetler ilginizi çeker?

- Orman meyve ağaçlarının mahsulünü uygun fiyatla toplayıp satmak
- Hayvancılık ve ormancılık faaliyetleri için geri ödemeli uygun kredi almak
- Kırsal kalkınmayı sağlayıcı planların uygulanmasında yardımcı olmak
- Kırsal nüfusun eğitim-kültür yönünden geliştirilmesi içinde yer almak

Şekil 4.10 10.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Kırsal kesim halkının;

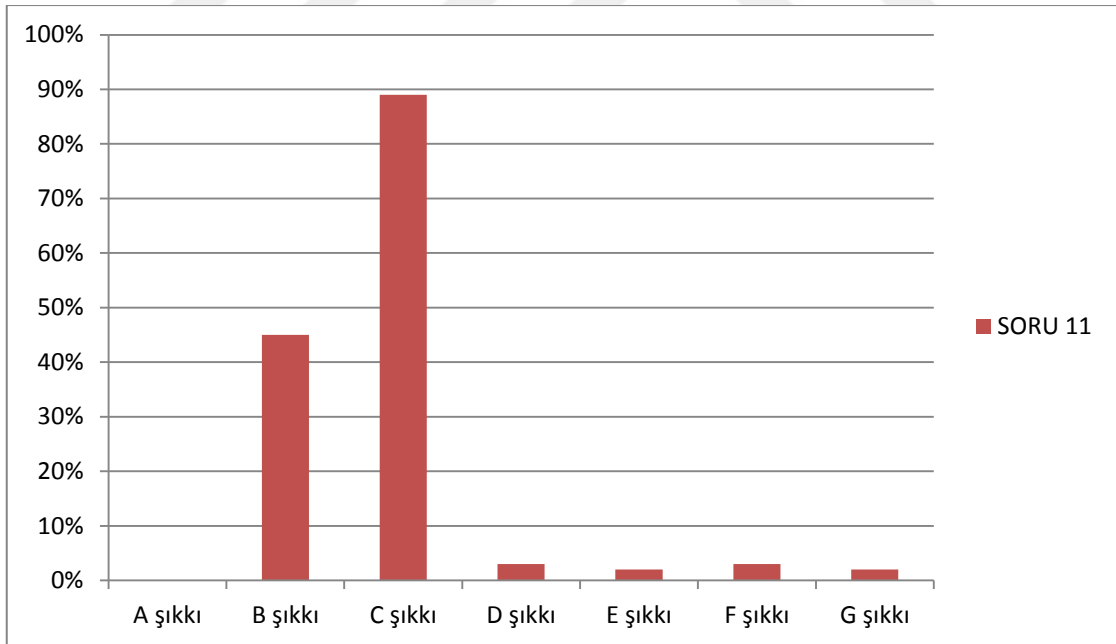
- % 5'i orman meyve ağaçları mahsulünü birim fiyatla toplayıp satma
- % 22'si eğitim-kültür yönünden gelişimi faaliyetleri içinde yer alma
- % 43'ü kalkınma projelerinde ücretsiz iş gücü ve katılımı sergileme
- % 30'u hayvancılık kredisi alma konularında isteklidir

Orman köylüsünün kendi yakacak ihtiyacını yeterli oranda sağlayarak kışın ısınabilmesi, hayvanlarını yem ile besleyerek aç kalmaması, tarladan alınacak verimin düşmemesi gibi konular çalışılan işlerde alınan günlük mesai ücretine bağlıdır. Kimi zaman yakacak odunun temini için kilometrelerce yol aşılması ve temin edilen ürünlerin

köye getirilmesi hem zor hem de zaman alıcı bir iştir. Tam mesaiye varan ve genelde geceye sarkan bu çalışma 40-50 kg yakacak odun içindir. Otlatma yine kilometrelere süren bir günlük seyahati zorunlu kılmaktadır. Orman köylerinin genel durumu bu şekildedir. Kırsal kesimdeki halk, eğitimleri için zamanlarının olduğunu büyük bir oranla ifade etmektedir.

Soru 11 - Ekonomik olarak değerlendirilebilecek potansiyel kaynaklarınız var mı?
(Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- a) Kaplıca
- b) Madenler
- c) Orman varlığı
- d) Su varlığı (doğal ya da yapay göl, baraj, akarsu)
- e) İlginç doğal oluşumlar
- f) Kültürel ve tarihi değerler
- g) Herhangi bir kaynağa sahip değiliz

Şekil 4.11 11.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Verilen yanıtların,

- % 0'ı kaplıca,

- % 45'i madenler,

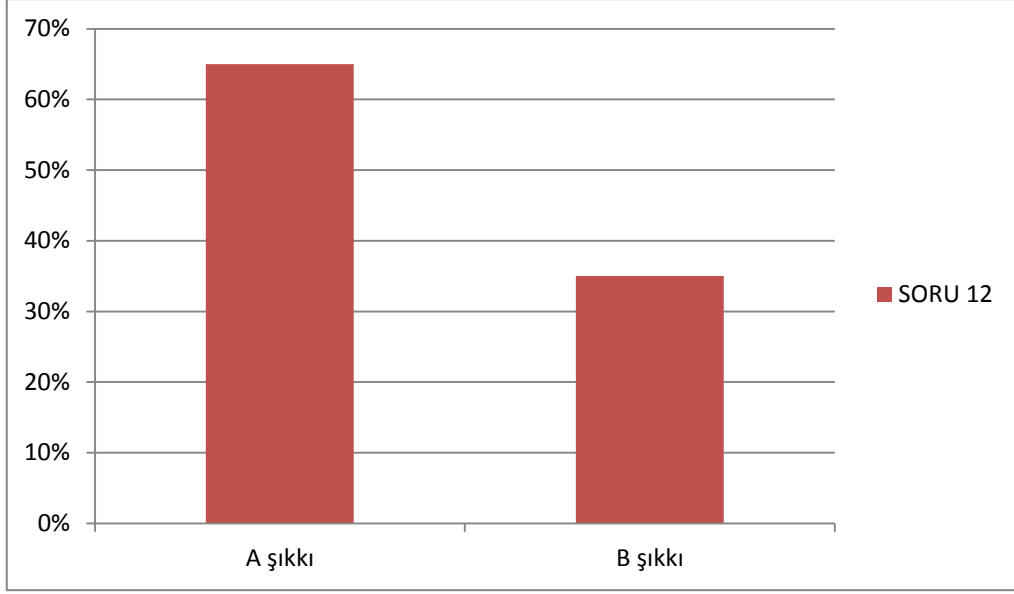
- % 89'u orman varlığı,
- % 3'ü su varlığı (doğal ya da yapay göl, baraj, akarsu),
- % 2'si ilginç doğal oluşumlar,
- % 3'ü kültürel ve tarihi değerler,
- % 2'si herhangi bir kaynağa sahip değiliz şeklindedir.

Ankete katılanların %89'luk kısmı tam bir orman köyünü simgeleyen orman varlığından haberdar bir şekilde doğal kaynak zenginliği olarak yukarıdaki şıklardan ormanları işaretlemiştir. %45'lik kesim madenleri tercih etmiştir. Son 3 yılda Pınarbaşı ilçesi ve köylerinde maden olarak mermer ocakları artış göstermiştir. Bu mermer ocaklarının firmalarının sahipleri ile yapılan görüşmeler neticesinde, gelecek yıllarda mermer ocaklarının sayısının artacağı, 2016 yılı itibariyle Maden İşleri Genel Müdürlüğü Pınarbaşı ilçesi için 132 adet ruhsatın bulunduğunu belirtmiştir. Gelecek yıllarda mermer ocaklarındaki bu artış köylülere ve ilçedeki halka ekonomik olarak katkı sağlayacaktır.

Orman ekosisteminde bulunan bitkisel ve yaban hayatı çeşitliliğini değerlendirmek gerekmektedir. Buna paralel olarak Pınarbaşı'nda yapılan ekoturizm faaliyetleri geliştirilip, tanıtımı yapılırsa yerli ve yabancı turist sayısında artış olacaktır. Ekolojik yönden zengin ve çok sayıda flora ve faunaya sahip olan Pınarbaşı ilçesi bilimsel olarak da araştırılmaya değerdir. Ankete katılan % 2'lik bir kesim ise herhangi bir doğal zenginliğin olmadığını ifade etmiştir.

Soru 12–Köyünüzden arazi kadastro su geçti mi?

- a) Evet
- b) Hayır

Şekil 4.12 12.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Katılımcıların,

- % 65'i evet yapıldı,
- % 35'i hayır yapılmadı yanıtını vermiştir.

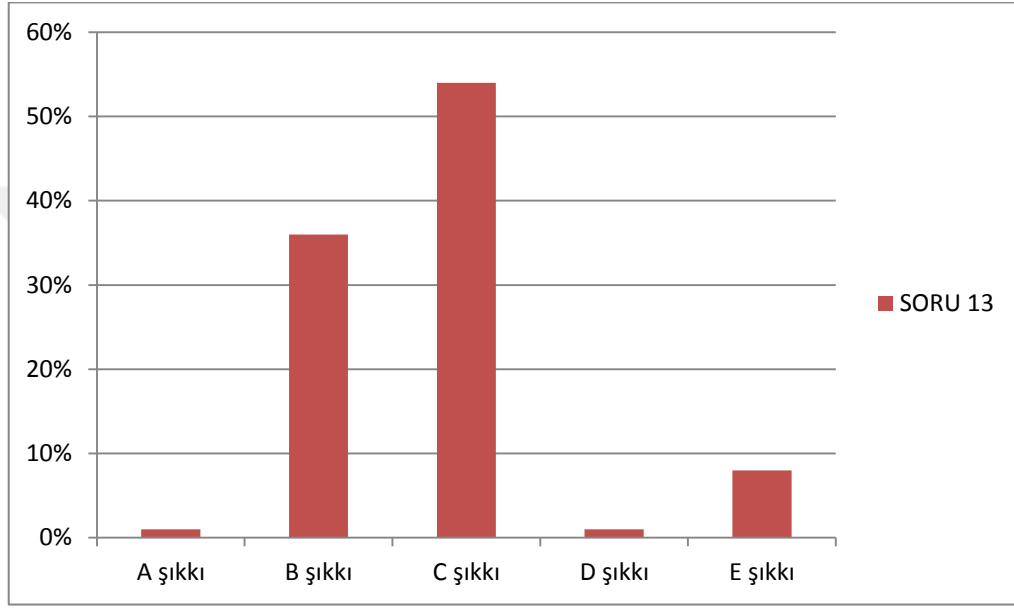
Köylerdeki tarım arazisi yeterli düzeyde değildir. Köylerin kadastru durumu ile ilgili bu soruya verilen yanıtlar incelendiğinde %35'lik kısmın, arazi kadastru konusunda bilgileri olmadığı anlaşılmaktadır. Halbuki arazi kadastru çalışması geçmişte yapılmış olup, kişilerin tapuları mevcuttur. Mevcut tapulu alanlarda da taşlılık sorunundan dolayı tarımsal faaliyet yapılamayıp daha çok otlatma amaçlı kullanılmıştır.

Köylerde yaşayan kişiler kış aylarında Kastamonu ve İstanbul'da olduğu için tapulu arazileri ile ilgilenememektedirler. Tapusu bulunan araziler verasetli olduğu için, toprak atıl kalmakta bu nedenle arazi üzerinde çalı formasyonu ve maki topluluğu oluşmaktadır. Daha sonra bu alanlar orman idaresine kalmakta ve birkaç yıl sonra, ilgili kişiler tapulu arazilerinin ormana dahil olduğunu öğrenmektedir.

Bu konuyla ilgili olarak 2B maddesi kapsamında gerekli düzenlemelerin yapılarak, orman köylerinde karşılaşılan bu tür sorunların çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Soru 13 - Ana geçim kaynağınız nedir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- a) Ziraat
- b) Hayvancılık
- c) Ormancılık
- d) El sanatları
- e) Diğer (Belirtiniz.....)

Şekil 4.13 13.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Katılımcıların,

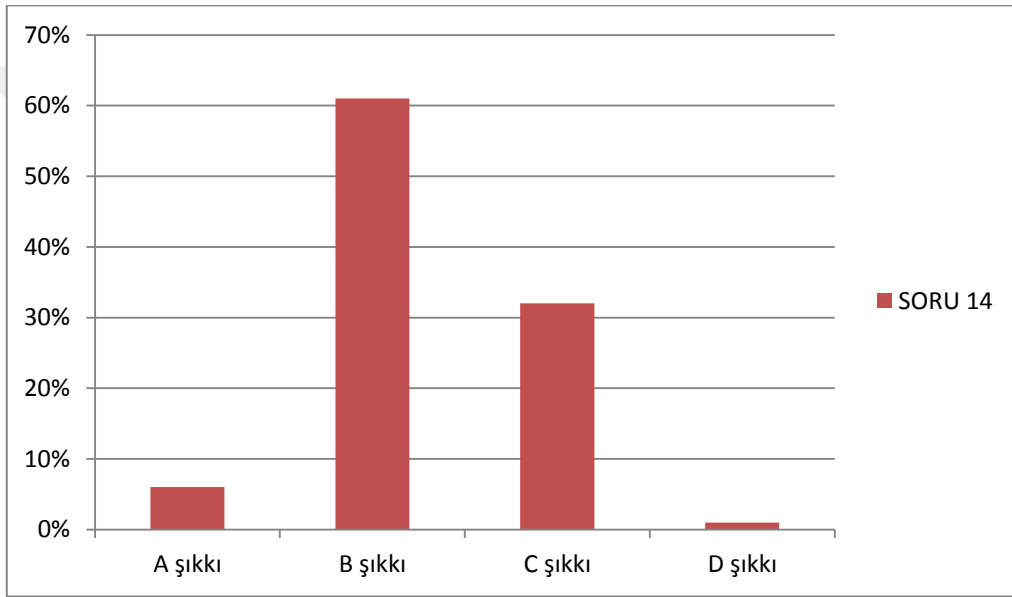
- % 1'i ziraat,
- % 36'sı hayvancılık,
- % 54'ü ormancılık,
- % 1'i el sanatları,
- % 8'i diğer geçim kaynaklarıyla uğraştıklarını beyan etmiştir.

Anket sorusu yanıtlarından da anlaşılacağı üzere köy yaşamını devam ettiren insanların çoğunluğu ormancılık ve hayvancılık ile geçimlerini sağlamaktadır. % 8'lik kesim ise daha önce çeşitli kuruluşlarda çalışmış, serbest meslek, nakliyecilik ve benzeri işlerle uğraşmış, emeklilikten sonra tekrar doğup büyüdüğü köyelerine geri dönmüş kişilerdir.

El sanatları ve tarım uğraşları çok düşük seviyededir. Bunun nedeni; tarıma elverişli iklimin olmaması, seracılığın pahalı ve yapılan ziraat işlerine hayvan zararının (domuzun, vb.) fazla olması sayılabilir.

Soru 14 - Hayvansal varlığımız ne durumdadır?

- a) Hiç yok
- b) Evimizin ihtiyaçlarını karşılayacak kadar
- c) Ev geçimine katkı sağlayacak kadar
- d) Evimizin geçimi tamamen hayvanlarımıza bağlıdır

Şekil 4.14 14.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Katılımcılar soruya,

- % 6'sı hiç yok,
- % 61'i sadece evimizin ihtiyaçlarını karşılayacak kadar,
- % 32'si ev geçimine katkı sağlayacak kadar,
- % 1'i evimizin geçimi tamamen hayvanlarımıza bağlıdır şeklinde yanıt vermiştir.

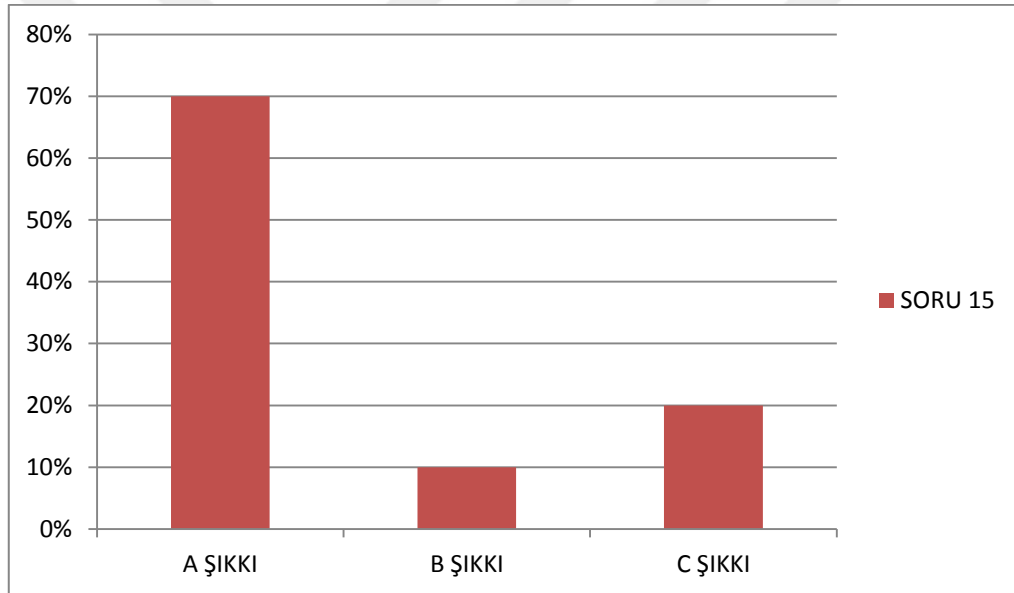
Hayvancılıkla hiç uğraşmayan % 6'lık kesim hayvana bakamayacak durumda olan yaşlı ya da emekli insanlardır. Ev geçimine katkı sağlayacak düzeydeki hayvansal varlığın getirisi değişebilmektedir. İlkbahar, yaz aylarında normal düzeylerde bir gelir söz konusudur. Kışları hem yemin paraya dayalı olması hem de süt ürününün azalması söz

konusudur. Kurban Bayramı için yetiştirilen hayvanların satışı, yılda bir gelir katkısı sağlamaktadır.

Köylerde yer alan kırsal kesim halkının ifadelerine göre; geçmiş yıllarda köylerde, tamamen hayvancılığa dayalı bir ekonomi bulunmaktaydı. Bu hayvanlar geçmişte ormanlarda otlatılıyordu. Zamanla hayvancılığın ekonomiye sağladığı katkı azalmıştır. İnsanların büyük bir kesimi geçimlerini sağlamak amacıyla İstanbul'a göç etmişlerdir.

8.8.15.Hangi tür hayvanlara sahipsiniz?

- a) Büyükbaş
- b) Küçükbaş
- c) Kümes hayvanları

Şekil 4.15 15.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Soruya verilen yanıtlar oransal olarak,

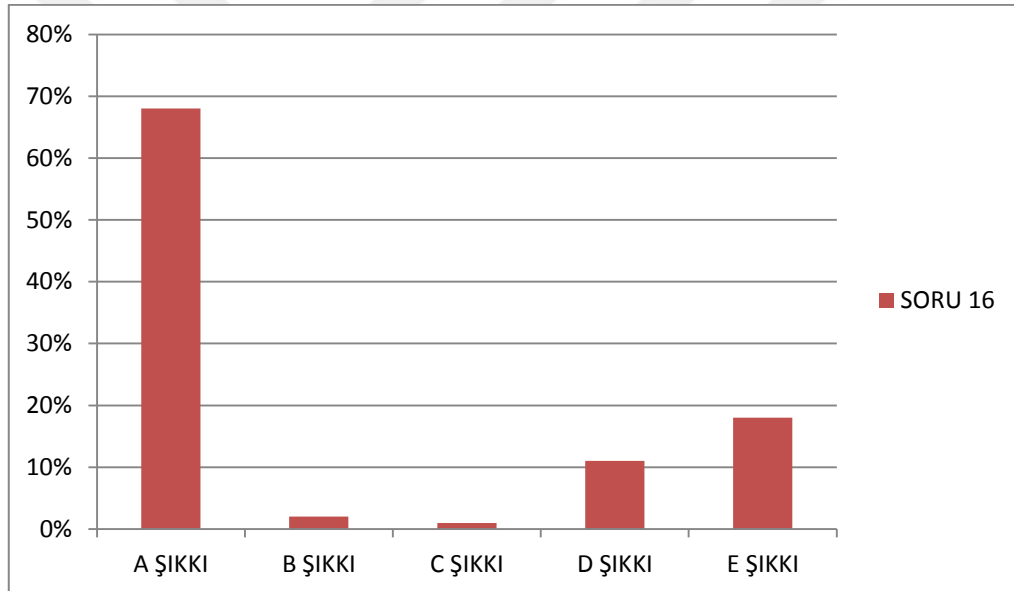
- % 70 büyükbaş,
- % 10 küçükbaş,
- % 20 kümes hayvanları şeklinde sıralanmaktadır.

İlçe ve köylerde hayvan sayısı önceki yıllarda daha fazla iken, köylerden şehirlere yapılan göçün artması ile bu sayıda azalma olmuştur. Büyükbaş hayvanların etinden ve sütünden faydalanılırken aynı zamanda orman içerisindeki tomrukların sürütülmesinden de yararlanılmıştır. Küçükbaş hayvancılığın yaygın olmama nedenlerinden bir tanesi;

bakımının büyükbaş hayvanlara göre daha zor olması, insan gücüne dayanması ve bununla birlikte elde edilen süt miktarının hayvan başına daha az olmasıdır. Büyükbaş hayvancılık kendi ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla birlikte ticari olarak da yapılmaktadır. Kümes hayvancılığında ise daha çok yöre halkının kendi ihtiyaçlarının karşılanması ön plandadır.

Soru 15 - Hayvan yemini daha çok ne şekilde/şekillerde temin edebiliyorsunuz?

- Uygun mevsimlerde hep dışarıda otlatıyorum
- Tarım ürünlerinden temin ediyorum
- Ormanlardan dal faydalanması yapıyorum
- Fenni yem satın alıyorum.
- Yazın otları derip kışın veriyorum

Şekil 4.16 16.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Katılımcıların,

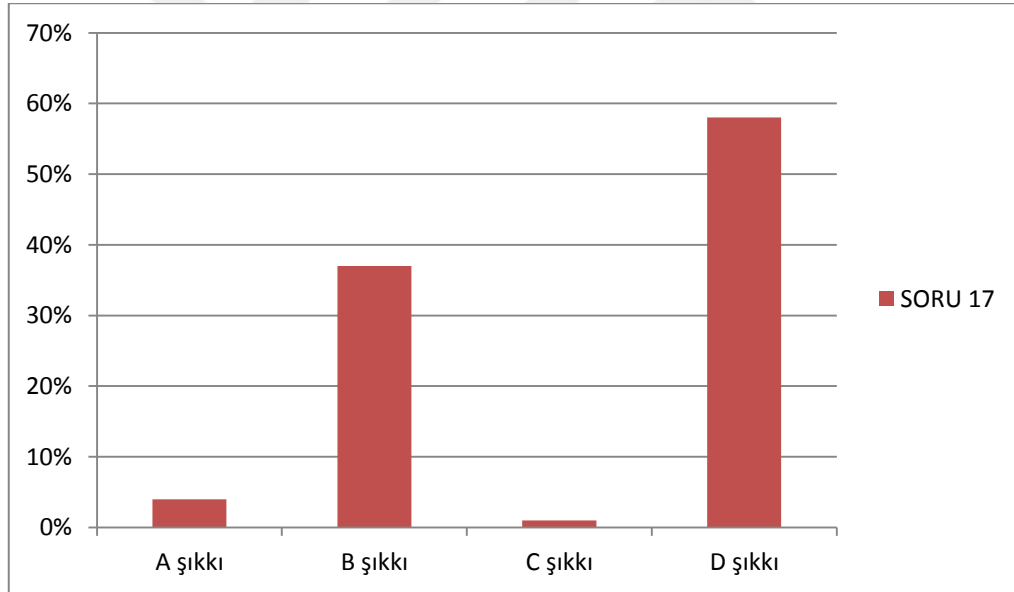
- % 68'si uygun mevsimlerde hep dışarıda otlattıklarını,
- % 2'si tarım ürünlerinden temin ettiklerini,
- % 1'i ormanlardan dal faydalanması yapmadıklarını,
- % 11'i fenni yem satın aldıklarını,
- % 18'i yazın otları derip kışın verdiklerini ifade etmiştir.

Köylerde Nisan ayı itibariyle hayvanlar otlak alanlara salınmaktadır. Kasım ayına kadar hayvanların besin ihtiyacı bu şekilde karşılanmaktadır. Yaz aylarında yeşeren otlar kesilerek kurutulmaya bırakılır ve kış ayları için balyalar hazırlanır, bu balyaların yetmeyeceği tahmin edildiğinde hayvanlar için hazır yem alımı yapılır.

Köylülerin ve orman teşkilatının ifadelerine göre yasak olmasına rağmen ormandan otlatma yapıldığı tespit edilmiştir. Gençlik sahalarında dikenli tel ihatası bulunduğundan hayvanların alana girmesine karşı önlem alınmıştır.

Soru 17 - Isınma ve pişirme için yakıt olarak ne kullanıyorsunuz?

- Her ikisi için de kömür
- Her ikisi için de odun
- Isınma için kömür, pişirme için odun
- Isınma için odun, pişirme için tüp gazı

Şekil 4.17 17.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Katılımcıların,

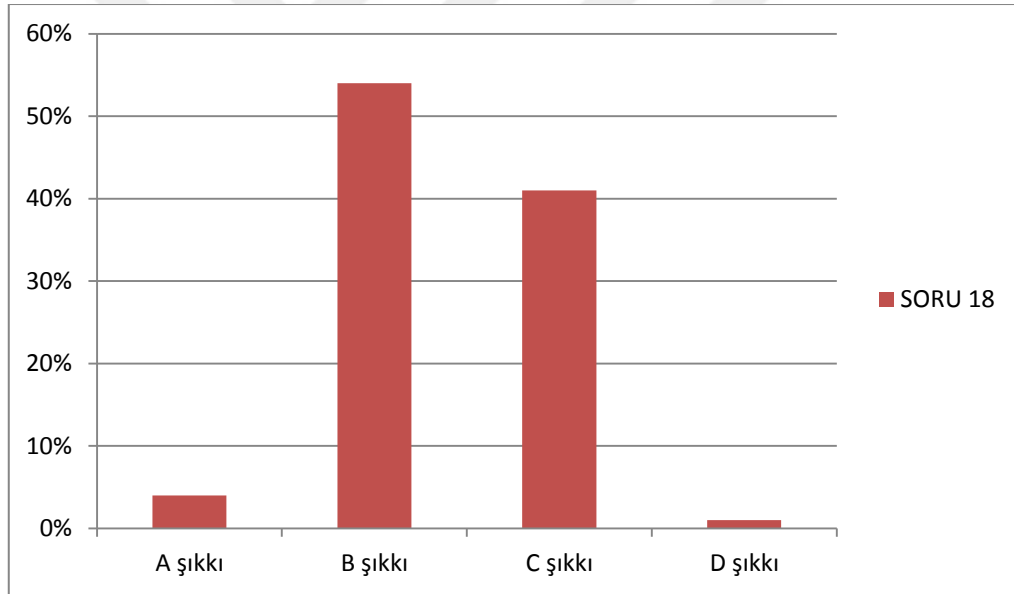
- % 4'ü her ikisi için de kömür,
- % 37'si her ikisi için de odun,
- % 1'i ısınma için kömür, pişirme için odun/ tüp gaz,
- % 58'i ısınma için odun, pişirme için tüp gazı kullandıklarını beyan etmiştir.

Kullanılan sobalar ısıyı muhafaza edecek tarzda değildir. Oduna olan ihtiyaç yüksek orandadır. Bu durum yakacak temini yönünden ormana olan baskıyı arttırmaktadır. Yakacak temini, işletmece ve bunun yanı sıra üretim artıkları olan dal ve kozalak toplanması şeklinde sağlanmaktadır.

Yemek için genellikle tüp gaz kullanılmaktadır. Kuzineli soba ise odun ateşiyle hem ısınma hem de yemek pişirme amaçlı kullanılmaktadır.

Soru 18 - Çocukların Eğitiminin Genelde Hangi Seviyede Sağlanabildiği ?

- a) Hiç okutmadım
- b) İlköğretimi okutuyorum
- c) Liseyi okutuyorum
- d) Üniversiteyi okutuyorum

Şekil 4.18 18.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Katılımcılar bu soruyu verdiği yanıtlar,

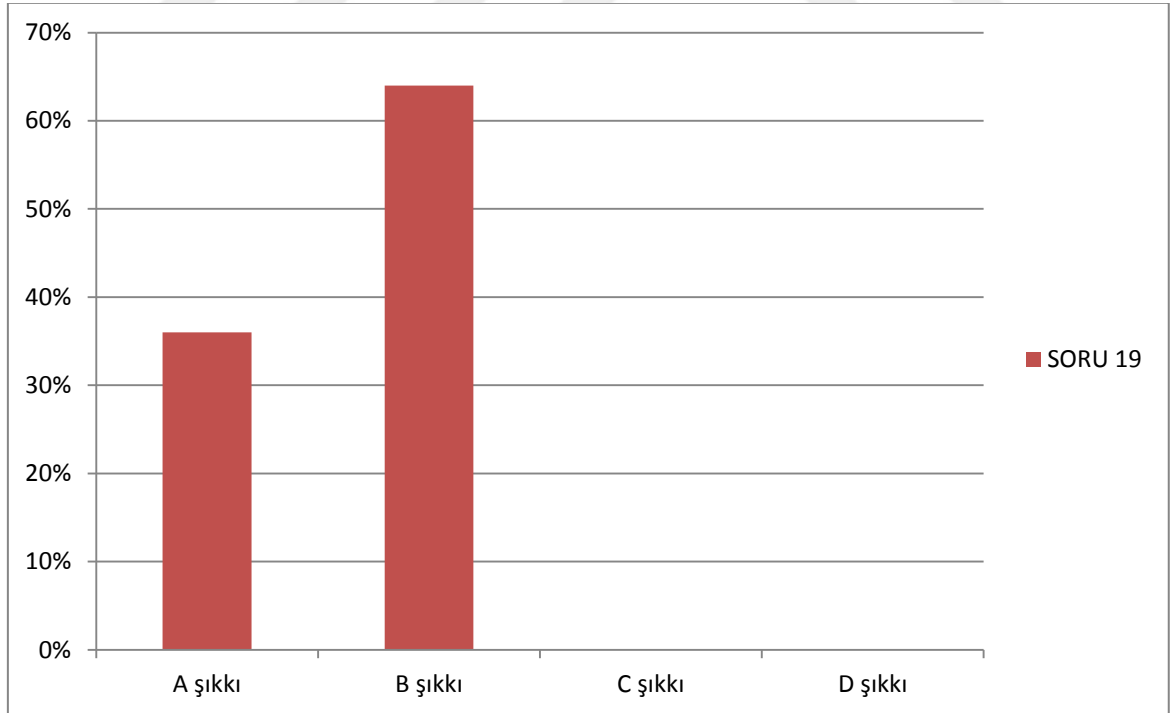
- % 4 hiç okutmadım,
- % 54 ilköğretimi okutuyorum,
- % 41 liseyi okutuyorum,
- % 1 üniversiteyi okutuyorum, şeklinde sıralanmaktadır.

Üniversite eğitimi düzeyinin düşük olması; ilköğretimde yeterli alt yapının sağlanamamış olması, şehirde ya da ilçede alınan lise düzeyi eğitiminin güç şartlar altında gerçekleşmesi, öğrenim gören çocukların farklı işlerde çalışma zorunluluğu, ailenin içinde bulunduğu ekonomik problemler ve yüksek eğitim bilincinin yörede yerleşmemiş olmasından kaynaklanmaktadır.

Eğitim gören çocuklar ailelerine ekonomik katkı sağlamak durumundadırlar. İlköğretim düzeyinde hayvanlara bakma, tarlada, bahçede yardımcı olma vb. işlerde çalışılmaktadır. Çocuklar lise düzeyinde okurken, orman işlerinde ve daha çok nakit getirisi olan işleri de yapma veya zanaat öğrenme durumunda kalmaktadır. Bu durum ailenin içinde bulunduğu zor ekonomik yapıdan kaynaklanmaktadır.

Soru 19 – Aileniz kaç kişiden oluşuyor?

- a) 1 – 4 kişiyiz
- b) 5 – 8 kişiyiz
- c) 9 – 10 kişiyiz
- d) 11 ve daha fazla kişiyiz

Şekil 4.19 19.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Ankete katılanların,

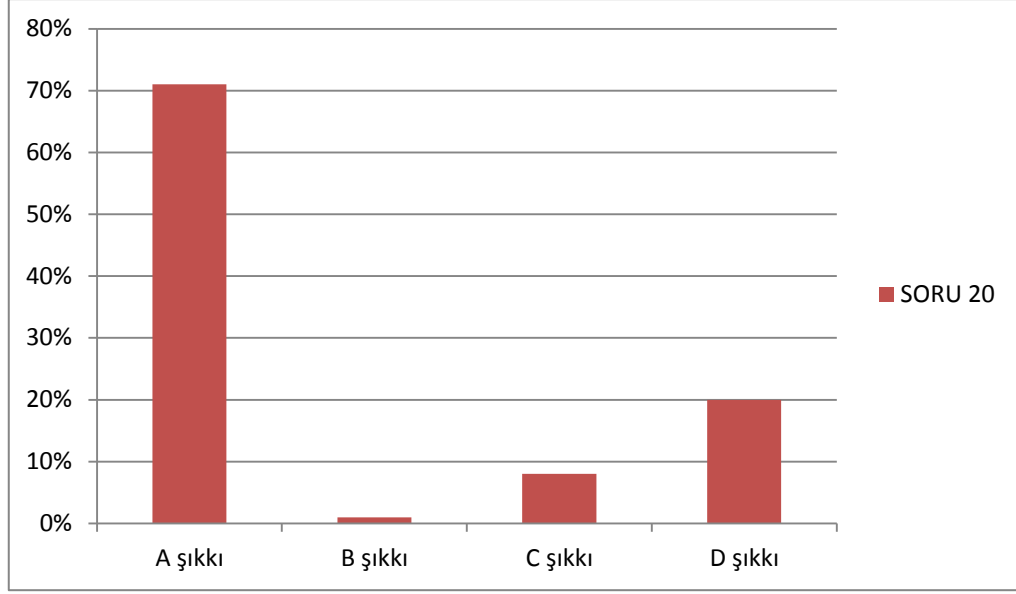
- % 36'sı 1-4 kişiyiz,
- % 64' ü 5-8 kişiyiz yanıtını vermiştir.

Köylerdeki aileler genellikle 5-8 kişilik bir aile yapısından oluşmaktadır. Bu aileler ortalama 3-6 adet çocuk sayısına sahiptir. Bu çocuklar ilköğretimlerini Pınarbaşı ilçesinde tamamlamaktadır. Köylerdeki ailelerin maddi durumu, çocuklarını okutabilmek ve diğer gereksinimlerini karşılayabilmek için yeterli düzeyde değildir. Bu nedenle bir kısmı çocuklarını okutmakta zorluk çekerken bir kısmı da hiç okutamamaktadır. Pınarbaşı ilçesinde iş imkânı fazla olmadığı için okuyamayan erkek çocukların çoğu imkânların daha fazla olduğu İstanbul ve Kastamonu'ya gitmektedir. Yöredeki bir kısım öğrenci ise yükseköğrenim nedeni ile ailesinden ayrılmak zorunda olup, okulları bittiğinde köye dönmeleri ancak tatillerde olabilmektedir.

Yetersiz ekonomik durum ailenin genç bireylerini evden ayrılmak mecburiyetinde bırakmaktadır. Kırsal kesimde yaşanan bu istihdam dar boğazı aile bireylerinin birbirinden ayrılmasını tetiklemektedir. İlçe dışına istihdam amacı ile çıkan aile fertleri genelde asgari ücret karşılığı niteliksiz işgücü olarak çalışmaktadır.

Soru 20- Sizce şehre göç edenler geçimini nasıl sağlıyor? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- a) Vasıfsız işçi olarak
- b) Devlet çalışanı olarak
- c) Sağlayamıyor
- d) Kendi işlerini kurarak

Şekil 4.20 20.Soruya verilen yanıt yüzdeleri

Katılımcıların,

- % 71'i vasıfsız işçi olarak,
- % 1'i devlet çalışanı olarak,
- % 8'i geçimlerini hiç sağlayamadığını,
- % 20'si ise kendi işlerini kurmuş olduklarını belirtmiştir.

Anket sorularına verilen cevaplardan da anlaşılacağı üzere İstanbul'a ve Kastamonu'ya erken göç etmenin avantajını kullanarak %20'lik kısım kendi işyerlerini kurmuş olduklarını ifade etmiştir.

4.2. Ki-Kare (CHI-SQUARE) Testi

"Ki-Kare" testi değişkenlerin bağımsızlığını ölçmede yaygın olarak kullanılır. Öte yandan "Ki-Kare" analiz yöntemi iki değişken arasında ilişkinin şiddeti konusunda oldukça sınırlı bilgi verir. Gözlenen "Ki-Kare" değerinin büyüklüğü sadece modelin veriye uyumunun bir göstergesi değildir. Bu değer örnek hacminden de etkilenmektedir. Bu nedenle "Ki-Kare" analiz yöntemiyle ilgili olarak bilinmesi gereken en önemli özellik serbestlik derecesidir. Serbestlik derecesi arttıkça "Ki-Kare" normal dağılımına benzemeye başlar. Ayrıca "Ki-Kare" değeri serbestlik değerine bağlı olduğunda, analizde yer alan gözlem sayısı arttıkça "Ki-Kare" değeri de artar. Sonuçta anlamlı farklılıkların varlığına ilişkin işaretler elde etme olasılığı da artar. "Ki-Kare" analiz yönteminde H_0 (Sıfır hipotezi) olarak değişkenler arasında ilişki yoktur varsayımı öne sürülür. Aslında "Ki-Kare" analiz

yöntemi iki değişken arasında sistematik bir ilişkinin var olup olmadığını belirlemeye yardım eder. Yani "Ki-Kare" analiz yöntemi bir çapraz çizelgede yer alan değişkenler arasındaki gözlenen ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını test etmek amacıyla kullanılır (Güngör ve Bulut, 2008; Demircioğlu, 2014).

Bu nedenle "Ki-Kare" analiz yöntemi daha çok düşük ölçüm düzeyindeki değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde kullanılır. "Ki-Kare" analiz yöntemi gözlenen frekans değeri ile teorik olarak beklenen frekans değerlerinin karşılaştırmasını yapar. Bir çapraz çizelgede yer alan her bir hücre için bu iki değer arasındaki farkın kareleri alınır beklenen değere olan oranı bulunur. Bu oranların toplamı ise "Ki-Kare" değerini verir. Bulunan bu değer kritik çizelge değerinden büyük ise anlamlı bir ilişkinin varlığından söz edilebilir (Anonim, 2013; Demircioğlu, 2014).

Örnekler;

Öğretmenlerin öğrenim yöntemlerine ilişkin uyguladıkları yöntemler arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Üniversite Öğrencilerinin barınma yeri konusundaki tercihleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Ki-Kare Bağımsızlık Testi veri setindeki değişkenlerin farklı ölçütlere ya da belirli amaca göre iki ya da daha çok yönlü çapraz çizelge biçiminde sınıflandırılması halinde değişkenlerin belirlenen özellikleri arasında bir bağımlılığın olup olmadığı test edilmek istenebilir. Değişkenlerin alt grupları arasında bağımlılık, birlikte değişim olup olmadığını ortaya çıkarmak amacıyla uygulanan "Ki-Kare" testi "Ki-Kare" bağımsızlık testi olarak adlandırılır. H_0 Hipotezi bağımlılık yoktur şeklinde adlandırılır. "Ki-Kare" bağımsızlık testi, çizelge tipine çizelge gözlerinde frekansların beklenen değerlerinin büyüklükleri göz önüne alınarak farklı şekillerde uygulanır ve farklı isimlerle belirtilir (Anonim; 2013).

4.2.1. Ki-Kare test istatistiği

Ki-Kare testinde,

$$\chi_{hes}^2 = \sum_{j=1}^k \frac{(G_j - B_j)^2}{B_j}$$

Formülü kullanılarak hesaplamalar yapılmaktadır (Anonim; 2013). Formülde;

X^2 = Ki-Kare değeri

G = Gözlenen sıklık

B = Beklenen sıklığı ifade etmektedir.

4.2.2. Ki-Kare testi hangi durumlarda kullanılır

Ki-Kare Testi;

1. İki ya da daha çok grup arasında fark olup olmadığının testinde,
2. İki değişken arasında fark olup olmadığının testinde
3. Gruplar arasında homojenlik testinde
4. Örneklemden elde edilen dağılımın istenen herhangi bir teorik dağılıma uyup uymadığının testinde (uyum iyiliği testi) kullanılır (Güngör ve Bulut, 2008).

4.2.3. Örneklem büyüklüğü

Bir bütünde ya da evrende örnek alma işlemi hayat başladığından bu yana yapılagelmektedir. Bir tencereden tadına ya da tuzuna bakmak için alınan bir kaşık yemek, bir araştırmacının toplumdaki bazı kişilere bir konuda görüş sorması, laboratuvar teknisyeninin, bir kişinin vücudundaki kandan bir damla alarak kanın bazı niteliklerini incelemesi, peynir alırken bir parça alıp tadına bakılması, birer evren – örneklem ilişkisidir. Ancak bazı örnekler evreni tümüyle temsil ederken bazı örneklerde bu temsiliyet yoktur. Örneğin bir damla kan vücuttaki bütün kanı temsil edebilir, ancak bir okulda seçilen 10 öğrenci tüm okulu temsil etmeyebilir. Bunun için örneklemin nasıl seçildiği önemlidir (Karatay, 2013).

Örneklemin en güç aşaması örneklem büyüklüğünün saptanmasıdır. Güvenilir sonuçlar elde edebilmek için en uygun örneklem büyüklüğü ne olmalıdır sorusuna kesin yargılarla yanıt verilemez. Ancak yaklaşık hesaplamalarla bir sonuca varılabilir. Yeter ki seçilecek örneklem evreni temsil etme yeteneğini taşıyan en küçük sayı olabilsin (Karatay, 2013).

Sayısı belli olan evrendeki hesaplamalarda aşağıdaki formül kullanılır.

$$n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{D^2(N - 1) + t^2 \cdot p \cdot q}$$

n = Hedef kitledeki birey sayısı

N= Örneklem alınacak birey sayısı

p = incelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)

q = incelenen olayın görülmeyiş sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı)

t = Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t Çizelgesine göre bulunan teorik değer

d = Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen örnekleme hatasıdır (Karatay, 2013).

Araştırmada yörenin sosyo-ekonomik yapısını ve muhtemel sorunları ortaya çıkarmaya yönelik hazırlanan 20 soruluk anket, 300 kişi üzerinde uygulanmıştır. Uygulama öncesi örneklem büyüklüğü de yukarıdaki formül aracılığıyla hesaplanarak 224 kişi bulunmuştur. İlçe genel nüfusunun kırsalda yaşayan kesimi ilçe merkezindeki nüfustan daha fazladır. Anket tekniği doğrudan kırsalda yaşayan katılımcılar üzerinde uygulandığından ölçülmek istenen büyüklüğün ana kütlede bulunma oranı tahminen %80 olarak alınmıştır. Yapılan işlemler aşağıda açıklanmıştır:

n = Hedef kitledeki birey sayısı

N = Örneklem alınacak birey sayısı (2435)

p = incelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı) (0.2)

q = incelenen olayın görülmeyiş sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı) (0.8)

t = Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t Çizelgesine göre bulunan teorik değer (1.96)

d = Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen örnekleme hatası (0.05)

$$n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{D^2(N - 1) + t^2 \cdot p \cdot q}$$

$$n = \frac{(2435) \times (1.96)^2 \times (0.2) \times (0.8)}{(0.05)^2 \times (2434) + (1.96)^2 \times (0.2) \times (0.8)}$$

n = 223.397 yani 224 kişiye anket uygulanmalıdır.

4.2.4. Ki-Kare testi ile orman suçları ve öğrenim düzeyi arasındaki ilişkinin belirlenmesi

Çizelge 4.1. İşlenen suç ve öğrenim düzeyi arasındaki ilişki

İşlenen Suçun Türü	Öğrenim Düzeyi			
	İlk Öğrenim (kişi)	Orta Öğrenim (kişi)	Yüksek Öğrenim (kişi)	Toplam (kişi)
Kaçakçılık	50	20	10	80
Açmacılık	20	32	8	60
İşgal ve Faydalanma	60	14	11	85
Orman Yangını	37	32	6	75
Toplam	167	98	35	300

Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü'nün 1980-2003 yılları arasındaki kayıtlarına göre orman suçu işleyen kişi adeti ve işlenen suç türü ile kişilerin öğrenim düzeyleri yukarıdaki çizelgede gösterilmiştir. Pınarbaşı Orman İşletme Müdürlüğü kayıtlarında bulunan orman suçlarını işleyen şahısların öğrenim düzeylerini öğrenmek için 2001 yılı ve sonraki yıllarda işlenen suçlar için suç kayıtlarında bulunan T.C. kimlik numaraları ile nüfus kayıtları sorgulanmış olup, bu sorgulama sonucunda tespit edilen şahıslar ile görüşmeler yapılarak öğrenim düzeyleri tespit edilmiştir. 2001 yılı öncesi işlenen orman suçlarında ise suç zabıtlarındaki baba adı, köyü ve suça konu alandan yola çıkılarak şahıslar tespit edilmiş ve görüşmeler yapılarak öğrenim düzeyleri tespit edilmiştir. Hayatını kaybeden şahısların ailelerine sorularak öğrenim düzeyleri tespit edilmiştir.

Suç işleyen insanların işledikleri suç ile onların öğrenim düzeyleri ilişkili değilse beklenen frekansların, çizelgedeki gibi bir dağılım gerçekleştirmesi gerekir.

Toplam 300 bireyden kaçakçılık suçunu işleyenler 80 kişi olup öğrenim düzeylerine bakılmaksızın bu denemede yer alan her insanın kaçakçılık suçunu işleme olasılığı 80/300'dür.

Bu insanların hepsi ilköğrenim düzeyinde olsaydı, suç işleme olasılığı 80/300 olarak gözlemlenecekti. Oysa ilköğrenimli 167 kişi mevcuttur. Dolayısıyla, hesaplamalar

sonucu $[167*(80/300)]$ 45 kişi olarak bir beklenti gerçekleşmektedir. Buna karşılık ilköğrenimli 50 kişinin kaçakçılık yaptığı gözlemlenmiştir. Diğer bir ifadeyle, 45 kişilik suç işleme beklentisine karşılık 50 kişilik bir gerçekleşme söz konusudur. Aynı teknik ile diğer veriler de hesaplanıp Çizelge 8.5'de parantez içinde gösterilmiştir.

Çizelge 4.2. İşlenen suç ve öğrenim düzeyi arasındaki ilişkinin karşılaştırılması

İşlenen Suçun Türü	Öğrenim Düzeyi			
	İlk (kişi)	Orta (kişi)	Yüksek(kişi)	Toplam (kişi)
Kaçakçılık	50 (44.53)	20 (26.13)	10 (9.33)	80
Açmacılık	20 (33.4)	32 (19.6)	8 (7)	60
İşgal ve Faydalanma	60 (47.31)	14 (27.76)	11 (9.92)	85
Orman Yangını	37 (41.75)	32 (24.5)	6 (8.75)	75
Toplam	167	98	35	300

Kurulan hipotezler aşağıdaki gibidir:

H_0 =Gözlenen ve beklenen frekanslar arasındaki farklar, çok küçük farklardır, tesadüfe bağlı olarak ortaya çıkmışlardır, öğrenim düzeyi ile işlenen suç türü birbirinden bağımsız değişkendir. Bu iki değişken arasında ilişki yoktur.

H_1 = Gözlenen ve beklenen frekanslar arasındaki farklar tesadüfe bağlı olmayacak kadar büyüktür öğrenim düzeyi ile işlenen suç türü arasında bir ilişki vardır.

Anlamlılık Düzeyi :

$Q=0.05$ ve $n=300$ olsun gözlenen ve beklenen frekansların farklarına dayalı olarak χ^2 değeri toplanarak, test istatistiğini oluşturacak χ^2 bulunacaktır.

$$\chi_{hes}^2 = \sum_{j=1}^k \frac{(G_j - B_j)^2}{B_j}$$

$$\chi_{hes}^2 = \frac{(50 - 44.53)^2}{44.53} + \dots + \frac{(9 - 6)^2}{6} = 28.14$$

Serbestlik derecesi;

V = Serbestlik derecesi

R = Sütun sayısı

C= Satır sayısı

$$V=(R-1)(C-1)= (3-1)(4-1)=6$$

$$\chi_{0.05;6}^2 = 12.592$$

$$\chi_{hes}^2 = 28.14 > \chi_{0.05;6}^2 = 12.592$$

Nedeniyle H_0 hipotezi reddedilecek, H_1 kabul edilecektir. Sonuç olarak, ” işlenen suçun türü ile öğrenim arasında istatistik bakımdan anlamlı ve önemli bağlantı” bulunmuştur. Öğrenim düzeyi arttıkça işlenen suç oranı azalmaktadır.

Çizelge 4.3. Ki-Kare Testi ile göçün nedenleri ve ekonomik durum arasındaki ilişkinin belirlenmesi

Göçün Nedenleri	Ekonomik Durum			
	Kötü Seviyede	Orta Seviyede	İyi seviyede	Toplam
Eğitim	42	37	42	121
Ekonomik Nedenler	64	46	21	131
Sosyal Nedenler	21	18	9	48
Toplam	127	101	72	300

Pınarbaşı ilçesi ve köylerinde yaşayan insanların bir kısmı zamanla Kastamonu ve İstanbul’a göç etmiş, Yaz aylarında yaşamış oldukları yerlere geri dönmektedir. 2 soruluk anket çalışması yapılmıştır. 318 kişinin 18 kişisi anketteki soruya birden fazla yanıt verdiklerinden, bunlar değerlendirmeye alınmamıştır. Ankete verilen cevaplara göre göçün nedenleri ve ekonomik durum arasındaki ilişki incelendiğinde:

Göç eden insanların göç nedeni ile ekonomik durumları ilişkili değilse beklenen frekansların, çizelgedeki gibi bir dağılım göstermesi gerekir.

Toplam 300 bireyden eğitim durumundan dolayı göç eden 121 kişi olup ekonomik duruma bakılmaksızın bu denemede yer alan her insanın eğitimden dolayı göç etme olasılığı 121/300’dür.

Bu insanların ekonomik durumu kötü seviyede olsa (121/300) olarak gözlemlenecek. Oysa ekonomik durumu kötü seviyede 127 kişi mevcuttur. (121/300)'ü $127 \cdot (121/300) = 51$ kişi eder. Buna karşılık ekonomik durumu kötü seviyede 42 kişinin eğitimden dolayı göç yaptığı gözlemlenmiştir. Diğer bir ifadeyle, 52 kişilik beklentiye karşılık 42 kişilik bir gerçekleşme söz konusudur. Aynı teknik ile diğer veriler de hesaplanıp çizelgede parantez içinde gösterilmiştir.

Çizelge 4.4. Göçün nedenleri ve Ekonomik durum arasındaki ilişkinin karşılaştırılması

Göçün Nedenleri	Ekonomik Durum			
	Kötü Seviyede (kişi)	Orta Seviyede (kişi)	İyi seviyede (kişi)	Toplam (kişi)
Eğitim	42(51,22)	37(40,73)	42(29,04)	121
Ekonomik Nedenler	64(55,45)	46(44,10)	21(31,44)	131
Sosyal Nedenler	21(20,32)	18(16,16)	9(11,52)	48
Toplam	127	101	72	300

Kurulan hipotezler aşağıda verilmektedir:

H_0 =Gözlenen ve beklenen frekanslar arasındaki farklar, çok küçük farklardır, tesadüfe bağlı olarak ortaya çıkmışlardır, ekonomik durum ile ekonomik nedenler birbirinden bağımsız değişkendir. Bu iki değişken arasında ilişki yoktur.

H_1 = Gözlenen ve beklenen frekanslar arasındaki farklar tesadüfe bağlı olmayacak kadar büyüktür ekonomik durum ile ekonomik nedenler arasında bir ilişki vardır.

Anlamlılık Düzeyi :

$Q=0.05$ ve $n=300$ olsun gözlenen ve beklenen frekansların farklarına dayalı olarak χ^2 değeri toplanarak, test istatistiğini oluşturacak χ^2 bulunacaktır.

$$\chi_{hes}^2 = \sum_{j=1}^k \frac{(G_j - B_j)^2}{B_j}$$

$$\chi_{hes}^2 = \frac{(42 - 51.22)^2}{51.22} + \dots + \frac{(9 - 11.52)^2}{11.52} = 13.44$$

Serbestlik derecesi;

V= Serbestlik derecesi

R= Sütun sayısı

C= Satır sayısı

$$V=(R-1)(C-1)= (3-1)(3-1)=4$$

$$\chi_{0.05;4}^2 = 9.49$$

$$\chi_{hes}^2 = 13.44 > \chi_{0.05;4}^2 = 9.49$$

Nedeniyle H_0 hipotezi reddedilecektir, H_1 kabul edilecektir. Sonuç olarak, "Göçün nedeni ile ekonomik durum arasında istatistik bakımdan anlamlı önemli bağlantı" vardır. Bir diğer ifadeyle, içinde bulunulan yetersiz ve ekonomik koşullar yöre halkını ilçe ve şehirlere göçe zorlamaktadır.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Türkiye orman varlığı bakımından 22.3 milyon ha alana sahiptir. Bu orman varlığı Türkiye yüz ölçümünün %28,6'sına tekabül etmektedir. Ormanlık alanın artımının devamlılığı için ormancılık politikaları uygulanmakta olup bu politikalar ormanların korunmasını, geliştirilmesini ve ormanlardan çok yönlü faydalanmayı sağlama yönündedir. Bu politikalar uygulanırken orman alanları her geçen gün artarken orman köylülerinin nüfusu ve ormanlara olan baskı azalmaktadır. Orman köylüsü ve orman civarında yaşayan köylüler geçimlerini ormanlardan sürdürmeye devam etmektedir.

Orman köylerinde yaşayan insanlar, ekonomik açıdan orman kaynaklarına sıkı sıkıya bağımlıdır. Bu bağımlılık kimi zaman ormanlardan illegal yollarla faydalanmalara da neden olabilmektedir. Tanzimat'tan bu yana ormanlardan faydalanma konusunda birçok düzenlemeler yapılmasına rağmen kırsal alanlarda karşılaşılan darboğazlar tamamen aşılamamaktadır. 1985-2016 yılları arasındaki orman köyleri nüfusu, orman içi ve orman bitişiği köy sayısı incelendiğinde kırsalda nüfusun hızla azaldığı görülmektedir. Kırsalda nüfusun azalmasında sadece bir sorunun olmadığı birden çok sorunun olduğu bilinmektedir. Sorunlardan bir tanesi de gelir dağılımının düzensizliğidir. Pınarbaşı örneğinde de olduğu gibi mikro ölçekte eğitim düzeyinin düşüklüğü, alternatif iş olanaklarının kıtlığı, üretim hammaddelerinin pahalılığı, gelir arttırıcı ve gıda güvenliği sağlayıcı uygulamaların yetersizliği, katılımcılığın sağlanamaması; makro ölçekte de gelir dağılımının düzensizliği, yoksulluğun azaltılmasına ve kırsal kalkınmaya yönelik etkin ve tutarlı politika ve stratejilerinin geliştirilememesi, ilgili devlet kuruluşları arasında eşgüdüm ve bütünleşmenin sağlanamaması, kalkınma planlarının hazırlanmasında kırsalda yaşayan yöre halklarının demografik ve sosyo-kültürel durumlarının yeterli düzeyde yansıtılmaması ya da bunların sık sık güncellenmemesi, projelerin yürütülmesi sırasında izleme ve değerlendirme aşamalarının eksik kalması gibi konular sıkça karşılaşılan sorunlar arasındadır.

Türkiye'de birçok orman köylüsünün bulunduğu düşünüldüğünde pek çok sorunların var olduğu ve bunların kısa dönemde aşamadığı gözlemlenmektedir. Orman köylülerinin bu sorunları çözme yolunda hem kendi haklarını kullanabilme hem de teşkilatlı bir şekilde faaliyet gösterme kapasiteleri istenilen düzeyde değildir. Politik anlamda görülmektedir ki; orman köylerinde yoksulluğun azaltılması ve kırsal kalkınmaya yönelik tutarlı ve etkin politika ve stratejilerin yeterli ölçüde geliştirilememesi ve bununla birlikte sorunların aşılması noktasında rasyonel yöntemlerin yetersizliği dikkat

çekmektedir. İlgili devlet kuruluşlarının çalışmaları birbirinden kopuk yürütülmekte, aralarında gerekli eşgüdüm ve entegrasyon sağlanamamaktadır. Fakat bu kopukluk giderilmeye çalışıldığında yerel yönetimlerin yoksullukla mücadelede rollerinin etkili olduğu görülmektedir. Orman kaynaklarının yoksulluk yönetiminde kırsal kalkınma hamleleri ve sosyal ormancılık faaliyetleri önemli rol oynamaktadır. Oluşturulan bu temel ile orman köylülerinin yoksulluğunun azaltılması ve gelir düzeylerinin artırılması hedeflenmektedir. ORKÖY çalışmalarıyla da destek sağlanmaktadır.

Kastamonu Pınarbaşı ilçesinde orman köylülerinin geçim kaynaklarının başında ormancılık ve hayvancılık olduğu yapılan anketler sonucunda anlaşılmıştır. İlçe halkının nüfusunun yarıdan fazlası orta yaşlı ve yaşlı insanlardan oluşmaktadır. Genç nüfusun ilçe dışına İstanbul'a ve Kastamonu'ya öncelikle ekonomik şartların zorluğundan dolayı göç ettiği saptanmıştır. Genç nüfusun göç etmesi ile ilçede tarımla uğraşan kişilerin sayısı azalmakta ve yerel halk tarımsal ihtiyaçlarını dışarıdan karşılamaktadır.

Orman köylerinde bulunan insanlar için yaşam düzeyindeki imkanlar ve kaynaklar sınırlıdır. Bu nedenle yaşam standardı Türkiye ortalamasının, hatta kırsal kesim ortalamasının altındadır. Topoğrafik şartlar tarımı olumsuz yönde etkilemektedir. Bununla beraber eğitim, sağlık, ulaşımdan yararlanma durumu da düşük seviyede gerçekleşmektedir. Bu nedenle orman köylerinde yoksulluğu azaltmak ve orman köylüsünün refah düzeyini artırarak ormanlar üzerindeki olumsuz etkileri azaltmak için;

- ORKÖY Projelerinden yararlanma şartlarında düzenlemeler yapılarak; örneğin projeden faydalanan kişilere birbirlerine kefil olma şartı kaldırılarak teşvikler artırılmalıdır.
- ORKÖY Projeleri kalıp projeler olmamalı, yöreden yöreye değişiklikler göstermeli; örneğin orman emvalinin m³ olarak en çok olduğu Kastamonu'da iş güvenliği elbiselerinin ORKÖY proje kapsamında orman emvali üretiminde çalışan kişilere verilmesiyle, iş kazalarının minimum düzeye inmesi de sağlanacaktır.
- Orman köylülerinin kalkınma projelerinde, kurumların birbirleriyle olan iletişimlerinin artırılması ile orman köylülerine sağlanacak olanaklar artacaktır.
- Orman köylüleri özel ağaçlandırma çalışmalarına teşvik edilmeli, daha fazla katılım sağlanarak gerekli tedbirler alınmalıdır. Hem odun üretimi yapılabilen hem de meyvesinden yararlanılan ve katma değeri yüksek olan ağaçların (ceviz, kestane, kızılcık, yabani kiraz, fıstık çamı, vb.) geliştirilmesi ile orman köylüsüne önemli bir gelir kaynağı sağlanabilir.

- Arıcılık az sermaye ile çok kâr sağlayan, kısa vadede uygulamaya konulan bir projedir. Bu projede öncelikle orman köylülerine arıcılık konusunda eğitim verilmesi ile arıcılıktan elde edilecek verimin artırılması hedeflenmektedir. Kırsal alanda arıcılık projeleri yaygınlaştırılmalı ve orman köylüsüne verilecek bireysel kredilerde arıcılık kredileri artırılmalı ve elde edilen ürünlerin pazarlanmasında halka olanaklar sunularak orman köylüsünün geçimine destek sağlanmalıdır.
- Doğal olarak yetişen ve ekonomik öneme sahip odun dışı orman ürünleri (kekik, adaçayı, sığla yağı, defne, mantar, reçine, kozalak, çam fıstığı vs.) kültüre alınarak özellikle kooperatifler aracılığı ile üretilmeli, devletin desteği ile pazarlanarak orman köylüsüne gelir ve istihdam olanağı sağlanmalıdır.
- Ekonomik önem teşkil eden, doğal olarak doğada yaygın bir şekilde bulunan odun dışı orman ürünlerinden özellikle mantarın kültüre alınarak, kooperatifler aracılığı ile ve devletin de desteğiyle pazarlanarak orman köylüsüne gelir ve istihdam olanağı sağlanmalıdır.
- Kastamonu Pınarbaşı ilçesinde bulunan ve tez kapsamında tanıtımı yapılan, doğal güzelliklerin ekoturizm açısından önemli potansiyelleri bulunmaktadır. Bölgede ekoturizme ilişkin gerekli çevre düzenleme planlarının ivedi olarak hayata geçirilmesi, gerekli tanıtımların basın, yayın, televizyon, internet, aracılığıyla yapılması kırsal kalkınma ve geçim kaynağı bağlamında önemli bir adım olacaktır.

KAYNAKLAR

- Acar, H., 2015. Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 4, (8)
- Aktan, C. C. ve Vural, İ. Y., 2002. “Gelir Dağılımında Adaletsizlik ve Gelir Eşitsizliği: Terminoloji, Temel kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri” Yoksullukla Mücadele Stratejileri, Coşkun Can Aktan (ed.), Ankara.
- Anonim, 2013a, (http://www.istatistikanaliz.com/ki-kare_analiz_testi.asp)
- Anonim, 2013b, (<https://mehmeterdalodabas.wordpress.com/tag/kirsal-kalkinma-nedir/>)
- Arnold JEM. Dewees PA. 1995. Tree management in farmer strategies to agricultural intensification. Oxford University Press, UK.
- Aydın, İ. Z., 2010. “Ekoturizmin Türkiye Orman Köylüleri Kalkınmaları Üzerindeki Sosyo-Ekonomik Etkilerinin Ölçümü: Artvin Camili Biyosfer Rezerv Alanı Örneği”, Yüksek Lisans Tezi
- Bass, S., Reid, H., Satterthwaite, D. ve Steele, P., 2005. Reducing poverty and sustaining the environment: The politics of local engagement. The International Institute for Environment and Development, Earthscan Publication Limited. London, UK.
- Başoğlu, U., Ölmezoğulları, N. ve Parasız, İ. 1999. Gelir Bölüşümü, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri, Bursa Enstitüsü, Umut Matbaacılık, Trabzon.
- Buğra, A., 2011. Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye’de Sosyal Politika, 2. Baskı İletişim Yayınları, İstanbul
- Bulutcu, A. B., 2015. IPARD Programı ile Ulusal Kırsal Kalkınma Programlarını Tamamlayıcılık Açısından Değerlendirilmesi
- Burkhauser, Richard, V., Crews, Amy, D., and Daly, Mary, C., 1997. “Recounting Winners and losers in the 1980s: A critique of income distribution measurement methodology”, Economic Letters, 54, ss. 35-40.,
- Cammack, P., 2004. “What the World Bank Means by Poverty Reduction, and Why It Matters”, New Political Economy, Vol. 9, No.2.
- Chossudovsky, Michel, 1999. Yoksulluğun Küreselleşmesi, Çivi Yazıları, İstanbul
- Çağlar, Y. 1986. Türkiye’de Orman Köylüleri ve Kalkındırılmasına Yönelik Etkinlikler. MPM Yayın No: 340, Ankara

- Çetinkaya, Ş., 2012. Türkiye’de Sosyal Yardımlaşma Müessesesi Doktora Tezi, Kütahya
- Dalay, İ., 2013. Yönetimin Tarihsel Gelişimi
- Demircioğlu, H., 2014. Karatepe-Aslantaş Milli Parkında Rekreatif Kullanımların Ekonomik Analizi ve Yönetimsel Araştırmalar
- DPT, 2001. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı-Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu
- DPT, 2006. Ormancılık Sektörü Mevcut Durum Değerlendirilmesi Raporu
- DPT, 2007. Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2007-2013)
- DPT, 2007. Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2007-2013)
- Eren, E. 2003. Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar). İstanbul: Beta Yayınları
- Esengün, K., Akça, H., Sayılı, M., 2002. Dağlık ve Ormanlık Alanlarda Kırsal Turizm Faaliyeti ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma, I. Ulusal Ormancılık kooperatifleri Sempozyumu, 22-23 Mart, 2002, Kastamonu.
- FAO/RAPA, 1998. Participatory Monitoring and Evaluation (Handbook for Training Field Workers). FAO/RAPA Publication No:1988/2, Bangkok, Thailand.
- Gülçubuk, B. ,Yıldırak, N. , Kızılaslan, N. , Özer, D. , Kan, M. , Kepoğlu A., 2010. “ Kırsal Kalkınma Yaklaşımları ve Politika Değişimleri” Türkiye Ziraat Mühendisliği VII. Teknik Kongresi, Ankara: TMMOB, Ziraat Mühendisleri Odası
- Gümüş, C. 1999. 2000’li Yıllara Girerken Türkiye Ormanları ve Ormancılığı
- Güngör, M. ve Y. Bulut, 2008. Ki-Kare Testi Üzerine, Doğu Anadolu Araştırmaları, Cilt: 7, Sayı:1, Ekim, 84-89
- Gürel, S., 2012. Stratejik Yönelim Bağlamında Etkin İletişim: Bir Araştırma Yüksek Lisans Tezi, Karabük
- Halaç, U., 2002. Türkiye’de Genel Gelir Dağılımının Analizi ve İyileştirilmesi Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:6, Sayı:4
- Hazman, G.G., 2010. Kentsel Yoksulluk Sorunu ve Belediyelerin Rolü, Türk İdari Dergisi, Sayı:467 Haziran
- Hopur, B. 2004. Dereli Köyü ve Mikrohavzasında Kırsal Kalkınma Araştırması ve Projeksiyonları. K.S.Ü. Yüksek Lisans Tezi.

- Işığçok, E., 1998. “Türkiye’de Gelir Dağılımı ve 1987-1994 Gelir Dağılımı Araştırmalarının Karşılaştırmalı Bir Analizi, Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C.16, S.1.
- İşık, N., Baysal., D., 2011. “Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinde Türkiye’de Kırsal Kalkınma Politikaları: Genel Bir Değerlendirme”, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 12, Sayı: 1, s:165-186.
- İbrişim, N., 2008. Yoksulluk, Yoksulluğun Ölçülmesi ve Türkiye Üzerine Analizi Yüksek Lisans Tezi, Adana
- İstanbulu, T., 1974. Ormancılık Politikasına Genel Bir Bakış ve Bu Açından Türkiye
- Jazairy, İ., Alamgir, M. ve Panuccio, T., 1992. The state of world rural poverty: An inquiry into its causes and consequences. New York University Press, IFAD.
- Karagöz, B., 2006. Okul Yöneticilerinin Yönetim Süreçleri Açısından Karşılaştıkları Problemler, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne
- Karatay, M., 2013. Araştırmada Örneklem
- Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü, 2015. (<http://Kastamonuobm.ogm.gov.tr>)
- Koçel, T., 1998. İşletme Yöneticiliği. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım
- Küçük, M., 2012. “Turizmin Yerel Kalkınmaya Etkisi: Ankara Kızılcahamam Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Küçük, M., 2013. Dağlık ve Ormanlık Alanlarda Kırsal Turizm Faaliyeti ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü 60240 TOKAT
- Nakiboğlu, C., 2004. Neoliberal küreselleşme sürecinde yoksulluk ve yoksullukla mücadele. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi (Kent ve Çevre Bilimleri) Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- OGM, 2003. Orman Kaynakları
- OGM, 2015 .Orman Kaynakları
- OGM, 2016 .Orkçy Çalışmaları

- OK, K., 2000. Orman Kaynakları Planlaması ve Aşamalı Yaklaşım İ.Ü Orman Fakültesi Dergisi Seri B Cilt 49 Sayı: 1-2-3-4 İstanbul
- OK, K., 2007. Ormancılık ve Sürdürülebilir Kalkınma İlişkisi, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, Ormancılık Ekonomisi Anabilim Dalı, İstanbul
- ORKÖY, 2011. İller İtibari ite Orman Köyü ve Nüfus Durumları (Yayımlanmamış Rapor), Ankara.
- ORKOOP, 2016. www.orkoop.org.tr/uploads/files/03.doc
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2016. 12. Bölge Müdürlüğü Trabzon Şube Müdürlüğü (<http://trabzon.ormansu.gov.tr/>)
- Özdek, Y., 2002. Küresel Yoksulluk ve Küresel Şiddet Kıskaçında İnsan Hakları
- Özer, I., 2015. EYT 505 Okul Yönetimi ve Liderlik Örgütlenme
- Özsan, M., 2011. Beypazarı Orman Köylerinde Kırsal Kalkınma Araştırmaları Yüksek Lisans Tezi
- Parrotta, J.A., Liu, J. and Sim, H.C., 2008. Sustainable forest management and poverty alleviation: roles of traditional forest-related knowledge. IUFRO World Series Vol. 21. Vienna, Austria: International Union of Forest Research Organizations.
- Pehlivan, M. S., 2009. Gelir Dağılımı Eşitsizliğine Devletin Müdahale Araçları: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Örneği. Ankara.
- Pekin, T., Ekonomiye Giriş, Yeni Baskı, Bornova, 1999. s.22
- Pınarbaşı Belediyesi, 2015. Pınarbaşı tanıtım kitapçığı
- Reis, A. ve Torres. Q. 2009. http://www.oka.org.tr/kayitdişi/ContentDownload/CEM2010_Nedenler.pdf
- Rositah, E., 2006. Poverty in rural forest communities and its management: A case study in Malinau District, A governance brief, Forest and Governance Programme, CIFOR.
- Sabuncuoğlu, Z. ve Tüz M., 1996. Örgüt Psikolojisi, Ezgi Kitapevi, Bursa
- Sharpe, Andrew and Zyblook, Myles, 1997. Macroeconomic Performance and Income Distribution in Canada, North American Journal of Economics and Finance, 8(2), ss.167-199

- Solmaz, E., 2007. Muğla Orman Köylerinin Kalkınmasına Yönelik Uygulanan Politikaların Yoksulluk Düzeyi ve Orman Kaynaklarının Kullanımına Etkisi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE) Güz 2007, Sayı:19
- Sürücü, R., 2007. Türkiye’de Gelir Dağılımı Bozukluğunu Önlemeye Yönelik Kamu Politikaları
- Şenses, F., 2003. Küreselleşmenin Öteki Yüzü: Yoksulluk, İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Thorbecke, E. and Charumilind, C., 2002. ‘‘Economic Inequality and Its Socioeconomic Impact’’, World Development, vol.30, no. 9, ss-1477-1495.
- Tolunay, A., 1998. Türkiye’de Sosyal Ormancılık ve Kızılağaç Örneği. İ.Ü. Doktora Tezi. İstanbul, 260s.
- Tolunay, A. 1999. Hızlı Kırsal Değerlendirme Tekniği, Orman Mühendisliği, (9): 21-28.
- Tolunay, A. Akyol, A., 2006. Kalkınma ve Kırsal Kalkınma: Temel Kavramlar ve Tanımlar. S. D. Ü. Orman Fakültesi Dergisi Seri: A, Sayı :2, Yıl: 2006, Sayfa : 116-127
- Tosun, K., 1984. İşletme Yönetimi, İstanbul: Mars Basım Yayım ve Dağıtım
- Tuncer, S., 1970. Gelirin Yeniden Dağılımı, _A.K. Yayın No:23 İstanbul, s.6
- TÜİK, 2011. Yoksulluk Araştırması Sonuçları 2009, www.tuik.gov.tr.
- Türkiye ulusal ormancılık programı(TUOP), 2004
- Uysal, Y., 2007. ‘‘Gelir Dağılımı Türleri Arasındaki İlişkiler Bağlamında Gelir Dağılımının Düzenlenmesine Yönelik Öneriler,’’, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:9 Sayı:2 248-292 Nisan-Haziran 2007
- Vanderschuere, F., Wegelin, E. and Wekwete, K. 2003. Policy Programme Options for Making Services Work for Poor People, World Development Report, 26886.
- Vikipedi, 2016. Kastamonu Pınarbaşı İlçesinin Turistik Yerleri
- Warner, K., 1997. Toplum Ormancılığının Sürdürülebilir Kalkınmadaki Vizyonu ve Rolü.XI. Dünya Ormancılık Kongresi Bildirileri, 5: 53-55.
- Weede, E., 1997. ‘‘Income inequality, democracy and growth reconsidered’’, European Journal of Political Economy, vol. 13, ss. 751-764

Williams, G., Thampi, B.V., Narayana, D., Nandigama, S. ve Bhattacharyya, D., 2012. The politics of defining and alleviating poverty: State strategies and their impacts in rural Kerala. Vol. 43, Issue 5, 991-1001p, Geoforum, Elsevier.

World Bank, 2000. World Development Report

World Bank 2002. Globalization, Growth, and Poverty: Building an Inclusive World Economy, The World Bank and Oxford University Press, Washington D.C.

Yatkın, A., 2009. Örgütsel Yöneti(İleti)şim, Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi-Elazığ, Doğu Anadolu Bölgesel Araştırmaları

Yılmaz, Z., 2011. Yoksulluk ve Belirsizlik:Yoksulluğun Yönetimi ve Sosyal Sorunun Kuruluşu. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (Siyaset Bilimi) Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

[http:// www.tbmm.gov.tr](http://www.tbmm.gov.tr), (12.10.2005)

EKLER

EK:1

ANKET SORULARI

Soru 1 - Orman idaresinden bugüne kadar ne gibi talepleriniz oldu? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- a) ORKÖY Ferdi kredisi için müracaat edildi
- b) Yapacak/Yakacak ihtiyacı için müracaat edildi
- c) Fidan almak için müracaat edildi
- d) İstihsal işlerinde çalışmak için müracaat edildi
- e) Herhangi bir talebim olmadı
- f) Diğer (.....)

Soru 2 – Ormanla olan ilişkileriniz nelerdir?

- a) Orman İdaresince ücretli çalıştırıldım
- b) Hayvanlarımı otlatmaktayım
- c) Yaprak , dal ya da kozalak yararlanması yapmaktayım
- d) Ormandan hiçbir şekilde yararlanmıyorum

Soru 3 - Kasabanızda / köyünüzde ormandan elde edip pazarlayabileceğiniz yan ürünler (kuşburnu, ahlat,mantarvb.) varmı? (Varsa neler olduğunu belirtiniz.)

- a) Oluyor (.....)
- b) Olmuyor

Soru 4 - Çevrenizdeki ormanlarda hayvan otlattığınız oluyor mu? Oluyorsa hangi mevsimde hangi hayvanlar otlatılıyor?

- a) Oluyor (.....)
- b) Olmuyor

Soru 5 - Kasabanızda / köyünüzde geçimini sağlamak için orman arazisi açılmakta mıdır?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Diğer (Belirtiniz.....)

Soru 6- Orman işletmesi size yapacak / yakacak odun tahsis ediyor mu?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Diğer (Belirtiniz.....)

Soru 7 - Orman işletmesi tarafından size hiç iş verildi mi?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Diğer (Belirtiniz.....)

Soru 8 - Orman işletmesinde (Üretim işlerinde) hangi mevsimlerde çalışmaktasınız ve kazancınız mevsimlere göre değişiyor mu?

- a) İlkbaharda
- b) Sonbahar
- c) Yaz
- d) Kış

Soru 9 -Orman işletmesinden aldığınız yakacak ve yapacak fiyatları yüksek mi?

Pahalı

- a) Normal
- b) Düşük

Soru 10 – Sosyal ormancılık kapsamında hangi faaliyetler ilginizi çeker?

- a) Orman meyve ağaçlarının mahsulünü uygun fiyatla toplayıp satmak
- b) Hayvancılık ve ormancılık faaliyetleri için geri ödemeli uygun kredi alma
- c) Kırsal kalkınmayı sağlayıcı planların uygulanmasında yardımcı olmak
- d) Kırsal nüfusun eğitim-kültür yönünden geliştirilmesi içinde yer alma

Soru 11 - Ekonomik olarak değerlendirilebilecek potansiyel kaynaklarınız var mı? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- a) Kaplıca
- b) Madenler
- c) Orman varlığı

- d) Su varlığı (doğal ya da yapay göl, baraj, akarsu)
- e) İlginç doğal oluşumlar
- f) Kültürel ve tarihi değerler
- g) Herhangi bir kaynağa sahip değiliz

Soru 12– Kasabanızdan / köyünüzden arazi kadastro su geçti mi?

- a) Evet
- b) Hayır

Soru 13 - Ana geçim kaynağınız nedir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- a) Ziraat
- b) Hayvancılık
- c) Ormancılık
- d) El sanatları
- e) Diğer (Belirtiniz.....)

Soru 14 – Hayvansal varlığınız ne durumdadır?

- a) Hiç yok
- b) Evimizin ihtiyaçlarını karşılayacak kadar
- c) Ev geçimine katkı karşılayacak kadar
- d) Evimizin geçimi tamamen hayvanlarımıza bağlıdır

Soru 15 - Hangi tür hayvanlara sahipsiniz?

- a) Büyükbaş
- b) Küçükbaş
- c) Kümes hayvanları

Soru 16 – Hayvan yemini daha çok ne şekilde veya şekillerde temin edebiliyorsunuz?

- a) Uygun mevsimlerde hep dışarıda otlatıyorum
- b) Tarım ürünlerinden temin ediyorum
- c) Ormanlardan dal faydalanması yapıyorum
- d) Fenni yem satın alıyorum.
- e) Yazın ki otları derip kışın veriyorum

Soru 17 – Isınma ve pişirme için yakıt olarak ne kullanıyorsunuz?

- a) Her ikisi için de kömür
- b) Her ikisi için de odun
- c) Isınma için kömür, pişirme için odun
- d) Isınma için odun, pişirme için tüp gazı

Soru 18 – Çocukların eğitimini genelde hangi seviyede sağlayabiliyorsunuz?

- a) Hiç okutmadım
- b) İlköğretimi okutuyorum
- c) Liseyi okutuyorum
- d) Üniversiteyi okutuyorum

Soru 19 – Aileniz kaç kişiden oluşuyor?

- a) 1 – 4 kişiyiz
- b) 5 – 8 kişiyiz
- c) 9 – 10 kişiyiz
- d) 11 ve daha fazla kişiyiz

Soru 20- Sizce şehre göç edenler geçimini nasıl sağlıyor? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- a) Vasıfsız işçi olarak
- b) Devlet çalışanı olarak
- c) Sağlayamıyor
- d) Kendi işlerini kurarak

EK:2

Soru 1: Kastamonu, İstanbul veya diğer başka illerden birine göç etmeden önceki ekonomik durumunuz nasıldır?

- a) Ekonomik durum kötü
- b) Ekonomik durum orta
- c) Ekonomik durum iyi

Soru 2: Kastamonu, İstanbul veya diğer başka illerden birine göç etme nedeninizde aşağıdaki şıklardan hangisi etkilidir?

- a) Ekonomik nedenler
- b) Çocukların eğitimi
- c) Sosyal nedenler

KI-KARE TABLOSU

df	α									
	0.995	0.99	0.975	0.95	0.9	0.1	0.05	0.025	0.01	0.005
1	0.02	2.71	3.84	5.02	6.64	7.88
2	0.01	0.02	0.05	0.10	0.21	4.61	5.99	7.38	9.21	10.60
3	0.07	0.12	0.22	0.35	0.58	6.25	7.82	9.35	11.35	12.84
4	0.21	0.30	0.48	0.71	1.06	7.78	9.49	11.14	13.28	14.86
5	0.41	0.55	0.83	1.15	1.61	9.24	11.07	12.83	15.09	16.75
6	0.68	0.87	1.24	1.64	2.20	10.65	12.59	14.45	16.81	18.55
7	0.99	1.24	1.69	2.17	2.83	12.02	14.07	16.01	18.48	20.28
8	1.34	1.65	2.18	2.73	3.49	13.36	15.51	17.54	20.09	21.96
9	1.74	2.09	2.70	3.33	4.17	14.68	16.92	19.02	21.67	23.59
10	2.16	2.56	3.25	3.94	4.87	15.99	18.31	20.48	23.21	25.19
11	2.60	3.05	3.82	4.58	5.58	17.28	19.68	21.92	24.73	26.76
12	3.07	3.57	4.40	5.23	6.30	18.55	21.03	23.34	26.22	28.30
13	3.57	4.11	5.01	5.89	7.04	19.81	22.36	24.74	27.69	29.82
14	4.08	4.66	5.63	6.57	7.79	21.06	23.69	26.12	29.14	31.32
15	4.60	5.23	6.26	7.26	8.55	22.31	25.00	27.49	30.58	32.80
16	5.14	5.81	6.91	7.96	9.31	23.54	26.30	28.85	32.00	34.27
17	5.70	6.41	7.56	8.67	10.09	24.77	27.59	30.19	33.41	35.72
18	6.27	7.02	8.23	9.39	10.87	25.99	28.87	31.53	34.81	37.16
19	6.84	7.63	8.91	10.12	11.65	27.20	30.14	32.85	36.19	38.58
20	7.43	8.26	9.59	10.85	12.44	28.41	31.41	34.17	37.57	40.00
21	8.03	8.90	10.28	11.59	13.24	29.62	32.67	35.48	38.93	41.40
22	8.64	9.54	10.98	12.34	14.04	30.81	33.92	36.78	40.29	42.80
23	9.26	10.20	11.69	13.09	14.85	32.01	35.17	38.08	41.64	44.18
24	9.89	10.86	12.40	13.85	15.66	33.20	36.42	39.36	42.98	45.56
25	10.52	11.52	13.12	14.61	16.47	34.38	37.65	40.65	44.31	46.93
26	11.16	12.20	13.84	15.38	17.29	35.56	38.89	41.92	45.64	48.29
27	11.81	12.88	14.57	16.15	18.11	36.74	40.11	43.19	46.96	49.65
28	12.46	13.57	15.31	16.93	18.94	37.92	41.34	44.46	48.28	50.99
29	13.12	14.26	16.05	17.71	19.77	39.09	42.56	45.72	49.59	52.34
30	13.79	14.95	16.79	18.49	20.60	40.26	43.77	46.98	50.89	53.67
40	20.71	22.16	24.43	26.51	29.05	51.81	55.76	59.34	63.69	66.77
50	27.99	29.71	32.36	34.76	37.69	63.17	67.51	71.42	76.15	79.49
60	35.53	37.49	40.48	43.19	46.46	74.40	79.08	83.30	88.38	91.95
70	43.28	45.44	48.76	51.74	55.33	85.53	90.53	95.02	100.43	104.22
80	51.17	53.54	57.15	60.39	64.28	96.58	101.88	106.63	112.33	116.32
90	59.20	61.75	65.65	69.13	73.29	107.57	113.15	118.14	124.12	128.30
100	67.33	70.07	74.22	77.93	82.36	118.50	124.34	129.56	135.81	140.17

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı, soyadı : Sedef NAZİK
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 31.03.1990 Kahramanmaraş
Medeni hali : Evli
Telefon : 0 (543) 541 33 85

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	KSÜ/Orman Mühendisliği Bölümü	2017
Lisans	KSÜ/Orman Mühendisliği Bölümü	2012
Lise	Hoca Ahmet Yesevi Lisesi	2007